NR. 1 2023

€ 3,50

BUITEN DE ORDE

ANARCHISTISCH KWARTAALBLAD

KLIMAATSTRIJD REPRESSIE
BOERENPROTESTEN

gus m

BUITEN DE ORDE 1/2023 INHOUDSOPGAVE

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad *Buiten de Orde* is een uitgave van de Vrije Bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteedt aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil daarmee een blad voor de anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Omslagillustraties
Gus Moystad

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond zijn automatisch abonnee van *Buiten de Orde*; niet-leden kunnen zich abonneren voor € 20,00 per jaar. Voor mensen in de gevangenis is *Buiten de Orde* gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.

Abonneer je via vrijebond.org/buitendeorde/abonnement, en maak o.v.v. 'abonnement *Buiten de Orde*' € 20,00 (meer is ook welkom) over op: IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGB NL2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

Redactie *Buiten de Orde*
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
redactie@buitendeorde.nl
buitendeorde.org

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
secretariaat@vrijebond.nl
vrijebond.org

Vrije Bond
De uitgangspunten van de Vrije Bond waarin onder meer de visie is omschreven staan elders in deze uitgave en de werking van de Solidariteitskas met alle mogelijkheden tot het financieel ondersteunen van mensen en initiatieven is terug te vinden op de website van de Vrije Bond. Ook het aanmelden als lid of abonnee kan vrij eenvoudig via vrijebond.org.

Losse nummers zijn voor € 3,50 te koop bij:

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24
Amsterdam
sjakoo.nl

Vredesburo Eindhoven
Grote Berg 41
Eindhoven
vredesburo.nl

De Lektuurhal
Over de Kelders 10
Leeuwarden

Boekhandel Rosa
Oliemuldersweg 43
Groningen
bookshoprosa.org

Redactioneel

Het begrip stemmen levert binnen anarchistische kringen van oudsher veel ophef op. Zo'n twee jaar geleden heeft *Buiten de Orde* (*BdO*) een artikel geplaatst met een voor anarchistische begrippen wonderbaarlijk positief verhaal om verkiezingen te omarmen, opgesteld door Black Rose Anarchist Federation. In deze *BdO* hebben we veel ruimte gecreëerd voor de vele verschillende definities van het begrip stemmen.

In de hele wereld proberen lokale gemeenschappen en oorspronkelijke bewoners hun grondgebied te verdedigen om daarmee hun toekomst veilig te stellen. In deze *BdO* hebben we ruimte gemaakt voor de stemmen van een aantal van deze gemeenschappen. Allereerst een aangrijpend interview met landbeschermer Jefferson uit Colombia, waar een Ierse multinational het land van de Kokonuko-gemeenschap in beslag neemt voor de massale productie van karton en papier. Ook in Noord-Zweden ondervinden de oorspronkelijke Sámi de gevolgen van deze neokoloniale praktijken, omdat in hun leefgebied zogenaamde zeldzame aardmetalen zijn gevonden. Dus naast het in de grond stoppen van radioactief afval ligt het voor de hand dat er mijnbouw zal plaatsvinden in de landerijen van de Sámi. Dichter bij huis lag het inmiddels verdwenen dorpje Lützerath, alwaar de lokale gemeenschap al was weggejaagd en waar milieuactivisten een bezetting hadden opgezet. Een betoog uit Duitsland om te komen tot een militantere klimaatbeweging.

Daarnaast hebben wij ruim baan gemaakt voor het laten horen van diverse stemmen aan de hand van verschillende interviews. Vanuit revolutionair muzikaal oogpunt is de zeer aimabele Rymke geïnterviewd over onder andere de wenselijkheid van geëngageerde muziek tijdens demonstraties. Princess Pelvis van de Axiekalender heeft voor een nieuwe rubriek – genaamd de Interaxie – de mensen van Elektra Tinfa gesproken over hun weggeefwinkel in Utrecht. Deze rubriek gaat op zoek naar groepen en events die te vinden zijn op de Axiekalender en gaat in op het hoe en waarom achter deze initiatieven. Daarnaast ruim baan voor de belangenbehartiging van mensen die in de horeca werken door middel van een interview met de oprichter van Horeca United. De gevestigde vakbonden erkennen wel de erbarmelijke arbeidsomstandigheden maar doen er vervolgens niets aan – waardoor er genoeg werk aan de winkel is voor Horeca United.

Opmerkelijk is dat er totaal geen bijdrage is binnengekomen over de laatste verkiezingen. Geen oproep om de verkiezingen te boycotten en geen poster met de leuze 'als verkiezingen echt verandering teweeg zouden brengen waren ze allang verboden'. Daarentegen wel een zeer enthousiast, inspirerend betoog over verzet, protest en sabotage in naam van het klimaat. De redactie kan zich heel goed vinden in het artikel dat vertelt waarom wij het eigenlijk toch allemaal zelf moeten doen. De echte veranderingen komen namelijk van onderop. We delen de mening dat we een actiebeweging nodig hebben die zich militanter opstelt en ervoor zorgt dat de CO_2-uitstoot per direct wordt gestopt. Niet onderhandelen maar boycotten, niet alleen zoeken naar verbreding maar ons richten op sabotage en verzet. Dat is wat het klimaat nodig heeft en dat is wat ruimschoots aan bod komt in het artikel van Joke Kaviaar.

Parallel aan de noodzaak tot een verharding en intensivering van het klimaatprotest zijn er ook stemmen die juist naar meer verbreding zoeken. Zo schrijven Boer Tijs en ook Alexandra kritisch over de boerenprotesten, maar ook over de ontbrekende reactie van de anarchistische beweging op deze protesten. Moet links niet veel meer betrokken zijn bij de boerenprotesten om ook een links geluid binnen een vooral (extreem)rechtse beweging te laten horen? In eenzelfde licht kunnen we de bijdragen over Oekraïne en de oorlog aldaar beschouwen: waar moeten anarchisten zich op richten? Op de-escalatie en onderhandelingen? Ontwapening, of juist wapenleveranties aan de Oekraïense strijdkrachten? En is het westerse imperialisme niet een veel grotere bedreiging

voor de wereld dan het Russische? Op deze vragen gaan zowel Mark Akkerman als Peter Storm in in hun artikelen over de oorlog. Ook nog een bijdrage van een Belgisch trio dat een artikel heeft geschreven over het steunen van anti-oorlogstendensen, zoals ruime opvangmogelijkheden voor deserteurs in het westen.

Ook de onderwerpen detentie en repressie blijven anarchisten bezighouden. In deze *BdO* wederom ruimschoots aandacht voor stemmen vanuit de onmenselijke omstandigheden van gevangenissen. In Italië is een brief gepubliceerd van Alfredo Cospito, een veroordeelde anarchist die te maken heeft met het gevangenisregime '41-bis', genaamd 'Ik ben klaar om te sterven'. AFA Fryslân is bezig geweest om de situatie rondom de al twee jaar vastzittende Lina onder de aandacht te brengen. Waar nazi's democratisch gekozen kunnen worden, hoeven zij niet democratisch bestreden te worden – lang leve het autonome antifascisme! Lina werd door een andere 'activist', die door de overheid onder druk werd gezet, verklikt. Zowel in Duitsland als in Italië speelt de overheid een zeer twijfelachtige rol in het opsluiten van activisten. In dezelfde lijn een overzicht van twee jaar strijd tegen 'Cop City' in Atlanta (VS), waar de lokale gemeenschap haar stem verheft tegen de plannen voor het bouwen van een politiedorp. De totstandkoming van de plannen laat eens te meer zien dat er stiekeme politiek bedreven wordt in de achterkamers, en dat de mensen hun macht zonder compromis op moeten eisen.

In dit nummer van de *BdO* daarnaast een opmerkelijke oproep. Waar de *BdO* juist is bedoeld om stemmen te laten horen is deze oproep gericht om een stem te boycotten. Het Fort van Sjakoo publiceerde een oproep om het boek van een controversieel persoon te boycotten tot deze persoon het geld van de beweging dat hij in eigen zak heeft gestoken terug heeft betaald aan de beweging.

De redactie is naast het redigeren van artikelen ook druk bezig met het opstellen van een beleidsstuk dat de werkzaamheden en uitgangspunten van de redactie transparant wil maken. Het spreekt voor zich dat er binnen de gedeelde opinie van de redactie geen ruimte is voor besluiten die door middel van een stemming genomen worden. Het past niet binnen het anarchistische gedachtegoed dat een meerderheid besluiten kan nemen ten koste van een minderheid. Dat is namelijk letterlijk wat er gebeurt als je tot een stemming over gaat. De redactie geeft er de voorkeur aan om alle stemmen te horen en besluiten te nemen in consensus. Dat kan inhouden dat de redactie met een zekere autonomie artikelen om bepaalde redenen niet wil plaatsen. Met deze eerste editie van de *Buiten de Orde* 2023 hopen we inzichtelijk te hebben gemaakt waarom het belangrijk is om stemmen te laten horen in plaats van mee te doen aan stemmingen en/of verkiezingen.

Mocht de inhoud van deze *Buiten de Orde* reden geven om in de pen te klimmen, doe dit gerust en laat het ons vooral weten – ook als je hulp bij het schrijven van een artikel of feedback van ons verlangt. Daarbij nodigen we ook expliciet FLINTA-personen uit om artikelen in te sturen, zodat we de veelzijdigheid aan stemmen in de beweging ook hier een podium kunnen bieden. Hou ons op de hoogte van acties en andere staatsondermijnende initiatieven en stuur je bijdrage aan ons door via redactie@buitendeorde.nl. De volgende deadline is 1 juni 2023. Speciale aandacht voor Vrije Bonders die bezig zijn met illustraties, foto's of andere vormen van beeld: de redactie kan creatieve mensen gebruiken, dus heb je interesse, laat het ons weten!

Namens de redactie,
Ron Vrij

DE OVERHEID GAAT ONS NIET REDDEN, DAT MOETEN WE ZELF DOEN

Tekst door Joke Kaviaar   Beeld Hanno Lans

‘Overheid, red ons!’ stond er op het spandoek. Het hing over de reling bij de blokkade van de A12 op 28 januari. Waar komt dat vertrouwen dat het zin heeft om de overheid om redding te vragen vandaan? Als de coronapandemie ons iets heeft laten zien, dan is het wel: de overheid is er niet in geïnteresseerd mensen te redden. We worden nog altijd geconfronteerd met sociaal-darwinistisch beleid dat de ouderen en kwetsbaarsten in onze samenleving opoffert op het altaar van de groei-economie: het kapitalisme. Waarom zouden we van de overheid anders verwachten in deze allesoverheersende crisis, de grootste van onze tijd, waarvan het uitbreken van pandemieën slechts een uitwas is: de klimaatcrisis?

Vragen bij principieel geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid

Veel klimaatactivisme is gericht op overheden om hen op te roepen iets te veranderen. Zo wordt bij de blokkades van de A12 van de overheid geëist dat zij de fossiele subsidies stopzet. De blokkade zelf staat de fossiele industrie echter niet in de weg. Desalniettemin zijn zulke disruptieve acties goed om te doen, maar moet het daarbij blijven?

Daarop heeft menig klimaatactivist al het antwoord: nee. Veel acties gaan dan verder dan het blokkeren van een weg: in musea lijmen mensen zich aan schilderijen vast, een concert werd verstoord, privéjets op Schiphol geblokkeerd. Kappen met Kolen blokkeert minstens een keer per maand kolentreinen. Er waren demonstraties en acties bij Rijkswaterstaat vanwege de dreigende kap van Amelisweerd, acties bij Vattenfall en de Rabobank. Er gebeurt van alles, hetzij om de aandacht op de klimaatcrisis te vestigen, hetzij om daadwerkelijk, al is het maar voor een enkele dag, een vorm van vervuiling te stoppen. Precies dat effectief in de weg staan of zitten is het soort directe actie dat de overheid of de vervuilers niet vraagt om iets te doen maar dat, al is het maar voor even, de *business as usual* verstoort, onderbreekt. En dat is hard nodig, want de politiek houdt ons aan het lijntje en bedrijven doen alleen in reclame aan duurzaamheid en vergroening.

De massamobilisatie die uitgaat van grote acties, demonstraties en blokkades met geweldloosheid als uitgangspunt is nodig om meer mensen op de been te krijgen. Onervaren, vaak jonge mensen komen voor het eerst meedoen. Ze zullen voelen wat het betekent als de politie komt om je weg te halen. Menig vertrouwen dat de politie net zo geweldloos zal optreden als zijzelf loopt hierbij een deuk op. Ook deelnemers aan de A12-blokkadeacties van Extinction Rebellion (XR) hebben het ervaren. Verhalen over tot bloedens toe slaan, ook in het gezicht, van verstikken met de knie in de nek, keihard vingers in de neus steken, aan haren trekken, medicijnen weigeren, in detentie geen eten krijgen en andere ellende komen naar buiten. Ondertussen gaat de politie ook over tot intimiderende huisbezoeken aan klimaatactivisten.

Dit alles betekent dat de beweging groeit, dat er druk uitgaat van de continue acties waaraan steeds meer mensen deelnemen. Als de overheid de klimaatbeweging niet een factor vond om rekening mee te houden, zouden ze de groeiende beweging niet met repressie de kop proberen in te drukken. Vooralsnog is het hier niet zo erg als in bijvoorbeeld Atlanta, Georgia, waar kort geleden bosbeschermer Tortuguita met dertien schoten door de politie is vermoord. Het laatste nieuws, daags voor ik dit zit te schrijven, is dat tientallen mensen in het opnieuw bezette Weelaunee Forest tijdens een muziekfestival opgepakt zijn en worden beschuldigd van *domestic terrorism* (binnenlands terrorisme). Dit laat zien: we staan hier bij lange na niet aan de frontlinie waar de repressie het ergste is, en overigens ook niet daar waar de ergste klimaatcatastrofes plaatsvinden. We bevinden ons in de luxe positie dat we kunnen denken dat er nog tijd is, dat we nog af kunnen wachten. Ga dat maar eens vertellen aan de inheemse activisten van de A’i Cofán de Dureno-gemeenschap in Ecuador die het Amazoneregenwoud probeert te beschermen tegen olieboringen. Ook daar is onlangs een bosbeschermer vermoord: Eduardo Mendúa is met twaalf schoten van het leven beroofd.

Intussen hebben we het hier over het verschil in behandeling met de boerenacties waarbij hooibalen brandend in bermen worden gegooid, asbest wordt gedumpt, en natuur kapot wordt gereden met tractoren. ‘Waarom verricht de politie daar geen massale arrestaties?’ vragen mensen dan. Naar eigen zeggen van het gezag omdat ze dat niet kunnen ‘uit vrees voor escalatie’. Zijn klimaatactivisten te lief? Kunnen we iets leren van die boeren, ook al zijn hun doelen en middelen de onze niet? Tegelijk: het je willens en wetens met vele honderden tegelijk laten arresteren door fysiek ergens in de weg te gaan zitten is als strategie in zoverre effectief dat het aandacht krijgt. Maar een strategie die alleen maar gericht is op aandacht zal op langere termijn doodbloeden, vereist op zijn minst dat je telkens iets nieuws moet verzinnen. En aandacht alleen is niet genoeg. Bovendien: is alleen aandacht je een maandenlange celstraf waard zoals de ‘klimaatklevers’ van het Mauritshuis is overkomen?

De politiek houdt ons aan het lijntje en bedrijven doen alleen in reclame aan duurzaamheid en vergroening

Voor veel (witte) mensen is en blijft ondanks het politiegeweld waarmee sommigen van hen worden geconfronteerd de geweldloze strategie van de grote burgerlijke ongehoorzaamheidacties de hoofdmoot. In het dagelijks leven hebben veel activisten namelijk weinig tot geen last van repressie. Die beperkt zich tot deelname aan een actie die tot doel heeft zo lang mogelijk in de weg te zitten en je weg te laten slepen. Echter, zulke opofferingsacties zijn slecht toegankelijk voor mensen die weten dat ze vanwege hun huidskleur of hun culturele achtergrond met zekerheid te maken zullen krijgen met politiegeweld.

Ze kennen het racistische optreden van de politie, de ID-controles op basis van uiterlijk. Het is daarom niet zo vreemd dat de blokkades van XR vooral door (al dan niet bevoorrechte) witte mensen worden uitgevoerd.

In de actieconsensus van XR valt te lezen dat respect moet worden getoond aan de politie die je wegsleept en arresteert. Nu kun je uit strategisch oogpunt escalatie willen voorkomen, maar 'respect'? Dat gaat volledig voorbij aan de functie van die politie: beschermer van het bezit van de rijken, verjager van op straat slapende daklozen, bejager van ongedocumenteerden, waakhond van het bedrijfsleven dat ons klimaat vernietigt. Waarom is principiële geweldloosheid zo vanzelfsprekend? Waarom niet ingrijpen bij politiegeweld? En waarom, indien iemand dat wel zou doen, zou iemand anders het morele recht hebben met vermanende woorden het ingrijpen op politiegeweld te veroordelen vanwege 'actieconsensus'? En hoe kun je zo verwachten, als de politie dit met witte activisten al doet, dat mensen van kleur het zouden aandurven om in zo'n blokkade te gaan zitten? Ik stel voor om op zijn minst een cordon van witte geprivilegieerden in zo'n actie mensen van kleur te laten beschermen. Mensen die wel ingrijpen bij politiegeweld. Doe mij maar een black bloc in zo'n blokkade! Andere kleur is ook goed. In elk geval mensen die bereid zijn er wat aan te doen als de politie weer eens buiten het eigen wetboekje gaat.

Er is nog iets: hoewel XR de blokkades van de A12 systematisch niet aanmeldt bij de gemeente – waarvoor hulde! – wordt er toch steeds vanuit gegaan dat de politie de blokkade als een demonstratie moet komen faciliteren. De burgerlijke ongehoorzaamheid die de kern van deze acties is, is naar mijn idee in strijd met dat willen laten faciliteren als een demonstratie. Wat is het nu: het bewust overtreden van de wet door een weg te blokkeren of een demonstratie op een weg die de overheid moet komen begeleiden? Het OM heeft maar vast besloten dat een blokkade het doel is, en niet een demonstratie, en dat dus de oproep tot die op een weg zittende demonstratie opruiing is. Het blokkeren van die weg zou namelijk gevaarlijk en dus strafbaar zijn. Natuurlijk is dat gevaar onzin als je zoiets zorgvuldig uitvoert, dus waarom zou je niet zeggen: 'Een blokkade? Ja, dat is de bedoeling. Een demonstratieve blokkade. En die blokkade is precies wat burgerlijk ongehoorzaam is aan deze actie. En als die oproep daarmee strafbaar is, kom maar op dan.'

Repressie is een stok om de ongehoorzame hond mee te slaan, om de openbare orde te 'handhaven'. En dat is een orde die de onze niet is. Het is de orde die de fossiele industrie en ook de agrarische industrie met alle mogelijke middelen beschermt. Er is dus geen enkele reden om vertrouwen en respect voor de overheid te hebben, en ook niet voor de bewakers van die overheid en van de multinationals met hun smerige stikstof en fijnstof uitstotende machines. Tegelijk zie ik lieve maar naïeve mensen die voor het eerst de straat op gaan, bezorgd over hun eigen toekomst of die van hun kinderen. Waarschuw hen! Laat mensen niet verrast worden. Een actie is geen picknick, geen festival. Hoe meer mensen de straat op gaan, hoe beter. Maar laten we ook verder kijken dan demonstraties, blokkades en bezettingen. Het een sluit het ander niet uit, zolang activisten elkaars actie en methode respecteren. Tenslotte is er nog geen enkele vreedzame beweging geweest die niet de dreiging van radicalere acties achter zich had staan. Een dreiging die het verschil helpt maken.

Het heroverwegen van geweld en legaliteit
Als je zegt dat je geweldloos bent, wat vind je dan zelf dat geweld is? Als iemand een actie uitvoert die volgens de wet geweld is, niet tegen levende wezens maar tegen een muur, hek of machine, heet dat dan gezagsgetrouw: 'Blijf met je vingers van andermans spullen af?' Of vinden we dat oké, ook al is het niet legaal? Mensen zeggen al snel: 'Nee, dat willen we niet!' Maar tijdens de A12-blokkades wordt bij herhaling met spuitkrijt de leus 'Stop fossiele subsidies' op de muur van die tunnelbak van de A12 gezet. Justitie beschouwt dat als 'openlijke geweldpleging'. Stel, je knipt samen een hek door om een terrein te bezetten. Ook dat heet 'openlijk geweld'. Ga je nog een stapje verder en saboteer je een vervuilende machine, dan zal dat ook als geweld worden gezien. Gaan we daarin mee? Enkel en alleen omdat het niet mag?

Trouwens, mogen we dit wel bespreken?
Een debat over het heroverwegen van geweld wanneer het gaat om het tegengaan van klimaatverandering in Pakhuis de Zwijger, georganiseerd door Progressief Café, ging niet door omdat rechts gepeupel onder leiding van JA21-racist Annabel Nanninga in de media begonnen te fulmineren dat dit niet kon. Panelleden trokken zich direct terug uit vrees geassocieerd te worden met een discussie over 'het heroverwegen van geweld'. Pakhuis de Zwijger cancelde haastig het debat. Laat dat nu precies de verkeerde reactie zijn. Telkens als de discussie over geweld losbreekt, gaat het altijd over het geweld van zich verzettende mensen. Het lijkt er meer op dat de vraag niet zozeer is of geweld geoorloofd is, maar of het geoorloofd is om de wet (met geweld) te overtreden. Als de discussie over geweld zou gaan, zou deze namelijk moeten gaan over dodelijk staatsgeweld, alom vertegenwoordigd.

Als de discussie zou gaan over geweld, dan zou deze moeten gaan over racistisch politiegeweld. Als de discussie echt over geweld zou gaan, zou deze gaan over wapenhandel en oorlog, de militarisering van de grenzen, de martelkampen aan die grenzen en de *pushbacks* van Frontex. Dan zou het gaan over het sluimerende geweld van de klimaatvernietiging met de dood van vele dieren en mensen tot gevolg. Dan zouden als moordenaars worden aangewezen: Tata Steel, Shell, Schiphol. Maar ook: grensagentschap Frontex, de Europese Unie ofwel Fort Europa. Dan zouden als geweldplegers worden aangemerkt: huisjesmelkers en woningbedrijven die mensen in de kou op straat zetten, energiebedrijven die mensen afsluiten, ziekteverzekeraars en de farmaceutische industrie die chronisch zieken laten creperen. Dan zouden als schrijftafelmoordenaars worden aangemerkt: de overheid en de CEO's van bedrijven.

Overheden en bedrijven gebruiken institutioneel en systematisch geweld dat legaal is en niet als geweld wordt erkend omdat je de doden niet ziet vallen, ofwel omdat die doden buiten ons zicht vallen. Niemand ziet de vluchtelingen verdrinken in de Middellandse Zee behalve reddingsschepen van bijvoorbeeld Sea-Watch die aan de

ketting worden gelegd en waarvan de schippers worden vervolgd wegens mensensmokkel omdat ze die verdrinkende vluchtelingen proberen te redden. Niemand ziet de aan kanker stervende mensen die te lang de uitstoot van Tata Steel hebben ingeademd. Niemand hier ziet met eigen ogen de vernietiging van het regenwoud, het smelten van de ijskappen en de diersoorten die uitsterven. Hier, in het Globale Noorden zijn de gevolgen van de klimaatverandering nog niet zo hard te voelen. Maar ook dat verandert snel. Zo zien we droogte in Italië en overstromingen in Duitsland en Nederland waar rivieren bij grote regenval buiten hun oevers treden.

Willen we de kikker blijven, die in die pan water lanzaam tot koken wordt gebracht? De kikker die er niet uispringt? Dat loopt niet goed af. Zou je voelen dat je wordt gekookt, dan zou je de noodzaak om daar effectief iets aan te doen ook zien. En dan te bedenken dat de fossiele industrie begin jaren zeventig al wist wat de gevolgen van hun vervuiling zouden zijn.

Toen de panelleden die zouden meepraten in Pakhuis de Zwijger zich terugtrokken, lieten ze een kans liggen om de *framing* van wat geweld is om te draaien. Ze hebben de framing aan extreemrechts gelaten door het boetekleed aan te trekken en te ontkennen dat ze bereid waren om over de mogelijkheid van het gebruik van geweld te praten. Draai die camera om die zich selectief richt op het strikt noodzakelijke geweld dat gebruikt wordt tegen levenloze dingen. Richt die camera op die dood en verderf zaaiende industrie en op de bewapening van staat en kapitaal. Benoem: wat bedoelen we als wij het over geweld hebben en daar zelf toe bereid zijn? En hoe verhoudt zich dat tot het beoogde doel?

Geweld in de vorm van sabotage is een optie die bespreekbaar moet worden

Geweld in de vorm van sabotage als middel om direct op vervuiling in te grijpen, is een optie die bespreekbaar moet worden. Het is namelijk al te laat. De opwarming van de aarde is al onomkeerbaar. Maar we kunnen de verdere opwarming nog wel steeds met alle mogelijke middelen tegengaan: van demonstreren tot burgerlijk ongehoorzame actie. Van massale blokkades en bezettingen die zo lang mogelijk het functioneren van een vervuilende industrie fysiek in de weg staan tot directe (sabotage)actie. Het taboe daarop kan maar beter snel worden doorbroken. Laten we de strategieën aanpassen op de mogelijkheid dat al deze middelen naast elkaar, niet noodzakelijk en vanzelfsprekend tegelijk en in dezelfde actie, kunnen bestaan. Durf uit te leggen waarom het nodig is. Niet meegaan in het discours van de schanderoepers, maar tegenwind bieden. Anders wordt ons de mond gesnoerd en de weg vrijgemaakt voor (meer) repressie, nog voor er ook maar iemand boe of bah heeft kunnen zeggen, laat staan iets heeft kunnen doen.

Zelfverdediging, samenhang en solidariteit

Is sabotage geweld? Eerst maar eens dat wetboek de prullenbak in. Dat stelt ook al straffen op kraken, slapen op straat, proletarisch winkelen, feitelijk alle vormen van

onteigening. Het beschermt vervuilers en dierenbeulen en meet met twee maten. Laat je je hond in een gloeiend hete auto zitten, dan is iedereen bereid de ruiten in te rammen. Dat mag dan ook. Laat je varkens onderweg naar het slachthuis met hoge temperaturen in een truck zitten, dan is het toegestaan. Wie vervolgens die achterklep open zet en de varkens laat ontsnappen, is dan schuldig aan zoiets als diefstal. De wet is dus geen maatstaf.

We weten allemaal dat enkel demonstreren niets uithaalt. Dat is ook de reden dat autoriteiten willen dat we ons daartoe beperken. Ga maar op het Malieveld staan, dan kunnen we jullie negeren. De autoriteiten willen ook dat we naar onszelf kijken, elkaar de maat nemen, in plaats van de grote bedrijven. Heb je je afval wel netjes gescheiden? 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf'.

Er moet meer gebeuren: (eco)sabotage. Van het slopen van jachthutten tot het laten leeglopen van de banden van SUV's. Van het voorkomen van de aanleg van oliepijpleidingen en het verhinderen van de bouw van megastallen tot het affakkelen van machines die voor de vernietiging van het klimaat worden gebruikt. Zelfs van dat laatste zijn voorbeelden, zoals onlangs in de strijd tegen Cop City, toen machines op het beoogde bouwterrein in brand werden gestoken. Maar de precieze middelen doen er verder niet zoveel toe. Waar het om gaat is dat doel, middelen en resultaat tegen elkaar afgewogen worden. Dit kan betekenen dat de noodzaak die er is om 'verder te gaan' serieus moet worden bekeken als bijdrage aan de strijd in het geheel. Wat hiervoor nodig is, is het scheppen van een positief klimaat, een warm bad, waarin verdergaande acties ingebed, mogelijk en effectief zijn. Uitgangspunt: een wederzijdse aanvulling met respect voor elkaar.

Solidariteit is ons wapen. De straat is van ons. En de aarde, die is van ons allemaal.

Toen zeven mensen van Extinction Rebellion plus schrijfster dezes werden opgepakt vanwege de oproep om de A12 te blokkeren op 28 januari, om beschuldigd te worden van het opruien tot een gevaarlijke wegblokkade, zagen we precies de goede reactie. Mensen lieten zien dat ze zich door 'opruiing' en 'gevaarlijke blokkade' niet van de wijs lieten brengen. Verboden of niet: duizenden mensen kwamen naar de blokkade om de repressie af te straffen. Onvoorwaardelijke solidariteit was ook duidelijk te zien bij woonprotesten waar ME'ers en Romeo's zwart geklede anarchisten insloten en aanvielen. De Erasmusbrug *stand-off* bij de Woonopstand in Rotterdam is ook een duidelijk voorbeeld: mensen lieten zich niet tegen elkaar uitspelen. Opnieuw gebeurde dit op 26 februari bij het tweede Amsterdamse Woonprotest. De organisatie verklaarde zich onomwonden solidair met mensen die met metalen knuppels door de ME in elkaar geslagen waren bij het betreden van de door burgemeester Halsema verboden route door de Kalverstraat. Zo doe je dat! Vreedzaamheid als uitgangspunt is prima, zolang je maar een lijn blijft trekken met al wie het aandurft om de autoriteiten te confronteren met verzet. Actief verzet dat durft op te staan tegen de zwaar bewapende ME die met die nieuwe wapenstokken net zo veel slaat als met de oude rubberen latten. De politie is een leger dat wordt ingezet tegen de bevolking. Een leger dat zich steeds zwaarder laat wapenen met als vals excuus dat het zo erg gesteld zou zijn met het geweld tegen de politie. Dan moet je weten dat schelden tegen de politie ook als geweld wordt geclassificeerd en meegerekend wordt in de statistieken. 'ACAB' op een spandoek, feitelijk een mening, is dus ook 'geweld'. Opnieuw zien we hoe het onderscheid tussen legaal en illegaal geweld ons in het defensief drukt. Solidariteit is ons wapen. De straat is van ons. En de aarde, die is van ons allemaal, niet van een klein percentage rijken dat overal geld aan wil verdienen.

We weten allemaal dat enkel demonstreren niets uithaalt

Concreet en ter afsluiting: wat kunnen we doen? Verzet is er! Directe actie ook! Meer van dat is nodig. Het is zelfverdediging, *nature defending itself*, en de aanval is de beste verdediging. Massaal en openlijk de straat op of heimelijk en stilletjes de nacht in. Bedenkt dat het niet alleen om de effectieve sabotage van het moment gaat, maar ook om de druk van oplopende kosten. Het is tijd om kettingzagen en graafmachines te stoppen. Tijd om de middelen van destructie van de fossiele industrie onklaar te maken. Tijd om dieren uit stallen en kooien te bevrijden. Tijd om fabrieken die gif produceren stil te leggen. Het is zaak de beweging niet alleen van draagkracht maar ook van slagkracht te voorzien en ons niet te laten verdelen in nette burgers enerzijds en anarchisten met breekijzers anderzijds. Vroeg of laat bedreigt de klimaatverandering ons allemaal en het is al lang tijd om door onze acties onze solidariteit te betuigen met diegenen die nu al geconfronteerd worden met de gevolgen van klimaatverandering: mens en dier. Onze daden in al hun diversiteit vormen de som van het totaal en stellen ons in staat om effectief te zijn. En of dat alles nu legaal is of niet is wat mij betreft geen afweging waard. Ⓐ

DE SÁMI IN NOORD-ZWEDEN

Tekst door Janina Kattestaart   Beeld Arjoopy

'Goed nieuws voor klimaatverbeteraars'. Op 13 januari jongstleden is in Zweden een gigantische hoeveelheid zeldzame aardmetalen gevonden, zo lazen we, die de weg vrij zal maken voor een groene energietransitie in Europa! [1] De zeldzame aardmetalen die gevonden zijn, zijn namelijk nodig voor het maken van batterijen voor elektrische auto's en voor windmolens. Maar niet alle natuurliefhebbers waren even blij met dit nieuws en de manier waarop het wereldkundig werd gemaakt. Onder anderen de Rijksbond voor Sámi en de voorzitter van Gabna Sameby waren woedend. Zij zien namelijk het einde naderen van de Samische manier van leven.

De Sámi zijn de oorspronkelijke bewoners van Sápmi. Sápmi strekt zich uit over vier landen; Noorwegen, Zweden, Finland en Rusland, en staat op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Een belangrijk onderdeel van de Samische cultuur is hun omgang met rendieren. Elke zomer leiden de Sámi hun enorme kuddes rendieren richting de bergen. De rendieren kunnen wel vijfduizend kilometer afleggen in hun jaarlijkse trek. Sápmi is het grootste natuurgebied ter wereld met een inheemse manier van leven gebaseerd op de seizoensbeweging van dieren. Op dit moment zijn er naar schatting nog zo'n 100.000 Sámi, waarvan ongeveer een kwart in Zweden woont.

Internationale verdragen

In Rusland hebben de Sámi weinig rechten, en hun leefgebied wordt gebruikt om giftig en nucleair afval te dumpen. Ook in Finland en Zweden is het VN-verdrag betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen (ILO 169) nog niet geratificeerd.[2] Noorwegen heeft dit al wel gedaan en dit is terug te zien in de rechten die Sámi in Noorwegen hebben. Een verdrag dat Zweden wél heeft geratificeerd is het VN-verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (CERD). Het VN-comité tegen rassendiscriminatie, dat toeziet op de naleving van het verdrag, heeft geconstateerd dat Zweden de rechten van de Sámi schendt, op een manier die het de Sámi steeds moeilijker maakt om hun cultuur in leven te houden. De kritiek van het VN-comité is er vaak op gericht dat de enige formele macht die de Sámi in Zweden hebben, namelijk een raadgevende macht, niet wordt erkend. De Sámi worden niet geraadpleegd en niet gehoord door de overheid; eerder genegeerd. De Rijksbond voor Sámi en Gabna Sameby in een reactie op de recente vondst van aardmetalen: 'De Zweedse staat maakt de Sámi en de Samische cultuur systematisch onzichtbaar'.[3] 'Het lijkt alsof ze ons niet belangrijk vinden', aldus de voorzitster.

De Zweedse staat maakt de Sámi en de Samische cultuur systematisch onzichtbaar

Rönnbäcken

In 2013 verleende de Zweedse overheid een vergunning voor een nikkelmijn in Rönnbäcken aan het Zweedse bedrijf Bluelake Mineral, wat voor de Sámi in het nabijgelegen Vapsten Sameby een ramp zou betekenen. In een uitspraak naar aanleiding van een aanklacht die een groep Sámi uit Vapsten Sameby toen indienden, trok het VN-comite een aantal onomwonden conclusies. Volgens het comité toont de Zweedse overheid geen begrip voor het perspectief van oorspronkelijke volkeren op landrechten. Ze leggen uit dat het niet gaat om het bezitten van land. De Sámi hebben recht op het gebruik van het land in overeenstemming met hun cultuur en tradities. Ze schrijven:

> The close ties of indigenous peoples to the land must be recognized and understood as the fundamental basis of their cultures, spiritual life, integrity and economic survival. Their 'relations to the land are not merely a matter of possession and production but a material and spiritual element which they must fully enjoy, even to preserve their cultural legacy and transmit it to future generations.'[4]

Omdat er steeds weer vergunningen worden verleend aan mijnbouwbedrijven in het Zweedse deel van Sápmi ziet het ernaar uit dat het gigantische ongerepte natuurgebied definitief in stukken zal worden gescheurd, wat de traditionele levenswijze samen met de rendieren onmogelijk zal maken. Iedere mijn heeft namelijk ook infrastructuur nodig om de delfstoffen te transporteren naar het zuiden. Bovendien is de mijnbouw erg vervuilend.

De Sámi worden bij deze beslissingen stelselmatig buiten de besluitvorming gehouden en niet gehoord. Het comité vond in 2020 dan ook dat de vergunning voor de nikkelmijn in Ronnebäcken moest worden ingetrokken, en dat de Zweedse mijnwet moest worden aangepast. Helaas heeft de regering geen gehoor gegeven aan deze uitspraak. Bluelake Mineral zegt dat er nog wel het een en ander geregeld moet worden rondom milieuvergunningen voordat ze echt van start kunnen gaan, maar ze zijn optimistisch. Naar verwachting kunnen ze in 2026 beginnen.[5]

Zelfs de Europese Raad heeft zich in 2018 uitgesproken over de kwestie. De ministers van Buitenlandse Zaken van 47 lidstaten hebben een resolutie ondertekend waarin staat dat de Sámi met onmiddellijke ingang meer inspraak moeten krijgen in de besluitvorming, en beschermd dienen te worden in hun voortbestaan.[6] Maar wederom bleef het stil vanuit de Zweedse regering.

Mijnbouw is overigens niet het enige probleem waar de Sámi mee te kampen hebben. Zo heeft hun gebied ook flink te lijden onder de gevolgen van klimaatverandering, wordt er volop ontbost en moet natuurbos plaats maken voor commercieel bos. Ook de groene energieprojecten van bijvoorbeeld Vattenfall hebben negatieve consequenties voor de natuur in Sápmi.

Jokkmokk

In Gállok nabij de stad Jokkmokk wilde het Britse bedrijf Beowulf Mining ijzererts gaan opgraven, en diende daarvoor in 2013 een aanvraag in. Op provinciaal niveau werd geen vergunning verleend. Ook onder meer UNESCO en een groep wetenschappers spraken zich negatief uit over de plannen. Maar de sociaaldemocraten die op dat moment de regering leidden, vonden het wel nodig dat Beowulf zijn zin zou krijgen. Ze oefenden druk uit op de provincie maar die bleef weigeren. Toen de kleine Milieupartij in 2021 de minderheidsregering verliet nadat het parlement alleen een rechtse begroting wilde aannemen, zagen de sociaaldemocraten hun kans schoon en drukten het plan door. In 2022 kreeg Beowulf ondanks alle kritiek de vergunning. Vervolgens werd er in de pers geschreven over een strijd tussen de regering en 'een groep gewelddadige activisten', omdat de bevolking en mensen die solidair waren protesteerden tegen de mijnbouwplannen. Maar deze strijd is niet alleen een strijd tegen deze mijn. Het is een strijd die al generaties gevoerd wordt door de Sámi, een strijd voor erkenning van hun bestaan en hun culturele rechten, een strijd voor zelfbeschikking en het bestaansrecht van de natuur.

Kiruna
Nabij de stad Kiruna is al een ijzermijn in volle gang, en wel de grootste ondergrondse ijzermijn van Europa. In 2004 werd besloten dat de hele stad Kiruna ten dienste van de mijnbouw verplaatst zal worden. Het staatsmijnbedrijf LKAB is verantwoordelijk voor de verhuizing. In 2013 is er begonnen met de verbouwing en het zal enkele decennia duren voordat de stad verplaatst zal zijn. Het is duidelijk dat er van de bewoners van het gebied wordt verwacht zich aan te passen aan de activiteiten van grote bedrijven, en de Zweedse overheid lijkt nog altijd economische groei als hoogste prioriteit te zien.

De Zweedse overheid lijkt nog altijd economische groei als hoogste prioriteit te zien

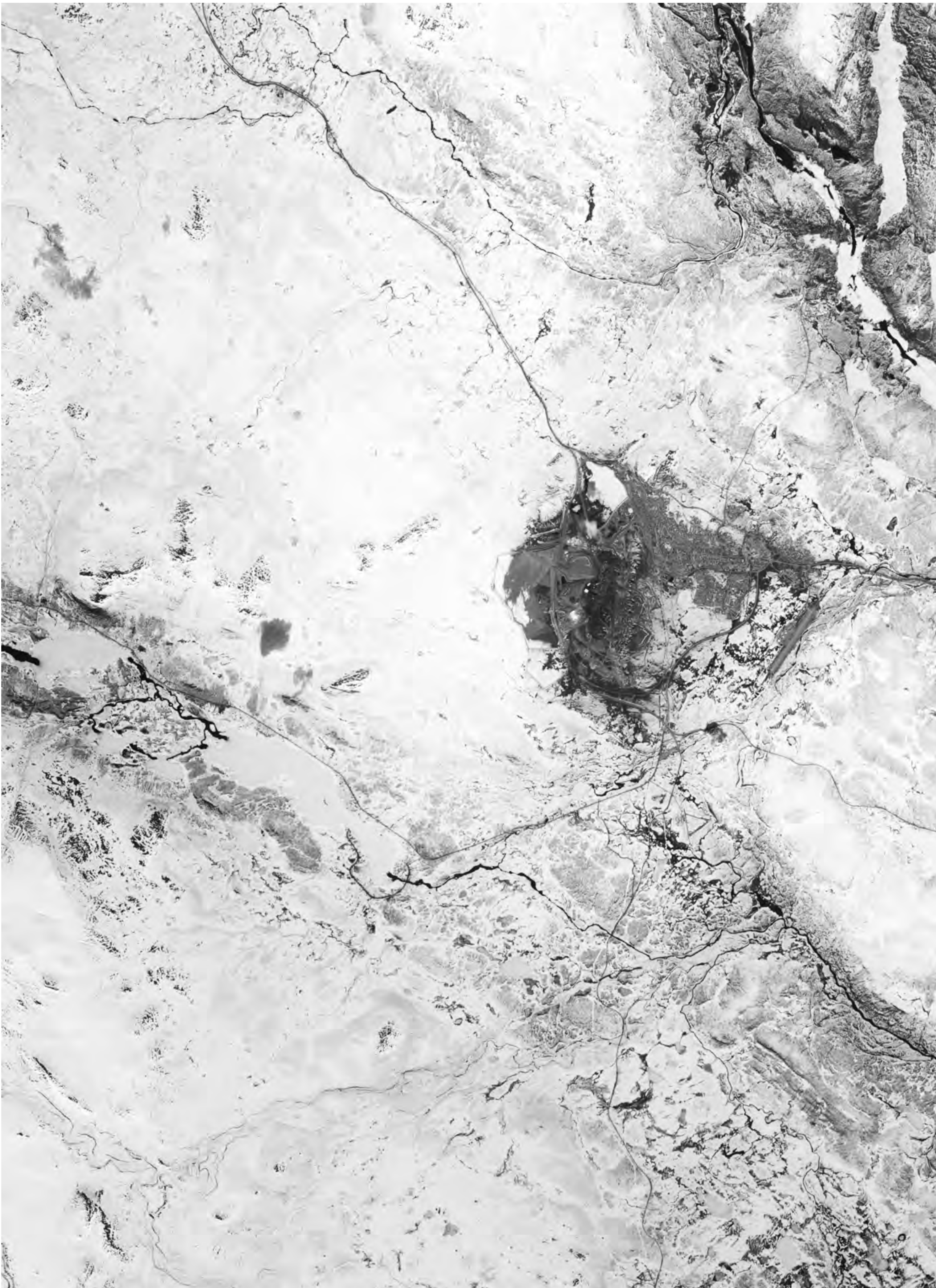
De nieuwe vondst van zeldzame aardmetalen is ook gedaan in de buurt van Kiruna. Het is nog onduidelijk hoeveel er van deze stoffen in dit gebied in de grond zitten, maar dat het om een uitzonderlijk grote hoeveelheid gaat staat vast. En in de media werd er gejubeld over deze vondst: een opsteker voor de duurzamen onder ons, hoop op een verdere vergroening van Europa. Maar Jenni Laiti en Florian Carl leggen uit in een artikel in het blad *Resistance Studies* dat het hier gaat om *green colonialism*, een combinatie van *greenwashing* en neokolonialisme, en dat het belangrijk is dat we ons hier niet door laten misleiden.[7] Want het idee om natuur te verwoesten ten behoeve van de natuur is onzin. We zouden beter kunnen luisteren naar ideeën van de Sámi en andere oorspronkelijke bewoners; zij zijn immers experts op het gebied van het samenleven met de natuur zonder die kapot te maken.

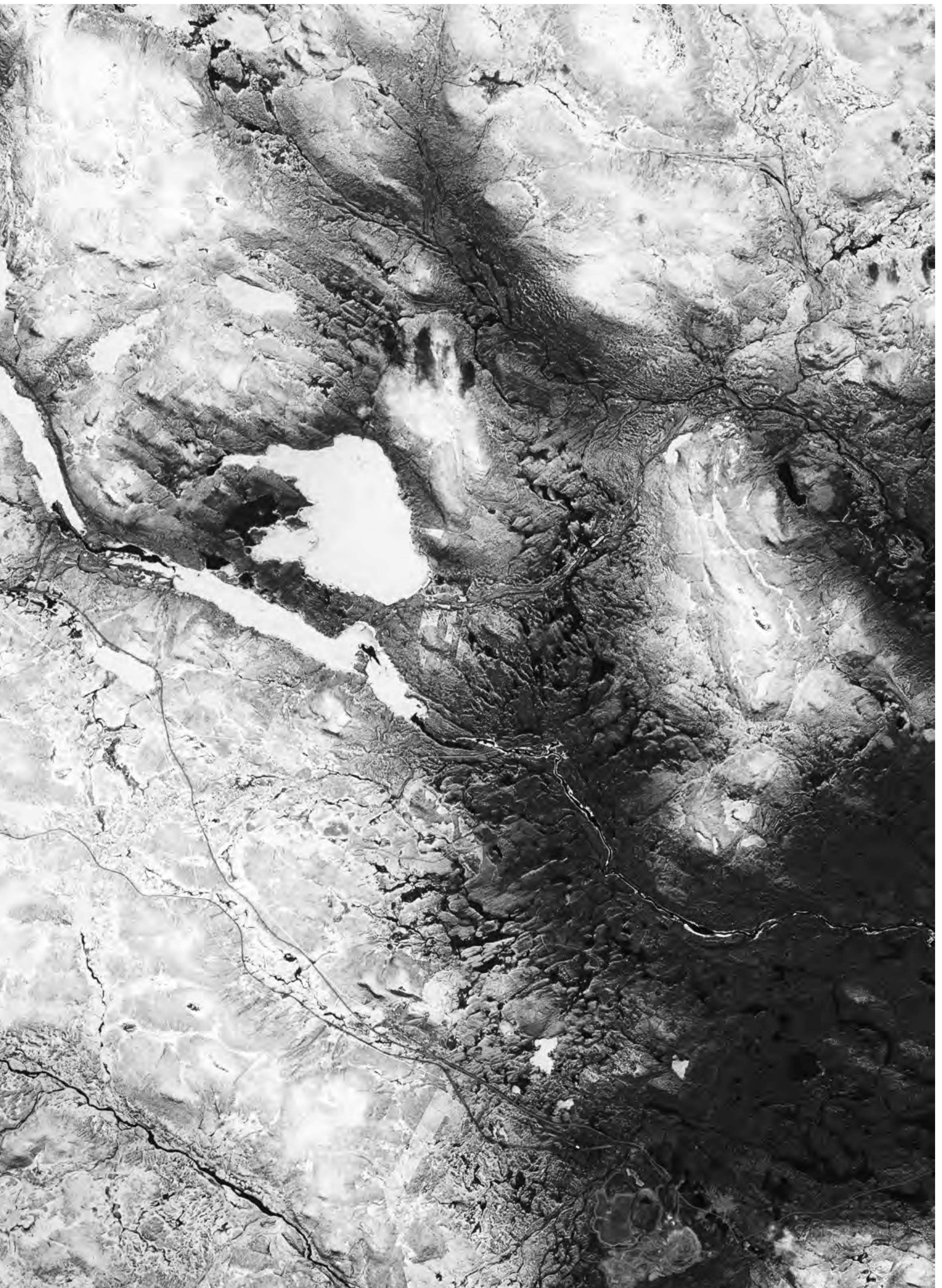
Nederland zit in een verwerkingsproces van haar koloniale verleden, maar Zweden loopt daarin achter. Dat Zweden ook aan slavenhandel heeft gedaan is bijvoorbeeld bij velen onbekend. De Zweedse kerk heeft wel in 2021 haar excuses uitgesproken richting de Sámi over het uitroeien van hun sjamanistische geloof. Maar het is hoog tijd dat ook de Zweedse staat op de knieën gaat voor de Sámi en hen op zijn minst laat meebeslissen over hun eigen lot en de toekomst van Sápmi. Ⓐ

Noten

1 Hanneke Chin-A-Fo, ‘De vondst van zeldzame metalen in Noord-Zweden kan verstrekkende geopolitieke gevolgen hebben’, op: nrc.nl, geplaatst op 13 januari 2023.
2 Verenigde Naties, ‘Samerna – ett folk, fyra länder’, op: unric.org.
3 Inger Haupt, ‘Samiska protester mot gruvnäringen i Kiruna: ”Greenwashing på elitnivå”’, op: svt.se, geplaatst op 13 januari 2023.
4 Verenigde Naties, *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination* 11, 18 december 2020.
5 Johan Everljung, ‘Batteribranschen skriker efter metaller – kritiserade gruvplaner i Rönnbäcken igång igen’, op: svt.se, geplaatst op 21 oktober 2021.
6 Jonas Fröberg, ‘Svidande kritik mot Sverige – ”Ge samerna inflytande”’, op: svd.se, geplaatst op 22 september 2018.
7 Jenni Laiti en Florian Carl, ‘How climate solutions promoted by Western governments avoid what needs to be done’, op: wagingonviolence.org, geplaatst op 24 mei 2022.

WAT DE KLIMAAT-BEWEGING MOET LEREN VAN LÜTZERATH

Tekst door Johannes Bosse en Lucas Wermeier Vertaling door Tina Hoenderdos
Beeld Marco Molitor

De ontruiming van Lützerath is op woensdagmorgen 11 januari begonnen.* Het is één voorbeeld in een lange reeks vergelijkbare verhalen. Het feit dat dit dorp door een achterkamertjesdeal tussen de regeringspartij Die Grünen en energiebedrijf RWE moet wijken voor nog meer bruinkoolwinning, past naadloos in het vanouds bekende patroon: waar het kapitaal zijn belangen najaagt, gelden andere regels. Argumenten die op gezond verstand berusten, worden irrelevant.

Hier zijn talrijke voorbeelden van, zoals het besluit van de Duitse regering om het 9-euro-ticket voor het OV, dat afgelopen zomer als tijdelijke compensatie voor de hoge brandstofprijzen werd ingevoerd, niet langer te financieren. Ondertussen was er voor het leger wel honderd miljard beschikbaar. Of het feit dat voor de bouw van nieuwe terminals voor vloeibaar aardgas allerlei formaliteiten gewoon omzeild kunnen worden, en dit vervolgens ook nog eens in een adembenemend tempo en met overcapaciteit geschiedt. Al deze beslissingen worden door de Grünen gesteund, wat weliswaar teleurstellend en huichelachtig is, maar uiteindelijk niet verwonderlijk. De groene partij praat dan wel graag over de grens van anderhalve graad opwarming, maar om deze te waarborgen willen ze zich

noch tegen grote concerns richten, noch de vrede binnen de coalitie breken.

Voor klimaatactiegroep Fridays for Future is het een bijzonder bitter besef, dat nou net de partij die door de beweging indirect wordt gesteund deze beslissingen neemt. Toen klimaatactivisten zondag voor de laatste grote dorpswandeling in Lützerath samenkwamen, was er ook een grote delegatie van de Grüne Jugend, de jongerenafdeling van de Grünen, aanwezig om solidariteit te betonen. Behalve een beetje symboliek heeft dit weinig te betekenen. De linkervleugel heeft binnen de partij al jaren niet de macht om zich te laten gelden. Hoewel ze met een kleine meerderheid waren, besloot het ledencongres van de Grünen ten slotte voor het platwalsen van Lützerath en daarmee werd tegen het behoud van de anderhalve graad-grens besloten.

Sinds decennia heeft de klimaatbeweging het gelijk aan haar kant. De feiten spreken voor zich. Sinds de eerste wereldklimaattop in 1995 in Berlijn adviseert de wetenschap de politiek en staat ze doorgaans aan de kant van de beweging. De klimaatcrisis is het resultaat van eeuwen aan gewelddadige koloniale uitbuiting en uitputting van mens, land en grondstoffen in het mondiale zuiden door de staten en bedrijven van het mondiale noorden. Met het oog op een rechtvaardige wereld kunnen we niet anders dan deze verhoudingen erkennen en ze afschaffen.

Ook de visie van een sociaalecologische transitie met schone lucht, rustigere straten, meer mobiliteit op het platteland en groenere steden wordt al jaren verkondigd, en ook zij overtuigt. Sinds 2021 staat zelfs het Bundesverfassungsgericht, het grondwettelijk hof van Duitsland en een van de politieke instituties die het meeste vertrouwen geniet onder burgers, achter de klimaatbeweging. Het besloot dat het klimaatakkoord van de Duitse regering van 2019 deels niet te verenigen was met de grondwet.

Lützerath laat zien dat de beweging afscheid moet nemen van het idee dat je met goede argumenten alleen kunt winnen

De klimaatbeweging heeft dus alle argumenten aan haar kant. Maar als Lützerath iets laat zien, dan is het dat de beweging, en met name Fridays for Future, afscheid moet nemen van het idee dat je met goede argumenten alleen kunt winnen. Doordat Fridays for Future eerder met zijn demonstraties 1,4 miljoen mensen mobiliseerde en het publieke debat ook ingrijpend veranderde, is men toegang tot macht met macht *an sich* gaan verwarren. De *empowerment* die men voelde door het succes van Fridays for Future leidde er de afgelopen vier jaar toe dat de beweging ging geloven dat ze alleen maar in genoeg talkshows, op genoeg demonstraties en in genoeg gesprekken met politici de hierboven opgesomde argumenten spitsvondig hoefde aan te halen. Met een mengeling van overtuigingskracht, massamobilisatie en het tot inzicht brengen van regeringsleiders, hoopten ze verandering te kunnen bewerkstelligen.

Toch heeft Robert Habeck, minister van Economie en Klimaat namens de Grünen, zich niet enkel 'verrekend', zoals Luisa Neubauer en Pauline Brünger, de Duitse woordvoerders van Fridays for Future, in hun brief aan de krant *taz* schrijven. RWE heeft de rekening opgemaakt. Het draait immers niet om wie de beste argumenten heeft, maar om macht. En om politieke compromissen die de handel waarborgen. Als de klimaatbeweging dat nu niet begrijpt, dan zal ze het nooit begrijpen.

Klimaatgroepen die tot voor kort strategisch sterk uit elkaar dreven, vinden zich in Lützerath weer op één punt terug

Tegenmacht opbouwen

De grens van anderhalve graad loopt hier, door Lützerath. En juist hier wordt duidelijk hoeveel kracht de beweging nog heeft – na een jaar verkeerslichtcoalitie (in Duitsland regeren de Grünen met de liberale partij FDP (geel) en SPD (rood), red.), krimpende protestcijfers en een maandenlange binnen de media en politiek gevoerde hetze tegen klimaatacties, die onder meer bestond uit het criminaliseren en preventief opsluiten van activisten van de *Letzte Generation*. De Grünen zullen de beweging telkens weer verraden en het enige antwoord daarop is de opbouw van tegenmacht.

Lützerath is daarom ook een beginpunt: zoveel klimaatgroepen die tot voor kort strategisch sterk uit elkaar dreven, vinden zich hier weer op één punt terug. Ironisch genoeg hoeft het offensief van de regering, dat van Lützerath een afschrikwekkend voorbeeld had moeten maken, niet tot een verzwakking van de beweging te leiden; ze kan de beweging juist sterker maken.

Accepteert men die analyse, dan zijn er twee conclusies te trekken: ten eerste zijn verheven redevoeringen op zichzelf niet genoeg. Alleen degenen die de machtsverhoudingen aanvallen en veranderen, kunnen klimaatbescherming bevorderen. Hiervoor is het nodig dat er breder georganiseerd gaat worden dan dat tot nu toe gebeurde. Ten tweede moet dit organiseren centraal komen te staan in de theorie en praktijk van de klimaatbeweging. De beweging moet begrijpen dat ze partijen niet moet overtuigen om te handelen, maar ze hiertoe moet dwingen. Hoe dat precies moet gebeuren, daar moeten gemeenschappelijk gedragen strategieën voor gevonden worden. Dit is het moment om de beweging op te bouwen. Want de tijd dringt. Ⓐ

Auteurs Johannes Bosse en Lucas Wermeier zijn beiden actief binnen de Duitse klimaatbeweging.

Noten

* Dit stuk verscheen in de Duitse *Jacobin* en werd door Tina Hoenderdos vertaald voor de Nederlandse *Jacobin*: Johannes Bosse en Lucas Wermeier, 'Wat de klimaatbeweging moet leren van Lützerath', op: jacobin.nl, geplaatst op 15 januari 2023.

Portet van de vermoorde Juvencio Cerquera

LANDSTRIJD IN COLOMBIA GAAT DOOR ONDER DE NIEUWE REGERING VAN PETRO

EEN INTERVIEW MET LANDBESCHERMER JEFFERSON

Tekst door Moritz   Beeld Here We Draw The Line

Het decennialang heersende imago van drugs en geweld dat Colombia in het buitenland had is de afgelopen jaren langzaam verschoven. Colombia is inmiddels ook het land van de wielrenners, de muziek en het voetbal. Toch gaat het gewapende interne conflict door en neemt de ongelijkheid binnen het land alleen maar toe.

Het vredesakkoord dat in november 2016 tussen de guerrilla van de Revolutionaire Strijdkrachten van Colombia (FARC-EP) en de Colombiaanse regering werd gesloten, legde de basis voor een land in vrede en bood een structurele oplossing voor de wortels van een conflict dat al meer dan zestig jaar duurt. In het akkoord werden onder andere afspraken gemaakt over de toegang tot en verdeling van land, een einde aan paramilitair geweld en het recht van de miljoenen slachtoffers van het interne conflict op waarheid, gerechtigheid en genoegdoening.

De COVID-19 pandemie zorgde voor een grote toename van werkloosheid, armoede en honger in alle delen van het land. Duizenden jongeren sloten zich aan bij nieuwe gewapende groepen en de coca- en cocaïneproductie schoot naar historische hoogtes. De regering van Iván Duque (2018-2022) probeerde het vredesakkoord om zeep te helpen en stelde eigen gewin en dat van de private sector voorop.

Nationale stakingen in 2020 en 2021 zorgden ervoor dat de corruptie en het gebrek aan politieke visie bloot kwamen te liggen. Na weken van protest en wegblokkades moesten verschillende ministers aftreden, werd een wetvoorstel voor financiële hervormingen teruggedraaid en wisten sociale bewegingen elkaar na maanden van lockdowns weer te vinden op de straten van het land.

Als gevolg van de protesten en grote onvrede onder vooral Colombiaanse jongeren en vrouwen kwam er in augustus 2022 voor het eerst in de geschiedenis van Colombia een linkse president aan de macht. Gustavo Petro was in de jaren tachtig lid van de linkse guerrillabeweging M-19 en onthulde later, toen hij als senator diende, de banden tussen paramilitaire groepen, politici en het bedrijfsleven. De vicepresidente van de regering is de Afro-Colombiaanse sociale leidster Francia Marquez, die zich al jarenlang verzet tegen grootschalige mijnbouw in haar regio.

Gustavo Petro is inmiddels bijna een half jaar aan de macht. Zijn regering stelt de internationale politieke relaties in vraag, waaronder de drugspolitiek, economische relaties en het kapitalisme als model waarmee de aarde langzaam dood wordt gemaakt. De economische en politieke elite probeert in deze context vooral het land te polariseren en de regering te saboteren Er zijn stemmen van oud-politici en militairen die roepen om een staatsgreep, om een terugkeer van paramilitairen om de veiligheid te kunnen garanderen en die zeggen dat de economische beloftes van Petro alleen maar tot een catastrofe kunnen leiden.

In deze context ondersteunde de Vrije Bond vorig jaar in het zuidwesten van Colombia de inheemse gemeenschap van Paletara. De Kokonuko-bevolking strijdt net als andere oorspronkelijke bewoners in Colombia voor land. De landverdeling in het land behoort tot de meest ongelijke van de wereld en is door het geweld van de afgelopen decennia alleen maar toegenomen. Volgens onderzoek van de internationale organisatie Oxfam bezit 1% van de bevolking 81% van het land. Bij het aantreden van Gustavo Petro in augustus werden er in verschillende delen van het land stukken land bezet door boerengemeenschappen en oorspronkelijke bewoners van Colombia.

Ons grondgebied is een grondgebied dat het leven verdedigt

Eén van die gemeenschappen is Paletara. Paletara ligt hoog in de bergen, in een fragiel ecosysteem, de *páramos** in de Macizo Colombiano, waar meer dan 70% van het zoet water uit Colombia ontstaat. De gemeenschap wordt bedreigd door verschillende economische projecten, waaronder Payment for Environmental Services (PES), waterkrachtcentrales, agroindustrie en mijnbouw. Daarnaast is het gewapend conflict in de regio nog steeds aanwezig met onder andere dissidenten van de FARC-EP en het Nationaal Bevrijdingsleger (ELN) en is er ook interesse in het gebied vanuit de drugsindustrie, voornamelijk vanwege de routes die dwars door het grondgebied van de gemeenschap lopen.

In oktober vorig jaar besloot de gemeenschap om traditionele gronden van de gemeenschap, die momenteel in handen zijn van de Ierse multinational Smurfit Kappa, te bezetten. Jefferson van de gemeenschap vertelt over het conflict.

Waarom is het belangrijk om het grondgebied van de Kokonuko-gemeenschap uit te breiden?
De landen van onze gemeenschap behoorden alle toe aan de rijke families uit de regio, specifiek aan de Valenciafamilie. Onze voor-

ouders, opa's en oma's, vaders en moeders hebben gevochten voor dit land en zo heeft ons grondgebied legale rechten weten te verkrijgen. We zetten de strijd van onze voorouders voort. De ouderen van de gemeenschap hebben ons gezegd dat dit de weg is die we moeten volgen, dat we moeten strijden om ons land terug te krijgen en dat het land is voor diegenen die erop werken.

Ons grondgebied is een grondgebied dat het leven verdedigt. Eén van de belangrijkste rivieren van het land ontstaat in Paletara. Onze inheemse garde beschermt de gemeenschap, maar ook het grondgebied en de rivier. We zorgen voor het grondgebied en voor de gemeenschap en verdedigen haar tegenover de verschillende bedreigingen, waaronder multinationals en illegale gewapende groepen, waarvan sommige zowel de drugsindustrie als de belangen van multinationals verdedigen.

Kan je iets meer vertellen over Smurfit Kappa?
Smurfit Kappa is een Iers bedrijf dat in Colombia opereert als Cartón Colombia. Ze verbouwen hout (eucalyptus en dennenbomen) voor de productie van papier en karton. Land zou gebruikt moeten worden voor de productie van voedsel en om voor het land te zorgen, niet voor agro-industrie. Ons grondgebied is omringd door het bedrijf en dit geldt niet alleen voor onze gemeenschap, maar ook voor veel andere gemeenschappen. Het bedrijf genereert niet alleen een grote impact op de natuur en water, maar versterkt ook de landconcentratie in het land. Ze hebben duizenden hectares met dennen en eucalyptus, terwijl de meeste mensen hier maar een paar hectare hebben om op te werken.

We bevrijden het land en moeder aarde van de gewassen die haar schade doen. Het bedrijf is slim en zet mensen uit andere gemeenschappen en ook de arbeiders van het bedrijf tegen ons op. Maar wij zeggen tegen de andere gemeenschappen dat we samen moeten vechten tegen het bedrijf. Dat we geen gronden van kleine boeren willen, maar van de multinational. Naar buiten heeft het bedrijf ook een mooi verhaal. Daar zeggen ze dat ze de natuur beschermen, dat ze CO_2 opnemen, dat ze meehelpen tegen klimaatverandering, maar dat is niet waar. Het probleem hier is echter toegang tot land en wat het bedrijf met het land doet. We willen de herverdeling van land en op dat land voedsel verbouwen.

Kan je kort vertellen hoe jullie landstrijd tot nu toe is verlopen en wat de volgende stappen zijn?
Een groep jongeren binnen de gemeenschap stelde tegenover onze vergadering voor om de landbezettingen weer op te nemen. Daar besloot de gemeenschap om ons vol te ondersteunen, wat betekent dat meer dan drieduizend oorspronkelijke bewoners deze landstrijd steunen. Onze eerste actie was de vreedzame bezetting van de houtplantage van het bedrijf. We installeerden tenten en een grote keuken waar we allemaal elke dag samen kwamen om te overleggen over onze strategieën. We hebben toen geen infrastructuur kapot gemaakt of bomen gekapt. We wilden in gesprek met het bedrijf, om hen duidelijk te maken dat we niet genoeg grond hebben voor alle families binnen onze gemeenschap, maar het bedrijf heeft elke vorm van dialoog gesaboteerd. Ze zeiden dat we criminelen waren, ze stuurden de boerengemeenschappen uit de buurt op ons af om ons met geweld te ontruimen. In gesprek met de boeren konden we dit voorkomen. In november vorig jaar ontplofte de situatie en de private veiligheid van het bedrijf viel ons aan met stenen, messen en pistolen, terwijl ze met drones over ons heen vlogen. Eén van onze spirituele leiders, Juvencio, is toen doodgeschoten en negen anderen raakten gewond.

Ze zeiden dat we criminelen waren, ze stuurden de boerengemeenschappen uit de buurt op ons af om ons met geweld te ontruimen.

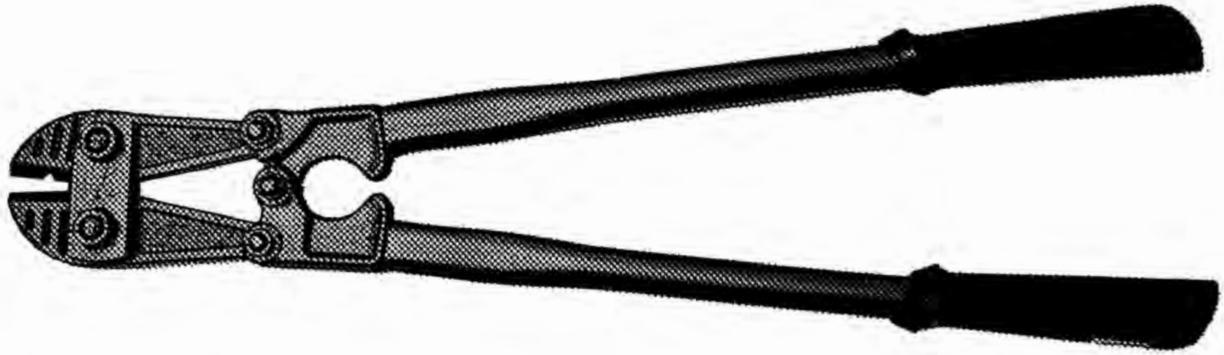
Na de dood van Juvencio is er een pauze ingelast. De gemeenschap is zwaar geraakt, zowel cultureel, spiritueel als emotioneel. We willen dit proces voortzetten, maar moeten onze strategieën aanpassen. We willen dat de dood van Juvencio niet ongestraft blijft en we zullen met meer kracht terugkomen. We hopen dat de steun aan dit proces niet alleen nationaal is, maar ook internationaal en we zullen onze directe actie verbinden aan juridische acties tegen het bedrijf. Ⓐ

Noot

* De páramo (ook wel de 'spons van de Andes' genoemd) is een neotropisch alpine ecosysteem in het hoge deel van de Andes dat tussen de boomgrens op 3.500 meter en de sneeuwgrens op 5.000 meter ligt.

No Border Camp 2Ø23

Van 21 tot en met 27 augustus vindt er op een nog aan te kondigen plaats in Nederland weer een No Border Camp plaats.

In 2022 zag het grote publiek in Nederland eindelijk enkele gevolgen van internationale grenspolitiek. Grote groepen migranten verbleven onder mensonterende omstandigheden buiten de poorten van het aanmeldcentrum van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) in Ter Apel. Mensen stonden dagenlang onbeschermd in de brandende zon, sliepen buiten in de regen, kregen nauwelijks te eten en ontvingen geen adequate medische zorg. Uitgedeelde tenten werden afgepakt.

Iedereen sprak er schande van. Mensen zamelden geld in en brachten goederen naar Ter Apel. Een nationale crisis werd uitgeroepen en een omroep maakte live televisie bij het aanmeldcentrum. Zo kunnen we toch niet met elkaar omgaan, zei iedereen met schuddend hoofd. Maar niemand veranderde werkelijk iets aan de oorzaak van de problemen.

Maatregelen

In 2022 kwamen er in november een aantal ministers bij elkaar om te brainstormen over de toenemende 'asielinstroom'. Onder anderen de minister van Defensie en de minister van Justitie en Veiligheid sloten hierbij aan. De regering bekommert zich niet om de rechten, laat staan het welzijn van migranten die hun thuisland ontvluchten. In Italië, een land via waar veel migranten proberen Europa te bereiken, kwam vorig jaar met Giorgia Meloni als premier een extreemrechtse regering aan de macht. In maart van dit jaar bezocht Mark Rutte Meloni om te praten over het migratievraagstuk. Rutte noemde Meloni 'constructief' en 'pragmatisch'. 'Een nieuwe vriendschap is geboren', zeiden verschillende media.

Volgens de Internationale Organisatie voor Migratie verdronken er in 2022 alleen al in de Middellandse Zee elke dag zes mensen. De organisatie noemt dit incomplete cijfers.

Niemand lijkt verantwoordelijkheid te nemen voor het lot van de migranten die proberen Europa te bereiken. *Der Spiegel* schreef dat Frontex, de steeds machtiger wordende Europese grens- en kustwacht, volledig op de hoogte was van de illegale *pushbacks* van bootmigranten door de Griekse kustwacht. De toenmalige directeur, Fabrice Leggeri, stapte op en ontkwam daarmee aan een tuchtzaak. Overigens vond Frontex een nieuwe directeur in de Nederlandse marechausseecommandant Hans Leijtens.

Brick by brick, wall by wall

De gevolgen van de internationale grenspolitiek zijn zowel dicht bij huis als ver buiten Europa zo groot dat het gemakkelijk is moedeloos te worden. Dat worden we niet. Joke Kaviaar schreef vorig jaar in *Buiten de Orde*: 'Om strijd te voeren hebben we naast kennis en uitwisseling van informatie en ervaring, ook doorzettingsvermogen nodig'. En dat gaan we weer tonen dit jaar.

Van 21 tot en met 27 augustus vindt er weer een No Border Camp plaats in Nederland. We komen bij elkaar om van elkaar te leren, om na te denken over hoe we de strijd tegen deze racistische bevolkingspolitiek sterker kunnen maken, om ons een wereld voor te stellen zonder grenzen, om plezier met elkaar te hebben en om actie te voeren. Ⓐ

Wil je komen, wil je een bijdrage leveren, heb je ideeën?

Neem contact op via:
nbc-2023@riseup.net
nobordercamps.eu

door Anarchy 2023 vertaling door globalinfo.nl

OPROEP TOT DEELNAME AAN ANARCHY 2023

INTERNATIONALE ANTIAUTORITAIRE BIJEENKOMST – ST-IMIER, 19-23 JULI 2023

Van 19 tot 23 juli 2023 zal er een bijeenkomst plaatsvinden in St-Imier (Jura, Zwitserland) om de 150e verjaardag te vieren van het Congres van St-Imier. Bij dit congres in 1872 werd de Antiautoritaire Internationale opgericht en wordt dan ook beschouwd als de geboorte van de georganiseerde anarchistische beweging.

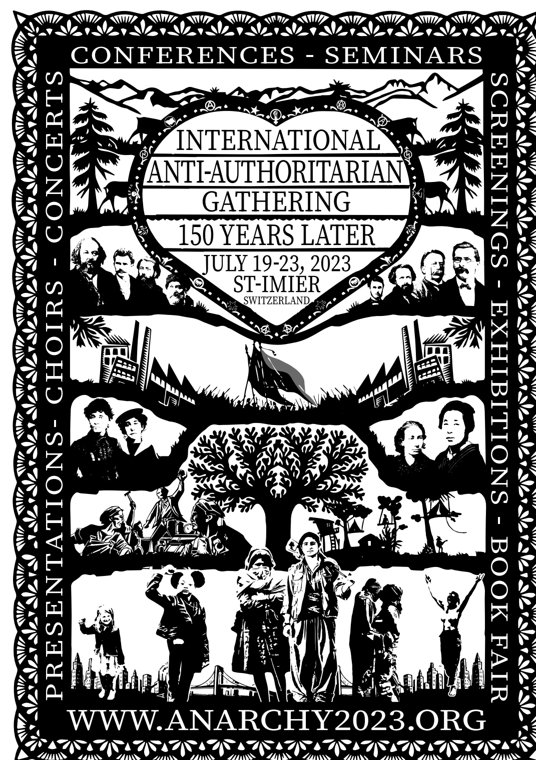
Dit evenement zal bestaan uit vijf dagen aan bijeenkomsten, lezingen, concerten, seminars en diverse andere activiteiten. Het is een geweldige gelegenheid voor libertaire zielen, mensen uit de regio en van elders, en voor het algemene publiek, om elkaar te ontmoeten, te debatteren en te delen, en om libertaire theorie en praktijk te ervaren. Het is ook een gelegenheid voor degenen die de rijke geschiedenis van de beweging nog niet kennen om te leren over haar bijdrage aan sociale vooruitgang en over haar strijd in de afgelopen eeuwen en nu.

Wat doen anarchisten tegenwoordig? Wat zijn hun ideeën, hun werken en hun acties? Wat hebben ze de afgelopen 150 jaar bijgedragen aan de wereldgeschiedenis? Wat kunnen we leren van het concept anarchie, en waarom is het nu wenselijker dan ooit?

Anarchie is helemaal geen chaos of gebrek aan orde, maar juist het tegengestelde: het pleit voor een antiautoritaire aanpak en voor vormen van persoonlijke en sociale organisatie die de emancipatie van alle mensen bevorderen. Dit betekent: vechten tegen alle vormen van onderdrukking, uitbuiting en opgelegd gezag, waarbij gestreefd wordt naar de bevordering van vrijheid (afwezigheid van overheersing), gelijkheid (afwezigheid van privileges) en wederzijdse hulp (wederkerigheid).

Voor deze gelegenheid willen wij deelnemers uit alle continenten verwelkomen. Wij nodigen iedereen die geïnteresseerd is uit om bij te dragen aan de organisatie en het succes van de bijeenkomst op de manier die zij het meest geschikt achten (informatie delen, ideeën aandragen, deelnemen aan kunstprojecten, materiële steun leveren, et cetera).

De Ⓐpenki-website is opgezet zodat iedereen mee kan doen met het voorstellen, bespreken en organiseren van workshops, discussies, concerten, en overige activiteiten: organize.anarchy2023.org Ⓐ

Volg Anarchy 2023 ook op social media!

Op Mastodon:
@anarchy2023@todon.eu
todon.eu/@anarchy2023

Op deze pagina zijn wij het meest actief. Heb je nog geen Mastodon? Sluit je aan via joinmastodon.org

Op Telegram:
t.me/anarchy2023

Op Twitter:
twitter.com/anarchy2023

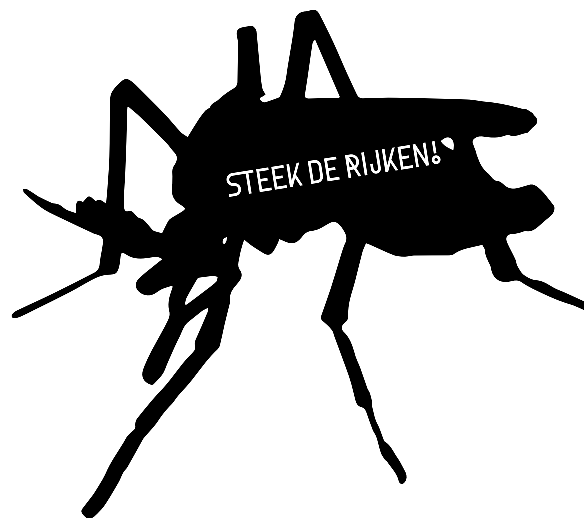
Op Facebook:
facebook.com/events/559517672149734

E-mailcontact kan via:
info@anarchy2023.org

Wil je een donatie doen aan onze vereniging en zo helpen met het organiseren van Anarchy 2023? Gebruik dan de volgende bankgegevens:

IBAN: CH28 0624 0575 1121 8190 1
SWIFT (BIC): RBAB CH 22 240
Caisse d'Epargne Courtelary SA
2608 Courtelary, Zwitserland

Ten name van:
Association 150 ans du congrès de Saint-Imier
Rue Françillon 29
2610 St-Imier, Zwitserland

Nieuwe aangesloten groep in Haarlem

INTRODUCTIE VAN DE ZWARTE MUGGEN

door Zwarte Muggen

In mei van het afgelopen jaar kwamen de Haarlemse leden van de Vrije Bond voor het eerst bij elkaar om een Haarlemse anarchistische groep te vormen. Dit is de Zwarte Muggen geworden. ‘Muggen’ naar het woord waarmee Haarlemmers sinds de vijftiende eeuw worden uitgescholden en die ze sinds de negentiende eeuw als geuzennaam hebben aangenomen. ‘Zwarte’ hoeven we waarschijnlijk niet uit te leggen. Sinds december van afgelopen jaar zijn wij als groep aangesloten bij de Vrije Bond en daarmee de Haarlemse afdeling van de Vrije Bond.

We hebben als doel om in Haarlem te bouwen aan antikapitalistische tegencultuur en te strijden tegen het kapitalisme en aanverwante systemen van onderdrukking waaronder fascisme, het patriarchaat, racisme, imperialisme, speciësisme, validisme, de staat en het instituut dat dit allemaal in stand houdt: de politie.

We hebben tot nu toe een Punks for Rojava-benefiet georganiseerd om gasmaskers voor de kameraden in Rojava te kunnen bekostigen, zodat zij zich kunnen beschermen tegen de gifgasaanvallen van de Turkse staat. Daarnaast helpen we mee met de campagne tegen foie gras van Active for Justice. Met deze campagne proberen we Haarlem foie gras-vrij te maken door actie te voeren bij restaurants die dit ‘product’, verkregen door het leed van eenden en ganzen, verkopen. Tot slot organiseren we sinds kort elke vierde donderdag van de maand van 19:30 tot 22:00 iets laagdrempeligs. Zo hebben we er al één spelletjesavond op zitten en denken we voor toekomstige bijeenkomsten aan een boekenclub, filmavonden en creatieve avonden waarbij we bijvoorbeeld banners of buttons maken of gaan tekenen. Doe vooral suggesties als je een leuk idee hebt over wat je wil doen! Aankondigingen hierover verschijnen op onze Instagram.

Meer over ons vind je op de website van de Vrije Bond*. Daarnaast kan je @zwarte_muggen volgen op Instagram, zijn we per mail bereikbaar via zwartemuggen@riseup.net en kunnen we je toevoegen aan ‘Zwarte Muggen updates’ op Signal. Stuur een mailtje als je hieraan toegevoegd wil worden, als je op de hoogte gehouden wil worden via e-mail, je je bij ons aan wil sluiten, of als je suggesties, vragen of genadeloze kritiek hebt. Ⓐ

Noot

* vrijebond.org/zwarte-muggen

AANKONDIGING

PINKSTERLANDDAGEN 2023

Van 26 tot en met 28 mei zal in Appelscha, Friesland het internationale anarchistische festival Pinksterlanddagen weer plaatsvinden!

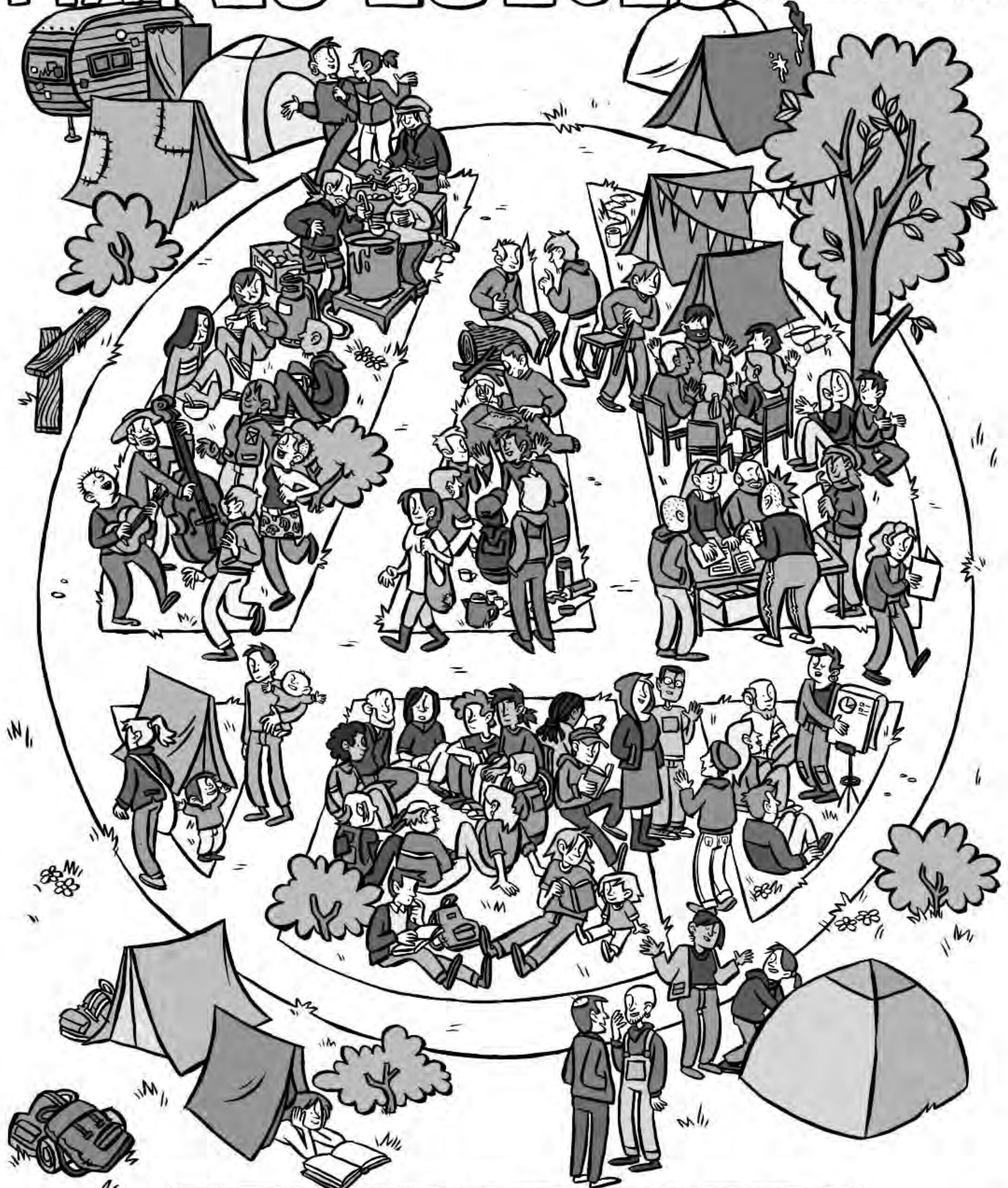
De Pinksterlanddagen is een jaarlijks terugkerend evenement voor en door anarchisten, rebellen en kameraden om samen te komen, netwerken te bouwen, plannen te smeden, en om samen tijd door te brengen. Ook dit jaar zal tijdens het pinksterweekend het kampeerterrein tot Vrijheidsbezinning in Appelscha weer opbloeien met workshops, discussies, en natuurlijk een avondprogramma vol muziek en cultuur.

In tijden van toenemende economische ongelijkheid, groeiend fascisme, klimaatchaos, individualisering en surveillancewaanzin is het belangrijker dan ooit om elkaar te treffen en ervaringen uit te wisselen, discussies te voeren, elkaar te leren kennen en van elkaar te leren.

Het is een festival dat nu voor de 99e keer wordt georganiseerd en is voor veel anarchisten een plek om samen te komen. De camping zit direct naast het bos, wat het ook buiten alle workshops een fijne plek maakt om te wandelen of bij te kletsen met iedereen daar. Er is een kantine waar je vegan bio eten kunt kopen en in de avond verzorgt Rampenplan het eten. Je kunt niet pinnen op de camping, dus het is handig contant geld mee te nemen. Neem je kampeerspullen mee, vergeet ook niet een handig lampje en laat je hond thuis.

Voor updates over het programma, verdere praktische info en al je vragen kun je terecht op onze website, Insta of Facebook! Ⓐ

pinksterlanddagen.org - @pinkster.land.dagen - fb.me/pinksterlanddagen

PINKSTERLANDDAGEN
AN ANARCHIST FESTIVAL IN APPELSCHA, NETHERLANDS
MAY 26-28 2023
PINKSTERLANDDAGEN.ORG
@PINKSTER.LAND.DAGEN
THEME: TELLING STORIES OF CRISES & NEW BEGINNINGS
MAS HAB

Oproep tot boycot van nieuw boek over de geschiedenis van de anarchistische beweging in Noord-Nederland

door het vrijwilligerscollectief
van Boekhandel Fort van Sjakoo

Wij hebben begin januari 2023 van Arend Hazekamp, ook bekend onder de voornaam Arie, een aankondiging ontvangen van het in april 2023 te verschijnen boek dat hij heeft geschreven over de anarchistische beweging in de noordelijke drie provincies (Drenthe, Friesland en Groningen), getiteld *Geestverwanten van Ferdinand Domela Nieuwenhuis: Het vrije socialisme in Groningen, Friesland en Drenthe 1890-1940*. Normaal gesproken zou een dergelijk boek uiteraard direct een plek krijgen in onze boekhandel. Echter is er een ernstig probleem met deze auteur.

Arend/Arie Hazekamp is een zeer omstreden figuur. Hij zat jarenlang als penningmeester in het bestuur van de oude stichting die het anarchistische kampeerterrein in Appelscha beheerde. Er is jarenlang een steeds verder escalerend conflict met hem geweest. Een deel van de kampeerders wilde de organisatievorm van het eigendom veranderen van een stichting naar vereniging, omdat het bestuur (en dan met name Arie als penningmeester) allerlei besluitvorming dwarsboomde. Hij meende (samen met een paar bestuursleden die op zijn hand waren) een

horizontalere organisatievorm te moeten blokkeren. Tevens had de voorbereidingsgroep van de Pinksterlanddagen (PL; een jaarlijkse bijeenkomst van Nederlandse en Belgische anarchisten en actievoerders die in het pinksterweekend bijeen komen voor uitwisseling, workshops, debatten en het vormen van netwerken) jaar op jaar conflicten met hem waarbij hij op allerlei manieren de organisatie van de PL saboteerde, door geen of heel traag en beperkt financiële middelen ter beschikking te stellen, de voedselvoorziening te frustreren, enzovoort. Uiteindelijk liep deze combinatie van wrijvingsfactoren uit op een betaalstaking van een aanzienlijk deel van de vaste kampeerders. Die eisten dat de organisatievorm van de camping van een stichting naar een vereniging omgevormd zou worden, waarbij de algemene ledenvergadering van alle vaste kampeerders de besluiten zou nemen in plaats van stichtingsbestuur van Hazekamp en enkele kompanen.

Penningmeester Arend/Arie Hazekamp besloot met instemming van zijn overige stromannen in het bestuur, het kampeerseizoen van 2018 niet te openen, de sluiting van de camping aan te kondigen, de stroom en het water af te sluiten en de aanstaande Pinksterlanddagen in 2018 af te gelasten. Toen dat genegeerd werd door een groot deel van de kampeerders, de stroom en het water weer aangesloten werden en de Pinksterlanddagen 2018 gewoon zoals elk jaar werden aangekondigd en voorbereid, diende Hazekamp bij de burgemeester van Appelscha een verzoek in om de politie de camping te laten ontruimen. Dat is niet gebeurd. Je kan je wel afvragen hoe iemand die zichzelf als anarchist definieert het in zijn hoofd haalt om burgemeester en politie in te willen schakelen. Dit getuigt van alles behalve een anarchistische levenshouding.

De verhoudingen waren zo verziekt dat Arie en zijn medebestuursleden een ultimatum stelden waarbij alle kampeerders een contract moesten ondertekenen waarin kampeerders allerlei regels werden opgedwongen. Dit werd uiteraard geweigerd. Het bestuur onder leiding van Arend/Arie kondigde in het najaar van 2018 aan het kampeerterrein te gaan verkopen. Formeel was de stichting de eigenaar, dus zij kon dat besluiten, maar dat was zó in strijd met de geschiedenis van het terrein en die van de anarchistische beweging in Nederland dat men ondertussen wel vast kan stellen dat Hazekamp en zijn medebestuursleden allesbehalve anarchisten zijn en de anarchistische beweging € 130.000 afhandig hebben gemaakt. Het betreft hier € 100.000 die het kampeerterrein moest kosten en € 30.000 spaargeld van het kampeerterrein, bestemd voor onderhoud van het terrein.

Eén van de kampeerders heeft een openbare veiling van het terrein weten te voorkomen door de vraagprijs van € 100.000 voor te schieten. Door een *fundraiser* (waar ook het Fort € 20.000 aan bijdroeg) werd het terrein opgekocht voor het bedrag van € 100.000. Zo werd voorkomen dat het terrein verloren zou gaan. Maar de aankoop betekende absoluut geen acceptatie van het te koop zetten van het terrein en van het afpersen door het oude bestuur van € 100.000 en het spaargeld van € 30.000, die aan de anarchistische beweging in Nederland, en de horizontaal georganiseerde kampeerdersvereniging, die na de aankoop in 2018 werd opgericht, toekomt.

Die € 130.000 moet dus terug aan de huidige kampeerdersvereniging gegeven worden. Zolang dat niet gebeurd is, zal Boekhandel Fort van Sjakoo het boek van Arend Hazekamp niet verkopen. Ⓐ

Oproep

Wij roepen ook iedereen op Hazekamps boek niet aan te schaffen en de door Hazekamp opgerichte Stichting Genootschap Vrij Socialisme duidelijk te maken dat de anarchistische beweging deze afpersingspraktijken verwerpt.

Wij steunen de nieuwe, horizontaal georganiseerde vereniging van kampeerders in hun strijd voor de restitutie van het ontvreemde geld, waar heel veel belangrijker acties mee ondersteund hadden kunnen worden dan het terugkopen van het kampeerterrein van een stichtingsbestuur dat het ingepikte geld in een compleet schimmige nieuwe stichting heeft gestopt, waarvan niemand weet waartoe het aangewend gaat worden.

Terug met dat geld!

OEKRAÏNE: ONDERHANDELEN? DE-ESCALEREN? ANDERE DINGEN?

Tekst door Peter Storm
Beeld United Nations Development Programme Ukraine

Op 24 februari 2022* lanceerde Rusland haar koloniale veroveringsoorlog tegen Oekraïne. Wat door Poetins mensen vast gezien werd als een snelle operatie die de Oekraïense regering zou verdrijven en een dankbare bevolking in de armen van oppermacht Rusland zou brengen, draaide al snel uit op een slepend en steeds bloediger conflict. Oekraïners verwelkomden de Russische invasie veelal geenszins, velen van hen boden heftig en opmerkelijk succesvol weerstand. Hun belangrijkste wapen was aanvankelijk: motivatie. Maar wapens in letterlijke zin deden ertoe, en die kreeg de Oekraïense staat, in steeds grotere aantallen, van NAVO-staten, van de VS tot en met Duitsland. De motivatie wijst op een vrijheidsstrijd tegen koloniale overheersing die een van de dimensies van deze oorlog is. Al die wapens hebben minstens zozeer te maken met de andere dimensie van deze oorlog: een conflict tussen twee imperialistische machten.

Antikoloniale strijd

De westerse gewapende steun aan Oekraïne was een teken dat de antikoloniale oorlog tegen Rusland tegelijk een oorlog tussen de VS en haar bondgenoten enerzijds, en Rusland anderzijds was. Feitelijk was er sprake van twee verstrengelde oorlogen, zoals ik eerder heb uiteengezet. In de antikoloniale strijd valt nadrukkelijk een kant te kiezen: voor een Russische nederlaag. In de oorlog tussen twee imperialistische staten – deels een proxyoorlog waarin de VS Oekraïne als proxy, als plaatsvervanger-ter-plekke gebruikte – ligt het anders: beide imperialistische staten verdienen een vernederende afgang, een nederlaag. Dat proxygebruik van Oekraïne door de VS en NAVO ging verder dan alleen wapenleveranties. Er waren al voordat Rusland toesloeg oefeningen in NAVO-verband waaraan Oekraïne meedeed. Als Rusland dus beweert dat het in Oekraïne tegen de NAVO vecht, liegt Rusland niet. Als Rusland daarmee suggereert dat het in Oekraïne alleen en uitsluitend tegen de NAVO vecht – en dus niet tegen een Oekraïens legitiem vrijheidsstreven – liegt het zeer nadrukkelijk wél.

Rusland dient dus te verliezen. Maar dat betekent niet dat de NAVO verdient te winnen. En de Oekraïense strijd is des te minder een vrijheidsstrijd naarmate het meer een project is van een Oekraïense nationale staat die neoliberalisme als beleid heeft en zich door allerlei fascisten en fascistengroepen laat ondersteunen. Steun aan de Oekraïense vrijheidsstrijd is nadrukkelijk niet hetzelfde als steun aan de Oekraïense staat die in die strijd helaas de regie grotendeels in handen heeft. Steun aan die vrijheidsstrijd betekent vooral ook het uitbouwen van eigen linkse, radicale en antiautoritaire netwerken via welke we hulpgoederen – tot en met wapens, waar dat in ons vermogen ligt – aan Oekraïense verzetsstrijders kunnen verschaffen. Daarmee worden Oekraïners in verzet iets minder eenzijdig afhankelijk van NAVO-wapens. Want die afhankelijkheid is wel degelijk een probleem dat de vrijheid in Oekraïne indirect ondermijnt en bedreigt.

Intussen is het duidelijk dat Oekraïne niet verslagen is, niet snel en ook niet langzaam. Mensen die riepen dat wapens naar Oekraïne sturen alleen maar een onvermijdelijke Russische overwinning vertraagde, bleken het tot nu toe niet bij het rechte eind te hebben gehad. Met die westerse wapens en de solide motivatie van heel veel Oekraïners heeft Oekraïne eerst het Russische offensief vertraagd, en er een hoog prijskaartje in levens en materieel aan weten te hangen. Vervolgens slaagde Oekraïne erin om met succesvolle tegenaanvallen een flink deel van de Russische veroveringen nog ongedaan te maken ook. Rusland is overduidelijk niet aan de winnende hand, ook een vertraagde victorie is niet in zicht. Dat is op zichzelf geen slecht nieuws. Waar die Russische nederlaag mede in de hand wordt gewerkt door weerspannige Russische rekruten die naar huis willen, door radicale partizanenstrijd en ander stevig verzet tegen Poetins dictatuur en andere vormen van verzet in en tegen het Russische rijk, is het zelfs heel goed nieuws.

Ik geloof dat linkse en radicale mensen niets moeten doen om de kans op een Russische nederlaag van dit type kleiner te maken. Het gezicht redden van Poetin, een voor Rusland eervol compromis nastreven door onderhandelingen aan te moedigen, dat soort dingen horen daar dus niet bij. Laat de Russische militaire moloch maar crashen op de rotsen waar het zichzelf op heeft gestort. En laat de bevolking van Rusland daar zelf vooral de hoofdrol in spelen, met vredesprotest, met sabotage, met staking en muiterij en guerrillaverzet. Niemand kan Rusland bevrijden behalve die bevolking zelf. Bijdragen kunnen we wel: elke steun aan Poetin en zijn beulsregime onthouden.

Onderhandelingen? De-escalatie?

Dit is geen makkelijk verhaal. Ik snap heel goed dat het eindeloze bloedvergieten bij mensen het verlangen oproept dat er snel een einde aan komt, hoe dan ook. De woorden ‘onderhandelingen’ en ‘de-escalatie’ klinken logischerwijs prettig in de oren van die mensen. Praten is toch altijd nog beter dan elkaar overhoopschieten? En we willen toch minder oorlog, niet nog meer? Toch denk ik dat beide woorden niet uitdrukken wat nu nodig is. Sterker: oproepen richting (onder andere) Oekraïne tot onderhandelingen en de-escalatie door vredesgroepen in Nederland en andere NAVO-staten zijn onjuist en helpen de Russische koloniale veroveringsoorlog. Niet omdat onderhandelingen per se altijd verkeerd zijn. Wel omdat de druk die we in het westen uit kunnen oefenen om tot onderhandelingen te komen gevoeld zal worden door Oekraïne, maar niet door Rusland. Oekraïne is immers afhankelijk van westerse steun. Oekraïne kan, bijvoorbeeld door te dreigen die steun te beperken, tot onderhandelingen worden gedwongen. Rusland niet. In Nederland heel hard gaan roepen dat er onderhandelingen moeten komen, vertaalt zich vrijwel vanzelf – bedoeld of onbedoeld! – in een oproep aan de Nederlandse regering om de Oekraïense regering te vragen wat inschikkelijker te worden. Zonder zulke inschikkelijkheid krijg je geen onderhandelingen met Rusland. Achter die vraag naar inschikkelijkheid doemt dan al gauw een impliciet dreigement op: minder wapensteun als de inschikkelijkheid uitblijft.

> Oproepen richting Oekraïne tot onderhandelingen en de-escalatie zijn onjuist en helpen de Russische koloniale veroveringsoorlog.

Iets dergelijks geldt voor leuzen waarin vredesactivisten tot ‘de-escalatie’ oproepen. Dat vertaalt zich heel makkelijk in ‘niet nog meer wapens naar Oekraïne!’ en in een oproep aan dat land om toch die onderhandelingstafel op te zoeken. Ook hier wordt de druk feitelijk op slechts één van de partijen uitgeoefend, ook als er netjes bij staat dat ook Rusland zich voor een overeenkomst in moet zetten. Rusland voelt immers vrijwel niets van dit soort pressie. Oekraïne, als land dat mede afhankelijk is van Nederlandse steun, voelt die druk potentieel wel. Een succesvolle campagne rond een oproep tot onderhandelingen en de-escalatie betekent dat Oekraïne zwakker wordt, en Rusland daarmee relatief sterker. Zo zal het vaak niet zijn bedoeld, maar het is de realiteit. Ik wil Rusland niet relatief sterker maken tegenover Oekraïne. Ik wil immers dat de Russische koloniale veroveringsoorlog mislukt.

Waar zouden onderhandelingen trouwens over moeten gaan? Over een compromis, anders hoef je aan zulke gesprekken niet eens te beginnen. Het is glashelder hoe zo'n compromis er zou uitzien. Oekraïne zou minstens moeten berusten in het verlies van eerdere Russische veroveringen: de Krim in 2014, de gebieden waar vanaf 2014 Russische eenheden en pro-Russische milities een tweetal 'volksrepublieken' hebben uitgeroepen, Donetsk en Loehansk. Over de andere veroveringen van Rusland, vanaf 24 februari 2022, zou dan eventueel gepraat kunnen worden, een deel ervan zou Rusland vast wel prijsgeven als het de rest mag houden en rust krijgt om zich te herstellen voor een eventuele nieuwe veroveringspoging, later. Maar kern blijft: een deel van de koloniale veroveringen die Rusland vanaf 2014 heeft bedreven, zouden niet alleen blijven bestaan, maar ook nog eens diplomatiek erkend worden. Het is alsof Vietnamese verzetskrachten in 1973 officieel in een vredesverdrag erkend zouden hebben dat de VS Saigon en omstreken hadden mogen houden. En die veroveringen zijn niet zomaar stukken grond. Daar wonen mensen. We hebben inmiddels enig idee hoe de Russische bezetter met de bevolking van bezette stukken Oekraïne omspringt. Willen we echt miljoenen mensen uitleveren aan de fascistische bezettingsterreur van Poetin, en dat nog diplomatiek legitimeren ook?

> Koloniale oorlogen komen trouwens hoogst zelden tot een fatsoenlijk einde door de-escalatie.

Als Oekraïne zoiets zelf knarsetandend zou toestaan, omdat ze zich wegens uitputting en oorlogsmoeheid daartoe gedwongen voelt, is het al erg genoeg. Als NAVO-staten, waaronder Nederland, Oekraïne tot het afstaan van veroverd gebied zouden dwingen via impliciete dreigementen om bijvoorbeeld wapenhulp af te bouwen is dat volslagen verwerpelijke imperialistische machtspolitiek. Het is verkeerd als vredesbewegingen, onder het motto van 'de-escalatie' en 'onderhandelingen', NAVO-regeringen deze kant op proberen te duwen. Zoiets komt neer op steun aan het Russische imperialisme, vermomd als anti-imperialisme en vredelievendheid.

Koloniale oorlogen komen trouwens hoogst zelden tot een fatsoenlijk einde door de-escalatie. Koloniale oorlogen komen tot een enigszins rechtmatig einde als het antikoloniale verzet de koloniale machten eruit heeft gegooid, of de prijs van koloniale overheersing zo hoog heeft opgedreven dat de koloniale mogendheid er de brui aan geeft en haar kolonie opgeeft. Zo ging het in Indonesië tussen 1945 en 1950. Zo ging het in Vietnam, tussen 1946 en 1954 tegen het Franse kolonialisme, tot 1975 tegen het Amerikaanse imperialisme. Zo ging het tot 1975 in Angola, Mozambique en Guinee-Bissau tegen het Portugese kolonialisme. Zo ging het in Afghanistan tussen 1979 en 1989 tegen het Russische imperialisme. Zo zal het gaan in Oekraïne tegen het Russische kolonialisme, tenzij dat kolonialisme erin slaagt het verzet te verpletteren, met middelen en gevolgen die naar het genocidale neigen.

Onderhandelingen, tussen Rusland en Oekraïne? Heel beperkte praktische gesprekken zijn er nu en dan al, over de uitwisseling van gevangenen, de openstelling van de haven van Odessa om graan te kunnen exporteren en dergelijke. Maar verdergaande vredesbesprekingen? Misschien, ooit, na een volledige, door Rusland zelf erkende nederlaag. Inzet van zulke hypothetische onderhandelingen? Routes en tempo van de Russische aftocht, en serieuze schadevergoedingen, het verder vormgeven van een antikoloniale overwinning. Maar dat is dus niet het soort uitkomst waar de huidige roep in vredeskringen om onderhandelingen en de-escalatie aan bijdraagt. Daarom beschouw ik die roep als wellicht goedbedoeld maar misplaatst en onjuist.

Er zijn nog andere onderhandelingen in hypothetisch beeld. Niet tussen Rusland en Oekraïne, maar tussen Rusland en de VS. Maar daarop aandringen is in de context van deze oorlog misschien nog wel dubieuzer! Want dan zeg je in feite: de VS neemt de zaken van Oekraïne tegenover Rusland wel waar. Dat is alsof de VS in Parijs niet zou zijn gaan onderhandelen met Vietnam maar met Rusland als wapenleverancier van Vietnam. *No way* dat Ho Chi Minh dat had geaccepteerd, en daar zou hij dan volledig gelijk in hebben gehad ook. Wie werkelijk vindt dat het conflict in en om Oekraïne voornamelijk onderling door de VS en Rusland kan worden geregeld, behandelt Oekraïne als speelbal, als willoos aanhangsel van de VS en de NAVO. Dat is dan koloniaal, en niet 'anti-imperilistisch', geredeneerd. Maar Biden gaat toch niet samen met Poetin bepalen of Oekraïne al dan niet de zeggenschap over de Krim, Loehansk en Donetsk mag houden? Die twee bepalen over het lot van de bevolking aldaar? Wie bedenkt dat zoiets de vrede dient? *No justice, no peace*, dat geldt ook hier!

Die andere oorlog

Maar er zijn natuurlijk andere zaken waarover Poetin en Biden, of diplomaten namens dat tweetal, zouden kunnen onderhandelen. Over hoeveelheden wapens die Rusland en de NAVO tegenover elkaar opstellen bijvoorbeeld. Van zulke onderhandelingen zou ik zeggen: ze gaan hun gang maar. Als het wat minder raketten en raketbases in de regio oplevert, is het mooi meegenomen, en je kunt dat de-escalatie noemen als je wilt. Vrede in Oekraïne gaat het echter niet opleveren, en iets wat ook maar in de buurt van een rechtvaardige vrede komt al helemaal niet. Ik geloof trouwens ook niet dat linkse en radicale mensen zich moeten opstellen als adviseurs die grote mogendheden moeten gaan vertellen hoe zij hun diplomatie moeten inrichten zodat er vrede komt. Die mogendheden zijn geen vredesvrienden. Die mogendheden zijn vijanden, soms van elkaar maar altijd en overal van degenen waarover ze heersen en waarvan ze gewapenderhand het lot menen te mogen bepalen. En dat geldt dus voor de VS net zo zeer als voor Rusland en China. Die mogendheden doen hun machtspolitieke ding. Het is onze taak om ze te dwarsbomen, niet om ze van advies te dienen.

Dat de VS in deze specifieke oorlog Oekraïne gewapende steun verschaft, verandert aan dit alles in het geheel niets. Dat in Oekraïne een antikoloniale strijd woedt waarin de Russische kant de nederlaag verdient, is geen argument om de andere dimensie van de Oekraïne-oorlog uit het oog te verliezen: de strijd tussen Rusland enerzijds, de VS en haar NAVO-bondgenoten anderzijds. En die dimen-

sie vergt een andere benadering dan die antikoloniale dimensie, een benadering waarin wel een streven past naar de-escalatie – een streven dat in de antikoloniale dimensie niet thuishoort.

Concreter: ik ga Oekraïners niet verwijten dat ze steeds meer wapens vragen aan de NAVO. Zolang linksradicale, anarchistische solidariteitsbewegingen niet sterk genoeg zijn om zelf adequate steun te bieden aan de Oekraïense antikoloniale strijd, is die vervelende afhankelijkheid van NAVO-wapens niet te vermijden zonder Rusland de overwinning toe te helpen spelen die Rusland niet toekomt. Ik ga die leveranties dan ook niet tot doelwit van een protestcampagne maken, of zo'n campagne ondersteunen.

Maar ik lever wel kritiek als de VS en andere landen zelf hun wapens lopen te *pushen* en een strijd bepleiten om Rusland niet alleen uit Oekraïne weg te krijgen maar helemaal kort te wieken. Eindeloos groeiende oorlogsbegrotingen in NAVO-staten, naar racisme neigende anti-Russische retoriek – alsof de eerste slachtoffers van Poetins fascisme niet ook Russen en andere bewoners van Rusland zelf waren en zijn! –, voorbereidingen voor een oorlog voorbij dit regionale conflict om Rusland als mogendheid te breken, al dat soort dingen zijn net zo goed reactionair en net zo goed het bestrijden waard als vergelijkbare Russische retoriek, oorlogsuitgaven en plannenmakerij. Ook is het 'steunen van Oekraïne' geen aanvaardbaar argument voor het tolereren van prijsstijgingen (gas!), loondalingen en/of bezuinigingen om die steun te kunnen betalen. Het verhaal van politici die stakers verwijten dat ze met zulk soort acties 'Poetin helpen', zoals de voorzitter van de Britse Conservatieven Nadhim Zahawi deed, verdient verwerping vergezeld van hoongelach en een activistisch duwtje zodat zo'n politicus in de modder belandt – ongeveer zoals ME'ers in Lützerath onlangs dat zeer verdiend mochten meemaken. Dat sociale strijd de officiële vijand in de kaart speelt, is immers een standaardsmoes van machthebbers om sociale strijd in diskrediet te brengen. Waar we zelf op vrijwillige basis mensen in Oekraïne steunen in hun antikoloniale verzet, daar betalen we dat zelf op vrijwillige basis. Dat staat los van het staatsbeleid dat gedicteerd wordt door imperialistisch machtsbelang van de heersers en niet door onze solidariteit.

In de mini-editie van de Eerste Wereldoorlog die de Oekraïne-oorlog ook is – niet uitsluitend, maar ook – blijft het dus noodzakelijk om geen kant te kiezen, of preciezer: om de onderkant te kiezen die tegenover alle machten en mogendheden en hun heersers staat. Dienstweigeren, muiterij, staking en opstand tegen de machtigen, het is allemaal goed, aan welke kant van welke frontlinie dan ook. Er is geen reden om passief toe te kijken hoe mogendheden die mini-uitvoering willen escaleren tot de *fullsize*-editie. Maar dát is weer geen reden om de rechtmatige vrijheidsstrijd van Oekraïners en hun vrienden – een vrijheidsstrijd, *by the way*, die geen dienstplicht hoort te hebben voor zover het echt een vrijheidsstrijd is – tegen het Russisch kolonialisme uit het oog te verliezen. Lastig allemaal, hè? Ⓐ

Noot

* Dit artikel verscheen op peterstormt.nl op 19 januari 2023. Voor voetnoten en verwijzingen naar artikelen om verder te lezen verwijzen we je dan ook door naar deze website.

JA TEGEN ONDERHANDELEN, DE-ESCALEREN, ÉN VERZET TEGEN MILITARISME

Tekst door Mark Akkerman   Beeld Jeroen Akkermans

Een jaar na de start van de Russische invasie in Oekraïne van februari 2022* staat de teller qua doden en gewonden op honderdduizenden mensen. Er is sprake van mensenrechtenschendingen, grootschalige vernietiging van infrastructuur en voorzieningen, enorme milieuschade en een wereldwijd merkbare impact op de voedselvoorziening. Miljoenen mensen zijn gedwongen op de vlucht geslagen. Een einde aan de oorlog lijkt vooralsnog niet in zicht, terwijl de dreiging van kernwapeninzet in de lucht blijft hangen. Kortom: de gevolgen van de oorlog zijn verschrikkelijk en er ligt alleen maar meer ellende in het verschiet. Er is geen twijfel over mogelijk dat het Poetin-regime in Rusland hiervoor verantwoordelijk is. Dat regime moet de oorlog beëindigen en de Russische troepen uit Oekraïne terugtrekken.

Tot zover datgene waar vrijwel iedereen het wel over eens is, binnen en buiten (radicaal)links, met uitzondering van een deel van extreemrechts en wat andere verdwaalde Poetinfans, vooral van stalinistische snit. Er woeden echter juist binnen radicaallinks heftige discussies over hoe om te gaan met diverse aspecten van de oorlog, zijn verloop en de inzet vanuit westerse landen. Welke posities in te nemen? Dan blijkt dat, hoewel de analyse en principes vaak weinig verschillen, je toch op heel andere conclusies uit kunt komen. Zo deel ik veel van de inhoud van het stuk 'Oekraïne: Onderhandelen? De-escaleren? Andere dingen?' van Peter Storm, maar zie dat in tegenstelling tot hem juist als een aansporing om te pleiten voor onderhandelen en de-escaleren.

Die verschillende uitkomst is een kwestie van afwegingen maken, interpretaties en verbanden leggen, en tegen veel dilemma's aanlopen. Het gaat over de vooruitzichten van het verdere verloop van de oorlog, het risico op escalatie, de gevolgen voor de rest van de wereld en de militarisering aan westerse kant.

Verloop van de oorlog

Er valt niet met zekerheid te voorspellen hoe een oorlog verder verloopt, maar op het moment van schrijven ligt het front al maanden min of meer vast. Rusland had bij aanvang van de invasie waarschijnlijk gerekend op een snelle overwinning, of in ieder geval een snellere opmars, dan dat het geval bleek te zijn. Oekraïense strijdkrachten handhaven zich, ook wel door meer motivatie en betere organisatie, maar in essentie vooral door wapensteun uit het westen.

Het gaat niet om de belangen van de Oekraïense staat, maar om die van de mensen die door de oorlog getroffen worden

In die situatie lijkt niet snel verandering te komen. Elke extra inspanning vanaf Russische kant zal waarschijnlijk beantwoord worden met het verder opvoeren van wapensteun aan Oekraïne, waardoor de krachtsverhoudingen ongeveer gelijk zullen blijven. Westerse landen lijken op hun beurt de echte confrontatie met Rusland te willen blijven vermijden, waardoor escalerende wapensteun of directe betrokkenheid in de oorlog vooralsnog niet voor de hand ligt. Bovendien zou China, dat zich tot nu toe vrij op de vlakte heeft gehouden en met een eigen 'vredesvoorstel' kwam, overwegen wapens te leveren aan Rusland, in ieder geval om verlies in de oorlog te voorkomen. Een overwinning van één van beide kanten ligt dan ook niet in het verschiet. Militaire deskundigen gaan er inmiddels vanuit dat de oorlog zich nog jaren kan voortslepen.

Heeft Oekraïne het recht om zich te verweren tegen buitenlandse agressie? Natuurlijk, maar de vraag is tot welke prijs en of dat enkel kan door om steeds maar meer wapens te roepen. Die constante roep vanuit de regering-Zelensky is wel begrijpelijk, maar hun strategie is zich ook wel erg eenzijdig op één spoor gaan richten. Het zoeken naar diplomatieke oplossingen lijkt aan Oekraïense zijde, overigens mede onder zware Amerikaanse druk, namelijk niet op tafel te liggen. Aan Russische zijde overigens evenmin, al lijkt de kans op een opening daar, ook door het verloop van de oorlog, misschien ietsje groter te worden. Beide partijen wezen het Chinese vredesvoorstel in ieder geval vrij snel af.

Hoe verrassend de Oekraïense strijdkrachten ook mogen standhouden, zonder verdergaande westerse steun, die zal uitmonden in een internationale escalatie van de oorlog, blijft een overwinning puur wensdenken. Om vele nieuwe doden en gewonden, verdere vernietiging en enorm humanitair lijden te voorkomen is het nodig te zoeken naar andere uitwegen uit de oorlog, zoals onderhandelen. Ook als die niet de meest wenselijke uitkomst oplevert zou minimaliseren van leed een belangrijk principe bij het bepalen van onze koers moeten zijn. Zeker voor ons als anarchisten geldt daarbij dat het ons niet primair gaat om de belangen van de staat Oekraïne, maar van de mensen die door de oorlog getroffen worden. En we moeten ook beseffen dat voor hen elke uitkomst ellende met zich mee zal brengen.

Het ongetwijfeld te verkiezen alternatief voor leven onder Russische bezetting, die voor velen meer onderdrukking en moeilijkheden zal opleveren, lijkt een Oekraïne te zijn dat een *shock doctrine*-behandeling, conform het bekende boek van Naomi Klein, te wachten staat. De regering-Zelensky is al bezig met een snelle neoliberalisering, waarbij bijvoorbeeld arbeidsrechten zwaar onder vuur liggen, en tekende voor de 'begeleiding' van wederopbouw na de oorlog een contract met de Amerikaanse vermogensbeheerder BlackRock. De CEO van dit bedrijf kondigde aan dat die wederopbouw een toonbeeld van de 'kracht van het kapitalisme' moet worden.

Op de puinhopen van de oorlog staat een beschadigde bevolking dus óf autoritaire onderdrukking óf het worden van een uithangbord voor een ideologie van uitbuiting en ongelijkheid te wachten. Terecht vragen Peter en ook andere radicaallinkse criticasters van oproepen tot onderhandelingen zoals Willem Bos (Grenzeloos) aandacht voor de steun die radicaallinks in Oekraïne in dit kader hoe dan ook nodig heeft.

Risico op (nucleaire) escalatie

In de verhouding Rusland-Oekraïne is het duidelijk wie de agressor in deze oorlog is, maar er zitten zoals ook gesteld door Peter meerdere lagen aan. Er speelt ook een proxyoorlog tussen Rusland en de NAVO (en in het verlengde daarvan de EU), met China op de achtergrond; alle in het bezit van kernwapens. Dit is geen abstracte analyse, Oekraïne en de NAVO/EU hebben zich inmiddels verregaand met elkaar vereenzelvigd en worden door Rusland ook voor een belangrijk deel als zodanig gezien. Hierachter ligt vooral een verhaal van gemiste kansen. Gemiste kansen op het gebied van demilitarisering, nucleaire ontwapening, diplomatie en vreedzame samenwerking na het einde van de Koude Oorlog.

Deels is de politieke ontwikkeling in Rusland, en de relatie van Rusland tot haar buurlanden (de voormalige Sovjetstaten), hieraan debet. In plaats van democratisering, rechtstaat en internationale samenwerking werd een steeds duidelijkere lijn naar autocratie, oligarchie en nati-

onalisme ingezet. Poetin is hierin natuurlijk een centraal figuur, met zijn allengs monomanere inspanningen om binnenlandse macht en een internationale machtspositie voor Rusland te behouden en uit te bouwen. Er ligt hier echter ook een wisselwerking met de westerse opstelling jegens en verhouding tot Rusland. Rusland heeft in de jaren na de Koude Oorlog tot in de eerste jaren van het presidentschap van Poetin diverse malen de hand, hoe onvolkomen die ook mocht zijn, uitgereikt in het streven naar meer overleg en samenwerking met Europa en de NAVO. Die machtsblokken, vooral de NAVO, vonden het echter belangrijker hun eigen macht en grondgebied te vergroten dan te kiezen voor het bouwen aan een inclusieve Europese veiligheidsstructuur, met inbegrip van Rusland, dat vooral als een afbrokkelende wereldmacht en een verslagen concurrent en tegenstander op politiek en militair gebied werd gezien. Tegelijkertijd werd de mede onder westerse druk snel doorgevoerde overschakeling naar het kapitalisme economisch gebruikt door datzelfde westen, als afnemer, leverancier en door financiële en juridische diensten te faciliteren. Vooral op energie- en grondstoffengebied (gas, olie, uranium) ontwikkelden zich sterke economische banden, zoals nu ook terug te zien is.

Dit alles leidde tot een ambigue houding van het westen: relatief stil, en als er al iets van gezegd werd, werden niet of nauwelijks consequenties verbonden aan de groeiende binnenlandse repressie en mensenrechtenschendingen in Rusland, terwijl er tegelijkertijd achteloos omgegaan werd met Russische internationale veiligheidsbelangen. Veiligheidsbelangen die je onzinnig en verkeerd kunt vinden, en die dat in essentie ook zijn, maar die in het schaakspel van geopolitiek wel te volgen zijn. Het wordt door Rusland als bedreigend ervaren dat de NAVO, en in mindere mate de EU, naar het oosten uitbreidt, dat het een ring van niet-bevriende regeringen om zich heen heeft en dat de Amerikaanse militaire aanwezigheid in die landen zich uitbreidt. Wij zitten noch op Amerikaans noch op Russisch imperialisme te wachten, maar we zitten misschien nog wel minder te wachten op de confrontatie tussen die twee.

Het westerse imperialisme is een grotere bedreiging voor de wereld dan het Russische

Het is pijnlijk dat we nu weer met die dreiging zitten, ruim dertig jaar na het einde van de Koude Oorlog, en dat alle kansen om dit te voorkomen niet gegrepen zijn. Dat is beide zijden aan te rekenen, maar je moet toch concluderen dat het westen hierin de grootste fouten gemaakt heeft. Cruciaal daarbij is het schenden van de toezegging aan Rusland dat de NAVO niet verder naar het oosten zou uitbreiden. Het gaat niet aan om te zeggen, zoals zelfs uit radicaallinkse kring nu wel te horen is, dat nu eenmaal soevereine staten, juist uit angst voor Rusland, zelf aanklopten bij de NAVO en dat het dus juist is dat zij konden toetreden. Die verzoeken daartoe zijn misschien wel begrijpelijk, maar dat betekent niet dat het toelaten van hen een juiste of slimme keuze is geweest. Dat niet doen had veel ellende kunnen voorkomen. Hoewel het nu uitgesproken groot-Russische nationalisme of imperialisme van Poetin en zijn bondgenoten logischerwijze als bedreigend door enkele buurlanden wordt ervaren, is dit eerder een gevolg van het oprukken van de NAVO dan de oorzaak daarvan geweest. Er lagen mogelijkheden om tot andere afspraken te komen, over wederzijdse veiligheidsgaranties, veiligheidsgaranties voor niet-NAVO-landen in Oost-Europa, verdergaande ontwapening, meer samenwerking en een meer gezamenlijke veiligheidsarchitectuur. Het is vooral het westen dat die kansen heeft laten liggen, zo niet hooghartig heeft afgewezen, omdat het meer belang stelde in het uitbouwen van de eigen economische en militaire macht dan in een gezamenlijke en inclusieve veiligheid. Natuurlijk zou militaire samenwerking tussen imperialistische machtsblokken nog altijd zeer ver verwijderd zijn van wat wij als anarchisten voor ogen hebben, maar de situatie zou beduidend minder ellendig en bedreigend zijn geweest dan nu het geval is.

Boven dit alles zweeft dan nog de dreigende inzet van kernwapens. Ook hierbij is het een verhaal van gevolgen van gemiste kansen. De afgelopen jaren is nucleaire ontwapening gestokt en zijn alle kernwapenstaten hun nucleaire arsenalen gaan moderniseren met gevaarlijkere nieuwe kernwapens. Internationale verdragen voor ontwapening en wapenbeheersing, met name tussen de VS en Rusland, zijn opgezegd of niet vernieuwd.

Wederom hebben beide zijden schuld aan deze afbraak van een stelsel van overeenkomsten, maar de balans valt ook hierbij toch echt negatief uit voor het westen. En dan vooral voor de VS en de door de VS gedomineerde NAVO, want de EU heeft zich in een aantal gevallen gematigder en meer gericht op het voortbestaan of verlengen van verdragen opgesteld. Hoe dan ook, we hadden in een periode van veel verdergaande nucleaire ontwapening kunnen zitten in plaats van in een situatie waarin, volgens deskundigen achter de *Doomsday Clock* van de Federation of

American Scientists, nucleaire vernietiging van de wereld dichterbij is dan ooit.

Een situatie waarin Poetin, vooral om verdergaande westerse bemoeienis met de oorlog af te schrikken, nu al enkele malen meer of minder verhuld met kernwapeninzet heeft gedreigd verdient harde afkeuring. Van de kant van de NAVO wordt vervolgens echter niet geprobeerd in ieder geval op dit vlak, dat het voortbestaan van de hele wereld bedreigt, ontspanning en dialoog te zoeken, maar wordt het vuur juist verder opgestookt door mogelijke kernwapeninzet een centraler deel van de strategische doctrine te maken en de Amerikaanse strategische kernwapens in Europa – al jaren een groot pijnpunt voor Rusland – versneld te vervangen door nieuwe 'beter bruikbare' versies. Recent heeft Rusland, na wederzijdse beschuldigingen, haar deelname aan het laatste nog functionerende wapenbeheersingsverdrag met de VS in ieder geval tijdelijk opgeschort. Het New START-verdrag bepaalde een maximum aan het aantal operationele kernkoppen. Dat maximum was nog steeds meer dan genoeg om de hele mensheid uit te roeien, maar het voorkwam in ieder geval een nieuwe kernwapenwedloop, waarin ook andere kernwapenstaten mogelijk betrokken zouden raken.

Het heeft alleen al vanwege die kernwapendreiging ook niet zoveel zin deze oorlog met oorlogen uit het prenucleaire tijdperk en keuzes die toen zijn gemaakt te vergelijken. Wat voor verschrikkelijke slachtpartijen daar ook zijn aangericht, de dreiging van de totale vernietiging van de mensheid en ander leven lag er nooit als een schaduw overheen.

Escalatie is kortom geen optie. Een nieuwe wereldoorlog, met die kernwapendreiging, is het allerlaatste dat we moeten willen. Dat beide aspecten van de oorlog – Rusland versus Oekraïne, en Rusland versus de NAVO – zo met elkaar verbonden zijn maakt dit inderdaad een ingewikkeld verhaal. Dat Oekraïne om wapens vraagt is wel logisch, maar het westen heeft in ieder geval niet de positie, ook vanwege de voorgeschiedenis en de eigen verantwoordelijkheid voor de ontstane situatie in de eigen verhouding tot Rusland, om die te leveren. Dit betekent ook dat je nog van mening zou kunnen verschillen over de eerste rondes van westerse wapensteun aan Oekraïne, maar dat het leveren van zwaardere wapens, actievere westerse bemoeienis en het oproepen tot vanuit het buitenland geïnitieerde *regime change* geen verstandige koers is.

Steunen van democratische, en liefst linkse, oppositie in Rusland is dat wel, maar daar heeft het westen juist steken laten vallen (al kun je je ook met recht afvragen of er niet vooral westerse belangen gediend zouden zijn als die steun wel gegeven was). Deskundigen beschrijven de Russische bevolking voor een belangrijk deel als verlamd, met weinig actieve steun noch afkeuring voor de invasie. Verzet wordt beantwoord met brute repressie. Natuurlijk is het belangrijk dat we als anarchisten kameraden in Rusland steunen – afhankelijk van door wat ervoor in de plaats zou komen zou een binnenlandse omverwerping van het regime van Poetin een zeer te verkiezen scenario zijn – maar we hoeven daar realistisch gezien voorlopig geen wonderen van te verwachten.

Gevolgen voor de rest van de wereld
Ook zonder verdere escalatie zijn de gevolgen van de oorlog over de hele wereld al merkbaar. De bevolking in westerse landen kampt met gestegen voedsel- en energieprijzen en algemene inflatie, waardoor armere mensen het hardst getroffen worden, terwijl in andere landen de gevolgen nog veel ernstiger zijn, tot dreigende hongersnoden aan toe. De effecten, ook op langere termijn, qua aantasting van leefomgeving en natuur, milieuschade en klimaatverandering komen hier nog overheen. En hoe graag we ook anders zouden willen zien, deze crises worden niet aangegrepen voor bijvoorbeeld versnelde verduurzaming, meer inzet op energiebesparing of hervorming van het internationale voedselvoorzieningssysteem, maar worden beantwoord volgens de vaste stramienen van het internationale kapitalisme, waaronder het verschuiven van de afname van energie en grondstoffen van Rusland naar andere dictaturen en de comeback van kernenergie, kolen en schaliegas in de vorm van LNG.

Het valt te voorspellen dat deze, en andere gevolgen van de oorlog, ertoe zullen bijdragen dat wederom meer mensen gedwongen op de vlucht moeten slaan. Europa heeft hierin ook de afgelopen jaren zijn ware kleuren weer laten zien: opvang voor (witte) Oekraïense vluchtelingen (voor zolang dat duurt), terwijl de bewaking en militarisering van grenzen tegen andere (niet-witte) mensen op de vlucht alleen maar verder opgevoerd wordt.

Mede vanwege de nabijheid, de betrokken partijen en het risico op escalatie, is, vooral vanuit het westen, heel veel aandacht gericht op de oorlog in Oekraïne, waar die er voor andere oorlogen (of breder, andere grote problemen) in de rest van de wereld veel minder is. Sterker nog, het westen blijft die over het algemeen onbekommerd voeden met wapens, militaire interventies, oneerlijke handelsverhoudingen, landroof en wat al niet meer.

Ook als je voortzetting van de oorlog vanuit het standpunt van Oekraïne gerechtvaardigd vindt, of op z'n minst van mening bent dat Oekraïne daar zelf over beslist en in iedere genomen beslissing gesteund moet worden, zou je oog moeten hebben voor de gevolgen in de rest van de wereld. Is het voortzetten van de oorlog, hoe legitiem misschien ook, wel proportioneel? Zijn die gevolgen niet zover reikend, dat aandringen op onderhandelen niet toch een optie moet worden als je alles tegen elkaar afweegt?

Er wordt ook wel betoogd dat dit een verkeerd signaal afgeeft: Oekraïne voert een antikoloniale oorlog tegen dreigende bezetting en onderdrukking en die niet voluit steunen, met alle mogelijke middelen, zou toegeven aan agressie en imperialisme zijn en een prikkel voor soortgelijke toekomstige invasies door Rusland en anderen.
Ik denk dat dat, juist door solidariteit te verengen tot militaire steun, een onhoudbare stelling is. Het zoeken naar andere dan militaire wegen uit de oorlog betekent niet Oekraïne, of liever Oekraïners, in de steek laten of Russische agressie belonen, of automatisch aan Russische eisen toegeven, maar is een poging om verder grootschalig leed te voorkomen.

Het westen (of globale noorden) is vrijwel unaniem verenigd in harde afkeuring van de Russische invasie, mili-

taire steun voor Oekraïne, het opleggen van verregaande sancties en het opvoeren van de eigen militaire budgetten. Vanuit de rest van de wereld is er minder vanzelfsprekende steun voor deze lijn en klinken meer kritische stemmen.

Die zijn niet zozeer kritisch vanwege steun aan de Russische invasie, die is zeer weinig te horen, maar ze worstelen met de genoemde gevolgen en hebben een diep wantrouwen tegenover westerse motieven om zich met de oorlog te bemoeien. En terecht. Het westerse imperialisme is een grotere bedreiging voor de wereld dan het Russische. Dat laat onverlet dat het Russisch imperialisme bedreigend is voor de buurlanden van Rusland en op andere plekken in de wereld – denk aan Syrië of het optreden van Wagner groep-huurlingen in diverse met name Afrikaanse landen – bruut tekeer gaat. Het heeft echter niet een groot deel van de wereld in de ijzeren houdgreep van het kapitalisme, met zijn dagelijkse praktijk van uitbuiting, geweld en onderdrukking, hoezeer die vaak ook verpakt is een fluwelen handschoen van zogenaamde democratie, rechtstaat en respect voor mensenrechten. Rusland heeft ook allang niet meer de economische en militaire macht om die rol grootschalig op het wereldtoneel te spelen. De belangrijkste concurrent van het westen in dat opzicht is China en dat is ook de werkelijke tegenstrever waar veel van de huidige militaire opbouw aan westerse kant zich eigenlijk op richt.

Uitbouw westers imperialisme

Juist die enorme westerse militarisering gaat de rest van de wereld nog veel meer ellende opleveren. Dat is een punt dat door radicaallinkse criticasters van oproepen tot onderhandelen wel onderkend en afgekeurd wordt, maar volgens mij onvoldoende op waarde geschat wordt en te veel wordt afgedaan als iets dat vervelend is, maar nu niet anders kan – Oekraïne heeft die westerse wapens en militaire steun nou eenmaal nodig en die komt niet uit het niets – en iets waar we ons later wel tegen zullen richten.

Waar hebben we het over? NAVO- en EU-landen kondigden honderden miljarden euro's extra voor hun krijgsmachten aan, stelden lange boodschappenlijsten voor nieuwe wapens op, zetten fors in op werving van meer soldaten en gaan steeds innigere banden aan met de wapenindustrie. Zweden en Finland willen toetreden tot de NAVO, de EU gaat een eigen reactiemacht van 5.000 militairen opbouwen, en kondigt de ene na de andere extra steunmaatregel voor het aankopen, ontwikkelen en exporteren van nieuwe wapens en militaire technologieën aan.

Dit betekent een enorme uitbreiding van het militaire en imperialistische apparaat van het globale noorden, in het bijzonder het NAVO-blok, dat daarmee een nog stevigere greep op de rest van de wereld kan uitoefenen in het afdwingen van zijn eigen economische en veiligheidsbelangen. Ook meer binnenlandse militarisering ligt in het verschiet, met een grotere rol voor de krijgsmacht, militaire inlichtingendiensten, meer nadruk op werving en, zoals een hoge Nederlandse militaire het noemde, meer trotse militaire zichtbaarheid in de gehele samenleving. Grote sommen geld worden verkwanseld aan het uitbouwen en versterken van een onderdrukkend, gewelddadig systeem, terwijl uitgaven voor duurzaamheid, sociale doeleinden, diplomatie, vredesopbouw en internationale rechtvaardigheid het nakijken hebben.

De oorlog komt vooral de westerse wapenindustrie meer dan goed uit, zie ook de grote stijgingen in hun aandelenkoersen sinds de start van de oorlog. De industrie kan niet alleen rekenen op veel meer opdrachten en stijgende omzet en winsten – alleen al de Nederlandse regering verhoogde de defensiebegroting nog eens met zo'n € 5 miljard per jaar bovenop een al forse stijging in de huidige kabinetsperiode – maar ook op allerlei andere vormen van (financiële) steun. De EU gaat bijvoorbeeld miljarden euro's extra steken in militair onderzoek, de ontwikkeling van nieuwe wapens en maatregelen om de gezamenlijke aanschaf van wapens door coalities van EU-landen te stimuleren. De Nederlandse regering kondigde eind vorig jaar een steunpakket voor de wapenindustrie aan van bijna een kwart miljard euro, een voorstel dat was gebaseerd op voorafgaand overleg met diezelfde wapenindustrie. Dat legt direct een ander pijnpunt bloot: de industrie, en met name grote wapenbedrijven en lobbyorganisaties, worden steeds meer structureel bij beleidsvorming betrokken en kunnen zo ongebreideld hun eigen belangen naar voren schuiven. Dat geeft de industrie ook een duw in de rug in de lopende discussie over andere dossiers, zoals toegang tot privaat geld (aan de hand van de inherent absurde vraag of wapenproductie als duurzame investering beschouwd moet worden) en het versoepelen van wapenexportregels. Met name dat laatste is een zeer gevaarlijke ontwikkeling, omdat het gecombineerd gaat met al die steunmaatregelen die er expliciet ook op gericht zijn de internationale concurrentiepositie van de Europese wapenindustrie te versterken, en dus de hoeveelheid wapenexporten naar landen buiten de EU te verhogen. Europese wapens gaan zo nog meer bijdragen aan oorlog, repressie en mensenrechtenschendingen in de rest van de wereld.

De Russische invasie wordt aangaande dit militariseringsproces vooral als aanleiding aangegrepen. Dat dit alles puur een reactie op een Russische dreiging zou zijn is flauwekul. De gezamenlijke bewapening van de NAVO-landen is en was al vele malen sterker dan de Russische bewapening, met een gezamenlijk budget dat zeventien keer groter is en 55% van de wereldwijde militaire uitgaven uitmaakt. De werkelijke tegenstander hier is China (overigens ook met een beduidend lager defensiebudget), en de militarisering draagt bij aan de al gaande internationale concurrentiestrijd om toegang tot grondstoffen, transportroutes en afzetmarkten, waar met name landen in Afrika nu al de dupe van zijn. Niet-NAVO-landen Japan en Australië kondigden ook al forse extra militaire uitgaven aan, waarbij ze wel nadrukkelijk op China wijzen, en te vrezen valt dat vele niet-westerse landen, die minder uitgesproken posities aannemen ten aanzien van de oorlog in Oekraïne, ook meegesleept gaan worden in een wereldwijde militaire wedloop.

In dit scenario krijgt ook de sterke westerse afwijzing van oproepen tot onderhandelingen in de Oekraïne-oorlog een andere dimensie erbij. Het gaat niet alleen om het niet belonen van Russische agressie tegen Oekraïne of het voluit steunen van Oekraïne – juist op momenten dat de

De oorlog komt vooral de westerse wapenindustrie meer dan goed uit

regering van Zelensky openingen leek te bieden voor het aangaan van onderhandelingen, werd deze door westerse landen, met name de VS, onder druk gezet dit niet te doen. Het gaat er juist om dat het voortzetten van de oorlog in westerse strategieën past, zowel in het op de knieën krijgen van Rusland als in de eigen enorme militarisering die nu plaatsvindt. Immers, dialoog en diplomatie zouden het denken in termen van bedreigingen, oorlog en geweld alleen maar ondermijnen.

Voortzetting van de oorlog, althans in ieder geval van de westerse rol daarin, draagt bij aan westerse militarisering en uitbouw van westers imperialisme. Dat kun je niet loskoppelen. Ik denk dat een belangrijke afweging juist in dit punt ligt: hoeveel extra militarisme en imperialisme aan westerse zijde vind je nog acceptabel als dat een onlosmakelijk aspect is van militaire steun aan Oekraïne?

De gevolgen hiervan moet je dus niet onderschatten. Onze houding hiertegenover kan niet één zijn van ‘dat nemen we nu maar voor lief, daar voeren we later (misschien) wel weer actie tegen’. Dat is een gevaarlijke passieve gedachtegang, zeker vanuit de toch al uiterst belabberde uitgangspositie van de Nederlandse vredesbeweging. Die militarisering vindt nu plaats, die stijgende budgetten worden nu voor jaren in de toekomst vastgelegd, de controle op wapenexporten wordt nu bedreigd, de investeringen in en de machtsposities van de wapenindustrie groeien nu op ongekende wijze. We moeten niet achter de feiten aanhobbelen door ze te ontkennen of te bagatelliseren. Militarisering opbouwen blijkt in de praktijk nog niet zo makkelijk te zijn – nieuwe wapens en soldaten komen niet uit de lucht vallen – maar het is nog altijd een veel makkelijker proces dan het weer afbreken.

Inzet: onderhandelen, de-escaleren en verzet tegen militarisme

Wat is de conclusie op grond van bovenstaande analyses en overwegingen? De belangrijkste sleutel voor het einde van de oorlog ligt in Russische handen. De meest wenselijke uitkomst, binnen het huidige internationale systeem van staten, is de terugtrekking van Russische troepen uit en herstel van de territoriale soevereiniteit van Oekraïne. In de politieke realiteit lijkt dat er niet in te zitten, noch een overwinning van Oekraïense zijde, tenzij het westen zijn militaire steun en bemoeienis opvoert tot een situatie van gevaarlijke escalatie, onder de dreiging van kernwapeninzet. Dat betekent dat het meest waarschijnlijke vooruitzicht een slepende oorlog is, met veel doden, gewonden, vernietiging, milieuschade en humanitair lijden in Oekraïne en ver daarbuiten, die gepaard gaat met een snelle militarisering en uitbouw van imperialisme aan westerse zijde en in het verlengde daarvan met grote stijgingen van wereldwijde militaire uitgaven, oplopende internationale spanningen en uitdijende winsten, productie en macht van de wapenindustrie. Die situatie is zo onwenselijk, alleen al vanwege deze elementen, dat er geen ander alternatief is dan het zoeken naar andere uitwegen uit de oorlog. Een oproep om te starten met onderhandelingen is daarin een logische stap, en vormt één mogelijkheid om te komen tot een situatie waarin verder geweld en lijden voorkomen kan worden. Onderhandelingen waarin niet alleen een rol voor de direct strijdende partijen is weggelegd, maar ook andere betrokkenen of mogelijke bemiddelaars (de VS, China, EU, NAVO, VN, OVSE, ...) betrokken zouden moeten worden om goede afspraken vast te leggen en naleving ervan zoveel mogelijk te verzekeren.

Natuurlijk zitten hier haken en ogen aan. Je wordt al snel voor de voeten geworpen dat je Oekraïne in de steek wilt laten door de daar breed gedeelde wens op doorvechten niet voluit te steunen, vanuit een gemakkelijke positie op afstand. Maar als het alternatief is, iets dat sommigen met even groot gemak willen accepteren, dat er nog honderdduizenden doden aan Oekraïense en Russische kant zullen moeten vallen – jammer dan, Poetin moet gestopt worden, ook (of vooral?) in ons belang – dan kun je je afvragen waarmee de belangen van de Oekraïense bevolking meer gediend zijn. Dit is geen houdbaar vooruitzicht, er ligt geen Oekraïense overwinning om de hoek. En er ligt geen heroïek besloten in oorlog, zelfs als je die legitiem en/of nodig zou vinden, of in martelaarschap, maar veel zinloos verlies van levens, beschadiging van vele anderen, verwoesting en trauma’s voor generaties vooruit.

Er wordt voor gewaarschuwd dat Rusland, dat overigens ook niet staat te trappelen om onderhandelingen te starten, onderhandelingen vooral als adempauze zou kunnen gebruiken om het offensief later versterkt voort te kunnen zetten of over enkele jaren een nieuwe aanval te plannen. Dat is een risico, evenzeer zou dat vanuit Russisch perspectief kunnen gelden voor de ruimte die een gevechtspauze EU- en NAVO-landen biedt om de Oekraïense strijdkrachten verder te bewapenen, trainen en organiseren, laat staan voor het verzetten van de piket-

Hoeveel extra westers militarisme en imperialisme is acceptabel als dat een onlosmakelijk aspect is van militaire steun aan Oekraïne?

paaltjes als Oekraïne inderdaad EU- en mogelijk NAVO-lid zou worden. Daarnaast zou Poetin een te onbetrouwbare partner zijn om afspraken mee te maken. Over de betrouwbaarheid van het Poetin-regime hoeven we ons inderdaad geen illusies te maken, over die van de NAVO ook niet, getuige het niet nakomen van de toezegging niet verder naar het oosten uit te breiden, zoals gezegd één van de meest cruciale stappen in de ontwikkeling van de context van de huidige oorlog. Er liggen voor beide zijden kortom risico's en mogelijkheden in het starten van onderhandelingen, voor de mogelijkheid een eind aan de oorlog te maken lijkt het echter in de huidige realiteit de enige kans.

Discussie en verwarring op links

De Russische invasie in Oekraïne heeft radicaallinks voor grote dilemma's gesteld. Mensen komen daarbij tot verschillende conclusies. Dat leidt soms tot hoogoplopende polemiek. Op zich hoeft dat geen probleem te zijn, debat op het scherpst van de snede hoort erbij. Maar juist in dit moeilijke verhaal, met al die dilemma's en afwegingen, lijkt het me ook belangrijk om goed naar elkaar te luisteren en te proberen elkaar te begrijpen. Ik herken bijvoorbeeld, zoals gezegd, veel in het stuk van Peter, maar kom toch tot heel andere conclusies, zoals hierboven uiteengezet.

We moeten die discussie goed, open en scherp voeren, maar niet vergeten te benoemen dat er ook veel zaken zijn waar we het wel over eens zijn: de noodzaak voor steun aan links in Oekraïne, aan oppositie in Rusland en voor dienstweigeraars, deserteurs en vluchtelingen bijvoorbeeld.

Vanuit dit idee dat er veel gezamenlijks is, kan er ook veel begrip voor uiteenlopende posities op bepaalde punten zijn. Daar zitten wel grenzen aan, wat mij betreft, als er doorgeschoten wordt in nationalisme, haat tegen Rusland en kritiekloze steun voor westerse militarisering. Demonstraties met Oekraïense vlaggen, volksliederen en andere uitingen van nationalisme en/of militarisme zijn geen plek voor anarchisten. Acties die oproepen voor meer wapens en voor NAVO-inzet ook niet. Misschien nog wel het meest af te wijzen is de anti-Russische xenofobie die her en der opduikt, ook tot in linkse kringen toe. Wie spreekt over de Russische 'volksaard', over schuld van alle Russen of over het weren en boycotten van iedere Rus zou ons als anarchisten kwijt moeten zijn. Wie, zoals Pax, Amnesty en diverse 'linkse' politieke partijen op 24 februari van dit jaar deden, een demonstratie van Oekraïners in Nederland steunt waarbij Russen die zich tegen de oorlog en tegen het Poetin-regime keren expliciet niet welkom zijn op het podium, waarbij er niet opgeroepen mag worden tot onderhandelen en de enige juiste lijn die van meer wapens en militaire steun is, zou op z'n minst goed bevraagd moeten worden over wat ze daarmee denken te bereiken. Datzelfde geldt uiteraard voor de grote steun van parlementair 'links', met uitzondering van BIJ1 en tot op zekere hoogte de SP, voor de verhoging van militaire uitgaven, versterking van de NAVO en meer onfrisse zaken.

De discussie over onze positie ten aanzien van de oorlog in Oekraïne zal zeker verder gevoerd blijven worden. Het is een constant afwegen van diverse aspecten, invalshoeken en vooruitzichten. Geen 'gemakkelijk verhaal', zoals Peter schrijft, en elke optie heeft nadelen, er is geen ideale in de realiteit gewortelde uitkomst te voorzien. Binnen de huidige stand van zaken, gegeven het verloop van de oorlog, de risico's en mogelijke gevolgen van diverse scenario's, is inzetten op onderhandelingen, op het zoeken naar niet-militaire wegen om het conflict te beëindigen, volgens mij echter de beste keuze en ook uiteindelijk de meest solidaire, voor huidige en toekomstige generaties in Oekraïne, Rusland en de rest van de wereld. Ⓐ

Mark Akkerman is van Stop Wapenhandel. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.

Noot

* Voor alle noten en verwijzingen naar artikelen om verder te lezen over dit onderwerp verwijzen we je naar Stop Wapenhandel: stopwapenhandel.org/oekraine-onderhandelen

NAAR EEN ANDERE VREDESPOLITIEK

ALLE DESERTEURS EN GEWETENSBEZWAARDEN VERDIENEN ONZE STEUN

Tekst door Sam Biesemans, Ludo De Brabander en Kornee van der Haven
Beeld Jeroen Akkermans

Oorlogen worden gevoerd door staten, maar het zijn hun inwoners die de prijs betalen. Zo moeten Oekraïense burgers na de Russische invasie toezien hoe dorpen en steden verwoest worden, of ze worden als soldaten het slagveld opgestuurd. Om het oorlogsgeweld te stoppen, kunnen we ons richten op de staten en ze tot onderhandelen aanmanen. Ook kunnen we één van de partijen ondersteunen met wapentuig om het evenwicht naar een gewenste kant te doen overhellen.

Dat laatste is wat er nu massaal gebeurt bij de oorlog in Oekraïne. Het is zelfs de voornaamste strategie die EU-landen als België momenteel volgen om de oorlog in Oekraïne te beëindigen, namelijk via het voeden van diezelfde oorlog met meer wapens. Vredespolitiek is oorlogspolitiek geworden en de vredesduif is veranderd in een luipaard. Dit terwijl landen als België ook kunnen werken aan een de-escalatie van het conflict met vreedzame middelen. Asiel verlenen aan de mensen die niet langer het vuile werk willen opknappen is daar een voorbeeld van.

> Deserteurs en dienstweigeraars verdienen onze steun

Zeker de mensen die de oorlog effectief de rug toekeren door het slagveld te verlaten, of daar zelfs niet heen te gaan, vormen de achilleshiel van zowel het Russische als het Oekraïense leger. De oorlogsbereidheid van burgers is immers de ruggengraat van de oorlogspolitiek van de twee staten.

Opvang

Het opvangen van met name Russische soldaten die niet langer wensen te vechten, of burgers die legerdienst weigeren, is het minste dat we kunnen doen om zand te strooien in de raderen van Poetins oorlogsmachine. Al sinds september 2022 discussieert de EU over wat te doen met deze Russische vluchtelingen. Alle argumenten die politici ondertussen aandragen om geen opvang te verlenen, missen grond. De Belgische premier De Croo stelde in *De Zevende Dag* (25 september 2022) dat 'het een moeilijk signaal zou zijn ten opzichte van de vele Oekraïense vluchtelingen om opeens ook Russen te gaan opvangen'. Dat argument snijdt logisch en beleidsmatig natuurlijk geen hout. Zowel Russische als Oekraïense vluchtelingen zijn immers het slachtoffer van Poetins oorlogspolitiek.

Oordelen als die van De Croo zijn gebaseerd op een tweedeling tussen Russische en Oekraïense burgers. Dat onderscheid is gebaseerd op de illusie dat burgers van die twee staten uit eigen beweging zouden gaan vechten. Daarmee zouden ze immers ook een persoonlijke verantwoordelijkheid dragen voor de oorlog. Op basis daarvan vellen velen vervolgens een moreel oordeel: Oekraïense soldaten zijn dapper, Russische soldaten zijn bijna bij voorbaat oorlogsmisdadigers. Nochtans is vechten zelden een kwestie van een vrije keuze.

Consequenties

Volwassen mannen in Oekraïne die weigeren om te vechten kunnen voor jaren in de gevangenis belanden. Bij dienstweigeraars gaat het meestal om gevangenisstraffen van drie jaar. Voor deserteurs heeft het land die straf onlangs opgetrokken tot maar liefst twaalf jaar.* Russische deserteurs riskeren tien jaar gevangenisstraf, of de doodstraf in het geval van de huurlingen van Wagner.

Achter de geroemde of juist verfoeide 'wil' om te gaan vechten gaat in veel gevallen een morele en politieke dwang schuil: mensen kunnen vaak niet anders dan vechten en hun leven op het spel zetten voor 'het vaderland'. Het is tekenend voor die situatie dat Oekraïne in september het internationaal algemeen erkende recht van gewetensbezwaarden op dienstweigering heeft opgeschort.

De stap zetten om dienst te weigeren of te deserteren heeft momenteel in Rusland en Oekraïne grote juridische consequenties. Het is daarmee een stap die je alleen uit overtuiging zet. De mensen die deze risico's nemen en breken met de oorlogspolitiek van hun staat en leiders, verdienen onze waardering en onze steun. Hoe anders kan de spiraal van geweld die met name de Russische staat veroorzaakt, doorbroken worden?

Tweedeling

De Belgische regering kan een voorbeeld nemen aan de Duitse, die al in september aangaf bescherming te willen bieden aan deserteurs en dienstweigeraars uit Rusland. Dat die stap hier niet gezet wordt, heeft in hoge mate met de genoemde tweedeling te maken, die helaas ook door de media in stand gehouden wordt. In haar hoofdredactioneel commentaar van 21 januari heeft *De Standaard* het over Oekraïense soldaten die 'gesneuveld' zijn en over 100.000 Russen die 'uitgeschakeld' zijn. Die dehumanisering van de Russische soldaat is gevaarlijk. Je kunt een kerncentrale afschakelen; een stofzuiger of computer uitschakelen, maar een mens?

> Achter de 'wil' om te gaan vechten gaat meestal een morele en politieke dwang schuil

Veel van deze 'uitgeschakelde' Russische soldaten vechten onder dwang. De algemene mobilisatie geeft mensen in Rusland weinig andere keuzes dan te vechten. De moedige burgers die beslissen om legerdienst te weigeren zijn een uitzondering, maar ook het zich onttrekken aan de militaire dienstplicht door het land te verlaten mag als een vorm van dienstweigering uit gewetensbezwaar beschouwd worden.

Deserteurs en dienstweigeraars verdienen onze steun, zoals eenieder steun verdient die om principiële redenen weigert een land te verdedigen door burgers en soldaten van een ander land te doden. De dreiging van jarenlange gevangenisstraffen voor deze mensen is reëel, ook voor gewetensbezwaarden. Op grond van die vervolging en het schenden van dit basisrecht kan aan deze mensen asiel worden verleend. De tijd dringt dat de politiek dit recht ook voor deze specifieke groepen garandeert. Ⓐ

Dit artikel werd eerder gepubliceerd op de website van MO: Sam Biesemans, Ludo De Brabander en Kornee van der Haven, 'Waarom een andere vredespolitiek nodig is: Alle deserteurs en gewetensbezwaarden verdienen onze steun' op mo.be, geplaatst op 3 februari 2023.

Noot

* 'Guerre en Ukraine : Kiev alourdit les peines pour désobéissance et désertion dans l'armée', op: rtbf.be, geplaatst op 25 januari 2023.

FREE LINA

EEN UITLEG VAN HET ANTIFA OST-PROCES

Nadat in november 2020 voor de zoveelste keer invallen werden gedaan in meerdere woningen in de wijk Connewitz (Leipzig) en Lina met een helikopter naar Karlsruhe werd gevlogen om daar te worden voorgeleid voor de landelijke rechtbank, werd duidelijk dat hiermee een voorbeeld werd gesteld. Deze enscenering was namelijk identiek aan eerdere beelden waarmee ooit leden van de Rote Armee Fraktion (RAF) in de media werden getoond.

Tekst door Harald Minkens   Beeld freiheitfuerlina.noblogs.org

Kort daarna verschenen er inderdaad artikelen in de media gebaseerd op de dossiers uit deze en verwante rechtszaken. Dit had een voorgeschiedenis. Sinds enkele jaren wordt er in rechtse en conservatieve media als *Die Welt*, *Focus* en *BILD* een beeld geschetst van een vermeende toenemende golf van links geweld dat steeds professioneler zou worden. Met beweringen als 'een nieuwe RAF' en 'de overgang naar terrorisme' wordt de indruk gewekt dat de democratie door links wordt bedreigd. Dit narratief vormde mede de basis voor de overdracht van gerechtelijke vooronderzoeken tegen antifascisten uit Leipzig, Weimar en Berlijn aan het Federaal (landelijke) Openbaar Ministerie in Karlsruhe. Hiervoor was noodzakelijk dat er een criminele vereniging zou bestaan die verantwoordelijk zou zijn voor acties die aan terrorisme grenzen. Deze vereniging zou het geweldsmonopolie van de staat dan niet moeten erkennen, de binnenlandse veiligheid bedreigen en het gevoel van veiligheid van bevolkingsgroepen bedreigen.

Bijzonder, omdat het bij de acties die in de zaak tegen Lina en de drie medeverdachten (die overigens niet zijn gearresteerd) ten laste worden gelegd gaat om acties tegen de bevolkingsgroep van bekende gewelddadige neonazi's die de afgelopen jaren ook actief betrokken zijn geweest bij grote demonstraties van rechtse groepen tegen onder meer het COVID-19-beleid. Daarnaast zijn ze bekend van het organiseren van grootschalige vechtsportwedstrijden waarbij ze oefenen met aanvallen op politieke tegenstanders en door hen als vijanden gemarkeerde personen, en hierbij ook nauwe contacten onderhouden met terroristische groepen. Dit geweld staat los van antifascistische interventies, hooguit vindt het wat minder plaats, zoals in Eisenach, waar geweld van nazi's drastisch is afgenomen.

Hetze tegen links

Het is dan ook absurd wanneer wordt gesteld dat bevolkingsgroepen beven van angst. Het Openbaar Ministerie beschouwt de neonazi's als slachtoffers, wat zorgwekkend mag worden genoemd. Het is ook ongeloofwaardig dat de strafzaken tegen antifascisten, vanwege de ernst van de beschuldigingen en de complexiteit, moeten worden overgedragen aan het landelijke Openbaar Ministerie – dit was eerder ook niet het geval. In 2017 is namelijk stilzwijgend een uitleg van criminele organisatie (§ 129, *StGB*) geaccepteerd waarbij minder bewijs hoeft te worden aangedragen (gezamenlijke kas en lidmaatschap is niet meer noodzakelijk). De zaak tegen Lina en de andere drie vormt hiervoor mogelijk een precedent wanneer ze worden veroordeeld.

Het recherchebijstandsteam dat verantwoordelijk is voor de opsporing, is een onderdeel van de recherche van de deelstaat Saksen, werkt voor het Federaal Openbaar Ministerie en staat bekend om haar ijver en avontuurlijke interpretaties en beweringen. Dit is niet zo vreemd als het lijkt. Het team werd namelijk opgezet in de aanloop naar de verkiezingen in november 2019 door de toenmalige deelstaatministers van Justitie en Binnenlandse Zaken, beide van de Christlich Demokratische Union (CDU), om de strijd aan te binden met het vermeende linksextremisme in Saksen. Een poging om zich als daadkrachtig te manifesteren in concurrentie met de Alternative für Deutschland (AfD). De recherche van de deelstaat Saksen heeft met enige regelmaat gefaald, waarbij de wetgeving niet zo nauw werd genomen: zo werden enkele huiszoekingen in deze zaak als in strijd met de wet verklaard, werden twee mannen, die voor brandaanslagen verantwoordelijk werden gesteld, na een door veel tamtam omgeven arrestatie in Dresden al snel weer vrijgelaten wegens het ontbreken van bewijs, moest een arrestatieteam worden ontbonden nadat was gebleken dat ze op grote schaal munitie hadden gestolen en daarnaast schiettrainingen organiseerden op een schietbaan waarbij een connectie bleek te bestaan met het *prepper*-netwerk Nordkreuz.* Onduidelijk is in hoeverre dit team ook betrokken is geweest bij onderzoek tegen Lina en de andere drie.

Een optreden tegen nazi's moet op alle niveaus gebaseerd zijn op zelforganisatie en op die manier onafhankelijk zijn en blijven

Innige band van de staat met extreemrechts
Net zo onduidelijk blijft hoe het kan dat informatie uit het dossier enkele uren later online te lezen was op een site van een rechtsradicaal tijdschrift. Daarnaast is gebleken dat het recherchebijstandsteam werkt met informatie die ze in 2018 uit het neonazi-milieu hebben gekregen, waarbij dezelfde neonazi's nu als 'slachtoffers' van de geconstrueerde vereniging worden gepresenteerd.

De afgelopen jaren is weer gebleken dat Duitsland als geen ander land in Europa wordt geteisterd door rechtse terreur. Denk aan de moordaanslagen in Halle, Hanau en Kassel, maar daarnaast ook de talloze gebleken verbindingen met veiligheidsdiensten, het militaire apparaat, redevoeringen in het nationale parlement, nazi-chats bij de politie en het alledaagse rechtse straatgeweld. Daarnaast is er sprake van onvermogen en onwil bij de Duitse veiligheidsdiensten en de Openbaar Ministeries en een voortdurende depolitisering van rechts geweld. Hieruit volgen twee conclusies: ten eerste dat de strijd tegen het georganiseerde fascisme tegenwoordig in Duitsland nog altijd belangrijk en noodzakelijk is, en ten tweede dat er kan niet worden gerekend op de autoriteiten van de staat. Daarom moet een optreden tegen nazi's op alle niveaus gebaseerd zijn op zelforganisatie en op die manier onafhankelijk zijn en blijven.

Binnen de deelstaten Saksen en Thüringen, die landelijk bekend staan om hun fascistische structuren, nam Eisenach een bijzondere plek in met het hoofdkwartier van de nazipartij Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) en een nazikroeg. De samenwerking tussen instituties, rechtse partijen en conservatieve en rechtse media staat in schril contrast met de behandeling van de aangeklaagde antifascisten: voor de staat is als vanouds duidelijk, links is de vijand. Bij de 'slachtoffers' gaat het ook geenszins om doorsneeslachtoffers, maar om lokale neonazi's die bekend zijn vanwege gepleegde geweldsmisdrijven, en een advocaat-stagiair en vechtsporter die de nazitatoeages op zijn bovenlijf postte en zich als slachtoffer neerzet, die zijn juridische carrière blijkbaar zonder problemen kan voortzetten.

Kroongetuige
In februari 2021 heeft het recherchebijstandsteam bij verdachte Johannes Domhöver e-mails gevonden waarin hij werd beschuldigd van verkrachting. Hierop werd een strafrechtelijk vooronderzoek gestart dat in mei 2022 weer werd stopgezet. Ergens in deze periode heeft hij besloten met politie en justitie samen te werken, waarna hij tal van verklaringen heeft afgelegd. Hij beweert zijdelings betrokken te zijn geweest als scout (heeft doorgegeven wanneer de nazieigenaar van de kroeg in Eisenach het pand verliet), dit omdat hij eerder is veroordeeld vanwege een militante actie tijdens de opening van de Europese Centrale Bank in Frankfurt in 2016 en in Parijs in aanraking is gekomen met justitie. Naar aanleiding van zijn verklaringen, van inmiddels zo'n 140 pagina's, hebben er in Berlin en Leipzig weer huiszoekingen plaatsgevonden en zijn er onder meerdere auto's peilbakens aangetroffen.

> De zaak Domhöver vormt de aanleiding voor een discussie over de relatie tussen patriarchaal gedrag en militant verzet

Domhöver schijnt € 1.500 per maand te verdienen met zijn verraad en blijkt (nog) niet te zijn opgenomen in een getuigenbeschermingsprogramma. Er kan dan ook worden verwacht dat hij nog veel meer (onzin) zal verklaren. Omdat binnen de scene zijn patriarchale gewelddadige gedrag al langere tijd bekend bleek, maar dit niet in bredere kringen aanhangig werd gemaakt, vormt dit een aanleiding voor een stevige discussie over de relatie tussen patriarchaal gedrag en militant verzet. De persoon van Domhöver maakt namelijk weer pijnlijk duidelijk hoe gevaarlijk het is neonazi's militant te bestrijden wanneer dit niet is ingebed in een bredere linkse antifascistische cultuur met een belangrijke feministische inslag. Zonder deze inbedding ontaardt antifascistisch verzet in slechts patriarchale reacties die ook haaks staan op waar het bij een antifascistische politiek om zou moeten gaan – en wat het daarnaast ook zeer vatbaar maakt voor verraad. Ⓐ

Noot van de redactie: Hoe lang het proces nog duurt is op dit moment nog onzeker. Voor actuele informatie over het proces kun je de website van Soli Antifa Ost in de gaten houden: soli-antifa-ost.org.

Noot

* de.wikipedia.org/wiki/Nordkreuz

Verder lezen

doorbraak.eu/waar-stopte-de-nsu-en-waar-begon-de-staat

TOELICHTING BIJ DE VERTALING VAN ALFREDO COSPITO'S BRIEF

Tekst door Pierluigi Lanfranchi

Alfredo Cospito is een anarchistische insurrectionalist (*anarco-insurrezionalista*) die in 2012 werd gearresteerd en veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf omdat hij Roberto Adinolfi, CEO van het bedrijf Ansaldo Nucleare (onderdeel van Finmeccanica), in de knieschijf had geschoten. In de gevangenis werd Cospito ook beschuldigd van een bomaanslag op een politieschool in Fossano in 2006. Voor dat vergrijp werd hij veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf voor het veroorzaken van een 'bloedbad (*strage*) tegen de openbare veiligheid', hoewel bij de bomexplosie geen doden waren gevallen of mensen gewond waren geraakt. In 2022 heeft het Hof van Cassatie het vonnis echter herzien en Cospito opnieuw veroordeeld, nu wegens 'politiek bloedbad met als doel het in gevaar brengen van de staatsveiligheid'. Hij kreeg op grond daarvan levenslang (*ergastolo ostativo*), waardoor hij op geen enkele verzachting van zijn regime kan rekenen. Sinds afgelopen mei is hij daarbij ook nog eens voor vier jaar onderworpen aan het 41-bis regime.

Wat is 41-bis? Het is een speciaal gevangenisregime dat de normale regels voor de behandeling van gevangenen opschort. Het was oorspronkelijk bedoeld om interne gevangenisrellen te voorkomen en te onderdrukken, en werd later gebruikt om ervoor te zorgen dat gevangen kopstukken van de maffia niet met de buitenwereld konden communiceren. In feite bestaat 41-bis uit een aantal extreem zware maatregelen, zoals langdurige isolatie en het uitsluiten van elk menselijk contact. Op deze manier viert de staat zijn woede nodeloos bot op een gedetineerde, die wordt beschouwd als de leider van een criminele organisatie. Cospito mag geen boeken lezen en geen foto's van zijn ouders in zijn cel bewaren. 41-bis wordt ook wel vergeleken met marteling en door velen als ongrondwettelijk beschouwd, omdat het in strijd is met het beginsel dat gevangenen humaan behandeld moeten worden.

Uit protest tegen 41-bis is Cospito in oktober vorig jaar in hongerstaking gegaan. Inmiddels is hij in het ziekenhuis opgenomen, omdat zijn gezondheidstoestand zeer zorgwekkend is en hij inmiddels het risico loopt als gevolg van de hongerstaking te sterven. Begin februari verwierp de minister van Justitie het verzoek van Cospito om de 41-bis-veroordeling te herroepen, met het argument dat de staat niet mag zwichten voor de 'chantage' van een gevangene. Het Hof van Cassatie deed hetzelfde. Alfredo Cospito zet zijn hongerstaking voort. Hiernaast volgt de brief die Alfredo Cospito schreef toen hij nog in de gevangenis van Sassari zat, en die onlangs door zijn advocaten werd verspreid. Ⓐ

Tekst door Alfredo Cospito
Vertaling Emilie van Opstall

Ik ben klaar om te sterven

Mijn individuele strijd tegen 41-bis voer ik als anarchist. Ik pleeg geen chantage en word niet gechanteerd. Ik kan eenvoudigweg niet leven in het onmenselijk regime van 41-bis, waarin ik niet vrij ben om te lezen wat ik wil, boeken, kranten, anarchistische tijdschriften, tijdschriften over kunst en wetenschap, literatuur en geschiedenis. De enige kans die ik heb om aan dit regime te ontsnappen is mijn anarchisme te ontkennen en iemand te verklikken, die vervolgens mijn plaats zal innemen. Het is een regime waarin ik geen menselijk contact mag hebben, waar ik nog geen grasssprietje mag zien of aanraken, of een geliefde mag omhelzen. Een regime waarin foto's van je ouders in beslag worden genomen. Ik ben levend begraven in een dodenhuis. Ik zal mijn strijd tot het bittere einde voortzetten, niet om te chanteren, maar omdat dit geen leven is. Als het doel van de Italiaanse staat is dat ik me 'distantieer' van de acties van de anarchisten buiten de gevangenis, weet dan dat ik niet gevoelig ben voor chantage. Als goed anarchist geloof ik namelijk dat iedereen verantwoordelijk is voor zijn eigen daden, en als onderdeel van een antiorganisatiestroming heb ik me nooit met iemand 'geassocieerd' en kan ik me dus ook van niemand 'distantiëren'. Affiniteit is iets anders. Een consequente anarchist distantieert zich niet van andere anarchisten uit opportunisme of gemakzucht.

Ik heb altijd met trots mijn eigen daden verdedigd (ook in de rechtbank: daarom zit ik nu hier) en heb nooit kritiek geuit op de daden van andere kameraden. Des te minder zal ik dat doen in de situatie waarin ik mij nu bevind.

De grootste belediging voor een anarchist is beschuldigd te worden van het geven of ontvangen van bevelen.

Toen ik, voordat ik tot 41-bis werd veroordeeld, in het zwaar beveiligde regime zat, onderging ik censuur en verstuurde ik nooit *pizzini**, maar artikelen voor anarchistische kranten en tijdschriften. En bovenal stond het mij vrij om boeken of tijdschriften te ontvangen, en boeken te kiezen, te lezen wat ik wilde, kortom, ik mocht me ontwikkelen, leven.

Vandaag ben ik bereid te sterven om de wereld te laten weten wat 41-bis werkelijk inhoudt. Zevenhonderdvijftig mensen lijden eronder zonder iets te zeggen, terwijl ze voortdurend door de media als monsters worden voorgesteld.

Nu is het mijn beurt. Eerst hebben jullie me als een monster voorgesteld, als een bloeddorstige terrorist, toen hebben jullie me heilig verklaard als anarchistische martelaar die zich opoffert voor anderen, nu word ik wederom verguisd als angstaanjagende schim. Als het allemaal voorbij is, zal ik ongetwijfeld naar de altaren van het martelaarschap worden geleid. Daar bedank ik voor, ik leen me niet voor uw vuile politieke spelletjes.

In feite is het echte probleem van de Italiaanse staat dat niemand weet welke mensenrechten er allemaal geschonden worden in dit regime van 41-bis, in naam van een 'veiligheid' waarvoor alles wordt opgeofferd. Nou, jullie hadden er beter twee keer over kunnen nadenken voordat jullie hier een anarchist neerzetten. Ik weet niet welke ware beweegredenen of welke politieke manoeuvres erachter zitten, waarom iemand mij heeft gebruikt als 'vergiftigde gehaktbal' voor dit regime. Het was niet bijzonder moeilijk te voorzien wat mijn reactie op dit 'niet-leven' zou zijn. De Italiaanse staat is een waardige vertegenwoordiger van het westen, dat voortdurend morele lessen geeft aan de rest van de wereld. 41-bis heeft lessen in onderdrukking gegeven die goed zijn ontvangen door 'democratische' staten als Turkije (onze Koerdische kameraden weten er alles van) en Polen.

Ik ben ervan overtuigd dat mijn dood een obstakel zal vormen voor het voortbestaan van dit regime en dat de zevenhonderdvijftig die er al tientallen jaren onder lijden een leven zullen kunnen leiden dat de moeite waard is, wat ze ook hebben gedaan.

Ik houd van het leven, ik ben een gelukkig man, ik zou mijn leven niet willen ruilen voor dat van een ander. En juist omdat ik ervan houd, kan ik dit niet-leven zonder hoop niet accepteren.

Dank jullie, kameraden, voor jullie liefde.

Altijd voor de anarchie.

Nooit gebogen.

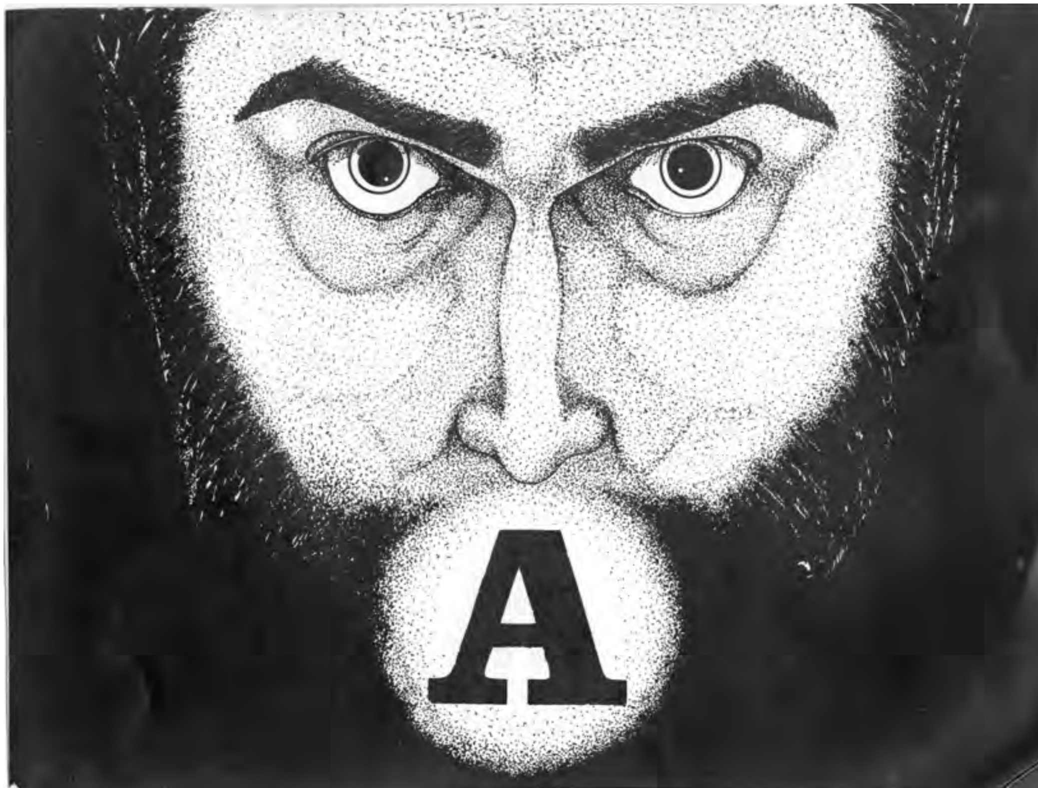
Alfredo Cospito

Noot

* Briefjes die leden van de maffia gebruiken om op hoog niveau te communiceren. De Italiaanse staat beschuldigde Cospito ervan dergelijke briefjes te versturen vanuit de gevangenis.

ITALIAANSE ANARCHISTISCHE ARCHIEVEN EN STAATSCENSUUR

Tekst door Mira Oklobdzija
Vertaling Laura

De Italiaanse Anarchistische Federatie, (FAI, Federazione Anarchica Italiana) is de vereniging van talrijke autonome anarchistische groepen die over heel Italië verspreid en actief zijn. Deze werd in 1945 opgericht in Carrara, bolwerk van de beweging waar ook nu nog veel 'gewone' burgers zichzelf anarchist noemen. De FAI beschikt over een indrukwekkende bibliotheek en documentenarchief, het Archivio Storico della Federazione Anarchica Italiana (ASFAI) in Imola. Het omvat propagandamateriaal van de FAI, brieven, boeken, en historische vlaggen van de beweging vanaf het ontstaan tot aan vandaag.

Een van de groepen die dicht bij de FAI staan is het Centro Studi Libertari/Archivio Giuseppe Pinelli in Milaan. Het werd in 1976 opgericht met een tweeledige missie: enerzijds de opbouw van een historisch archief voor het bewaren van de herinnering aan het anarchisme en anderzijds het verder herdenken van het anarchisme in het licht van de maatschappelijke context waarin het opereert. Het doel is om het tot een alternatief referentiepunt voor de dominante cultuur te maken. Hun archief is opgedragen aan de nagedachtenis van Giuseppe 'Pino' Pinelli (1928-1969), en met reden. Zijn kameraden richtten Centro op, dat voortkwam uit de kleine kringbibliotheek die Pino voor zijn dood zelf verzorgde. Pinelli was een anarchistische spoorwegarbeider die op 15 december 1969 werd vermoord – hij werd door het raam van de vierde verdieping van het politiehoofdkwartier van Milaan gegooid – nadat hij was gearresteerd voor de bomaanslag op het Piazza Fontana (met 16 slachtoffers). Een andere anarchist, Pietro Valpreda, zat drie jaar in de gevangenis om later vrijgelaten en onschuldig verklaard te worden. Pas later werd officieel bevestigd dat de anarchisten er niets mee te maken hadden; de daders waren leden van de extreemrechtse neofascistische terreurgroep Ordine Nuovo, die lijnrecht tegenover alle waarden van een echte anarchist staan.

Enkele dagen geleden ontving ik een bericht van Centro Studi Libertari, met daarin het volgende:

> In de onmogelijkheid om de toenemende vloed van kwaadaardige anti-anarchistische stompzinnigheid die Italië overspoelt tegen te gaan, kunnen we ons als Archivio Giuseppe Pinelli niet inhouden als het gaat om de verklaringen, afgelegd door personen die behoren tot de parlementaire commissie die zich bezighoudt met cultuur. Hoewel in deze verklaringen alleen de ASFAI wordt genoemd

(waarschijnlijk door pure incompetentie; te moeilijk om andere entiteiten te identificeren), zijn ze duidelijk gericht tegen alle anarchistische archieven.

Er is een verzoek ingediend om alle publieke erkenning (en financiering) weg te nemen van elk archief dat een 'excuus voor terrorisme' maakt, waarbij zelfs de tussenkomst van het ministerie van Binnenlandse Zaken wordt geëist om alle 'gevaarlijke' documenten op de planken te identificeren die volgens hen niets te maken zouden hebben met de 'historische stukken' die een archief geacht wordt te bewaren.

Wat uit deze verklaringen naar voren komt is, zoals te verwachten valt, op zijn zachtst gezegd een problematische opvatting van geschiedenis en cultuur. Bovendien wordt het culturele werk van een archief ten onrechte uitgelegd als politieke propaganda. Als archieven niet alle bestaande documenten met betrekking tot een politieke beweging of een bepaalde historische periode kunnen bewaren, wat voor geschiedenis wordt er dan uiteindelijk gemaakt? Wellicht hebben we een antwoord: zoals blijkt uit bepaalde passages van de inauguratierede van de nieuwe Italiaanse regering, is er een onmiskenbare passie voor het uitwissen of herschrijven van ongewenste bladzijden uit de Italiaanse geschiedenis (het zou verlichtend kunnen zijn om bijvoorbeeld te onderzoeken welke politieke krachten in het verzet zaten en welke in de Republiek Salò).

Een niet minder belangrijk onderdeel van de redenering betreffende de ASFAI is het idee 'anarchisme is terrorisme'. Zelfs als we dit begrip 'terrorisme', dat in deze tijd zelfs nonchalant wordt gehanteerd voor kleine 'vandalistische' daden zoals 'angstaanjagende' politieke graffiti, voor lief nemen, wat proberen ze dan te zeggen? Dat we teksten en documenten die gaan over gewelddadige praktijken en ideeën moeten verbranden? Wat doen we dan met de archieven over de militaire geschiedenis? En wat doen we met de instituten over de geschiedenis van het *Risorgimento*, aangezien de meeste Italiaanse patriotten als regelrechte terroristen kunnen worden beschouwd (te beginnen met Mameli, de vader van het volkslied)?

Met andere woorden, moet het ministerie van Binnenlandse Zaken beslissen welke documenten mogen worden bewaard? In dat geval zou, net zoals er voor diverse nieuwe ministeries fantasierijke namen zijn bedacht, ook het ministerie van Cultuur daarvan kunnen profiteren en bijvoorbeeld het ministerie van Toegestane Cultuur kunnen worden.

De geschiedenis van het anarchisme – ook al is deze vanzelfsprekend niet de geschiedenis van de Italiaanse staat – is op zichzelf wel een onderdeel van de Italiaanse geschiedenis, zowel vanwege de bijdrage van anarchisten aan beslissende historische momenten als vanwege de (vaak niet erkende) inhoudelijke invloed op de meer algemene cultuur. De staat kan besluiten het behoud van dit historisch en cultureel erfgoed – dat overigens grotendeels in zelfbeheer is – niet te financieren, maar we zijn benieuwd welk criterium zal worden gehanteerd bij de selectie van de instanties die met gemeenschapsgeld zullen worden gefinancierd. Is dit een uitzondering voor anarchisten of geldt dit voor alle 'tegenstanders van de gevestigde orde'? Wat moet er in dat tweede geval namelijk gebeuren met de instituten die zich bezighouden met de geschiedenis van het fascisme (waarbij het duidelijk moge zijn dat wij niet voor cancelcultuur zijn)?

Het is algemeen bekend dat de geschiedenis hoofdzakelijk wordt geschreven door de overwinnaars, maar teruggrijpen op verklaringen van de politie als het over anarchisten gaat – zoals nu gebeurt – is werkelijk een teken des tijds. En dit zijn niet de tijden van 'terreur', maar die van politieke ellende en helden van papier-maché.

Het is irritant en pijnlijk vervelend om voor de zoveelste keer geconfronteerd te worden met halfbakken politici die anarchisten als terroristen bestempelen, gewoon voor de lol (of uit onvermogen enig maatschappelijk relevant actieplan te verwoorden). Maar het is makkelijk te begrijpen dat deze mindere wezens in dure pakken, die altijd klakkeloos het gezag respecteren en gehoorzamen, degenen zijn voor wie anarchisme synoniem is voor chaos en geweld. Het deed me denken aan een boek dat ik vele jaren geleden schreef (met Claudio Venza, historicus en anarchist uit Triëst, en Slobodan Drakulic, socioloog uit Zagreb). Het heette *Gradska gerila u Italiji* (stadsguerilla in Italië) en werd gepubliceerd in Rijeka, Joegoslavië.
In een van de bijlagen zijn meer dan tweehonderd groepen opgenomen die in een bepaalde hoek van het linkse spectrum staan, van de grote zoals Brigate Rosse, Potere Operaio, Lotta Continua, Prima Linea en Azione Rivoluzionaria, tot honderden kleine. De meeste daarvan zouden als marxistisch-leninistisch of zuiver stalinistisch kunnen worden bestempeld (zoals de Brigate Rosse bijvoorbeeld). Alleen Azione Rivoluzionaria valt onder de noemer 'anarchistisch', al stonden zij dichter bij situationisten en waren zij weinig gewelddadig. De kleinere (vaak feministische) groepen waren luidruchtig maar niet gewelddadig. Eén kleine anarchistische groep, dicht bij de ecologische beweging, voerde slechts één actie uit (voor zover ik weet). Zij drongen een plaatselijke dierentuin binnen en bevrijdden alle vogels uit hun kooien!

De meeste gewelddadige aanslagen in Italië in de 'Jaren van Lood' (eind jaren zestig tot begin jaren tachtig) en tot op heden kunnen worden aangemerkt als 'neonazistisch', niet zelden verband houdend met de nationale geheime diensten. En toch zijn de archieven van anarchisten doelwit van de staat. Men zou het belachelijk kunnen vinden als het géén goede illustratie zou zijn van een land dat hartstochtelijk naar rechts buigt, met alle gevolgen voor de vrijheid en het basale fatsoen van dien. Ⓐ

HORECA

Een nieuwe vakbond die horecabazen het vuur aan de schenen legt

Tekst Roodepers   Beeld Prole.info

Heb je weleens in de spoelkeuken staan schrobben of in de keuken staan zweten? Dan wist je het al: de horeca grossiert in slechte werkomstandigheden, lage lonen, en lange diensten. Onder het motto 'het is je roeping, anders zoek je maar iets anders', lukt het horecabazen hoge winsten op te strijken en personeel structureel onder te betalen, zaken onderbezet te houden, en geen pauzes te geven. Lisa werkte negen jaar in de horeca en besloot er iets aan te doen. Met een aantal anderen richtte zij vorig jaar Horeca United op, een vakbond voor horecawerknemers. We interviewden haar over de tactieken, hun ervaringen, en het winnen van hun eerste zaak.

Lisa, hoe is het om in de horeca te werken?
Ik heb zelf zo'n negen jaar in de horeca gewerkt in Amsterdam. Ik heb zo'n beetje alles gedaan van afwasser tot chef-kok, in grote hotels, kleinere luxerestaurants, tot cafés en afhaalzaken tijdens corona. De horeca is erg laag betaald maar toch één van die sectoren waar mensen erg trots zijn op wat ze doen, ze zien het zelfs als hun passie. De arbeidsvoorwaarden in de cao horeca zijn al ondermaats, maar zelfs die worden niet eens nageleefd. Als je een dienst van twaalf uur draait heb je bijvoorbeeld recht op één uur pauze, maar die krijg je eigenlijk bijna nooit. Eten doen we vaak genoeg staand of hurkend tussen het werk door.

Op het moment dat ik met een aantal anderen de vakbond oprichtte zat ik met een burn-out thuis. Ik was heel erg gestrest en ik functioneerde amper. De zaak waar ik werkte was structureel onderbezet en we kregen geen pauzes. Ik was er op een gegeven moment zo klaar mee dat ik zei: 'ik kom niet meer terug, ik trek dit niet meer'. Ik was daarvoor met een aantal collega's en kameraden van

> De arbeidsvoorwaarden in de cao horeca zijn al ondermaats, maar zelfs die worden niet eens nageleefd

UNITED

Vloerwerk al aan het praten over een horecavakbond. We kregen namelijk al bij Vloerwerk veel vragen binnen van horecamedewerkers. Qua uren, contracten en uitbetaling is de horeca namelijk één van de meest rommelige sectoren die er is.

Wat voor uitbuiting kom je vooral tegen in de horeca?
Eén van de meest voorkomende dingen is dat overuren niet worden uitbetaald, of dat je pauzes niet krijgt maar dat ze wel van je loonstrookje afgaan. Wat ook regelmatig gebeurt is dat je rooster pas een paar dagen van tevoren bekend wordt, terwijl dat volgens de nieuwe cao drie weken van tevoren moet zijn. Zo is het normaal dat je pas op vrijdag hoort dat je op maandag moet werken. Verder hoor je een transitievergoeding te ontvangen als je contract niet wordt verlengd of als je wordt ontslagen, maar vrijwel niemand in de horeca weet dat deze regeling bestaat. Ik wist dat zelf ook niet en ik kreeg dat ook nooit. Dat zijn voorbeelden van dingen waarvan ze zelf dondersgoed weten dat ze verplicht zijn, maar waar ze gewoon lak aan hebben.

Er zijn in Amsterdam bijvoorbeeld deftige restaurants die er bekend om staan dat ze mensen soms dubbele *shifts* laten draaien. Laatst kwam er een nieuw lid bij ons die in zo'n zaak werkte en shifts draaide van zestien uur per dag, vijf dagen in de week. Dat mag helemaal niet, maar het gaat over een zaak waar mensen het als een eer zien om daar gewerkt te hebben. Zoiets gebeurt al jaren en iedereen pikt dat maar. Als je dan bedenkt dat men daar tweehonderd euro vraagt voor een menu, dan zou je denken dat ze hun mensen een beetje fatsoenlijk kunnen behandelen. Als dat niet zo is dan moeten ze misschien af van het hele idee dat alles maar heel erg exclusief en piekfijn verzorgd moet zijn.

Hoe bespreek je arbeidsomstandigheden met collega's?
Dat is heel erg verschillend. Sommigen zijn enthousiast. Zo heeft een aantal collega's van mijn laatste werkplek zich bij onze vakbond aangesloten. Maar er zijn ook mensen die het maar een kansloos idee vinden en denken dat het toch niets uithaalt. Dat merk je ook als je arbeidsvoorwaarden op de werkvloer bespreekbaar wilt maken. In de zaak waar ik werkte werden er mensen met een nulurencontract ingeroosterd voor een shift van twee uur. Toen ik tegen mijn manager zei dat je dan iemand wel voor drie uur moet betalen want dat is wettelijk verplicht, werd mij vervolgens verteld dat ik niet zo vervelend moest doen.

Wat is er mis met de bestaande vakbonden?
De FNV Horeca, ofwel de Horecabond, richt zich voornamelijk op het onderhandelen over cao's. Ze zien zichzelf meer als een soort van gesprekspartner van de ondernemers en niet echt als een tegenstander. De cao's die ze onderhandelen zijn heel matig, dat gaat over een paar luttele procenten. Dit jaar krijgen horecamedewerkers bijvoorbeeld maar twee procent loonsverhoging, en vier procent als je langere tijd in dienst bent. Ze houden zich niet bezig met werknemers te organiseren of individuele conflicten op te lossen, iets wat wij wel doen.

Ondanks dat we het vaak oneens zijn vinden wij niet alles slecht wat de FNV doet. We zijn in het begin een keer met Horeca United naar de FNV Horeca ledenvergadering geweest. Iedereen daar vond het 'geweldig' wat wij doen, en een van de bestuurders zei: 'het wordt tijd dat mensen weer met stenen gaan gooien, ik ben er klaar mee om het braafste jongetje van de klas te zijn'. Men zei dat ze ons best willen steunen, maar toen we vlak daarna begonnen met een campagne hebben we contact gezocht maar nooit meer iets terug gehoord.

> Als je bedenkt dat ze tweehonderd euro vragen voor een menu, dan zou je denken dat ze hun mensen fatsoenlijk kunnen behandelen

Hoe doet Horeca United het anders?
Wij vinden dat wij net zo goed dossiers kunnen opstellen en aangetekende brieven kunnen versturen. Onze bedoeling is dan ook dat mensen die er nieuw bij komen dat ook leren. Dus al doende zetten we samen een campagne op, denken we samen na over wat goede stappen richting het bedrijf zijn, en hoe we ze mogelijk onder druk kunnen zetten. Dat zorgt ervoor dat je uiteindelijk wint door middel van je eigen kracht en die van je kameraden.

Wat voor mensen sluiten zich aan?
We krijgen vooral veel koks die om hulp vragen en zich aansluiten, en mensen die bijvoorbeeld onze sticker hebben gezien. Dat zijn zeker niet alleen maar anarchisten maar ook gewoon mensen die zoiets hebben van: 'Hee, ik krijg mijn overuren niet betaald', of: 'Ik was ziek en ik kreeg niet doorbetaald, dat klopt toch niet?'. Helaas merken we dat mensen toch een beetje terughoudend zijn om er uiteindelijk ook echt een zaak van te maken. Ze hebben niet eens de energie om erover na te denken, omdat ze een paar uurtjes kunnen slapen en dan weer moeten werken.

Ik zou kunnen zeggen dat we een anarchosyndicalistische vakbond zijn, maar wij zouden dit nooit zo zeggen op onze website. Wat wij heel belangrijk vinden is dat je je bezighoudt met kleine menselijke dingen waar iedereen op je werk zich aan stoort. Wij zijn ons ervan bewust dat de meeste mensen in de horeca niet zo kritisch zijn, en zeker geen anarchist of zelfs een socialist zijn. We willen dat het voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk is.

Jullie hebben net je eerste zaak gewonnen, hoe ging dat?
Ik en mijn collega en Horeca United-lid van het eerste uur, Tanya, werkten voor dezelfde baas. Deze zaken waren standaard onderbezet, het personeel kreeg geen pauzes, en mensen werden onderbetaald. Je werd zelfs gebeld om te komen werken als je ziek was, zoals bij Tanya ook gebeurde toen zij longproblemen had. Later bleek het corona te zijn, maar de baas geloofde haar gewoon niet.

Nadat onze contracten niet waren verlengd, kregen we door dat we niet genoeg loon hadden gekregen en ook geen transitievergoeding. We besloten onze transitievergoeding op te eisen via de vakbond, maar toen we naar onze loonstrookjes en de cao keken, kwamen wij erachter dat de baas ons nog meer schuldig was. Zelfs nadat Tanya een loonsverhoging was toegezegd bleef hij haar minimumloon betalen. Die eikel heeft haar gewoon jarenlang onderbetaald, terwijl hij zelf in een grachtenpand van anderhalf miljoen euro woont. We besloten actie te ondernemen. De groep was nog klein, maar iedereen die meedeed was vastberaden.

Gedurende de campagne ontvingen we veel steun, niet alleen van onze leden maar ook van Het Actiefonds, Vloerwerk, de Industrial Workers of the World (IWW) en de Anarchistische Groep Amsterdam (AGA). De korte, maar intense protesten voor de terrassen in hartje zomer bleken zeer effectief. We hebben talloze lunches verstoord. De baas zei dat hij ons had gemeld bij de politie, die hij ook voor onze laatste *picket* had gebeld. In plaats van ons tegen te houden, zorgde de aanwezigheid van de smeris er alleen maar voor dat we langer doorgingen. Na een lange discussie met één van ons, vertrokken de agenten en was iedereen vrij om te gaan.

Meteen belde de horecabaas mij om te smeken dat we elkaar tegemoet zouden komen. Eén van de twee claims had hij al toegezegd te betalen. Nadat we het onderling hadden besproken, besloten wij akkoord te gaan met € 4.500 voor mijn collega, ietsje minder dan wat we eerst vroegen, maar wel veel hoger dan wat hij in het begin bereid was te betalen. Een heen-en-weer van e-mails volgde en hij vertraagde het proces zoveel hij kon. Bazen blijven gewoon klootzakken. Uiteindelijk betaalde hij wel, en daar gaat het om: wij hebben gewonnen!

Die eikel heeft haar gewoon jarenlang onderbetaald, terwijl hij zelf in een grachtenpand van anderhalf miljoen euro woont

Kun je ons wat meer vertellen over jullie tactieken?
Net als Vloerwerk werken we met een escalatieschema. Dat begint standaard met een aangetekende brief waarin we onze eisen duidelijk maken, zodat de baas ook weet wat we van hun verwachten. Die sturen we niet alleen met de post maar die brengen we ook persoonlijk langs met een klein groepje mensen. Als daar dan geen gehoor aan wordt gegeven, sturen we nog een aangetekende brief en volgt ook vaak al een kleine actie.

In het geval van deze campagne hebben we een aantal pickets gehouden waarbij we steeds meer mensen betrokken, en waarbij we dus de laatste keer ook twee pickets tegelijkertijd hebben gehouden. Voor een horecazaak is een picket een veel grotere escalatie dan voor een kantoor. Dat is iets wat al heel veel effect heeft als je er met vier mensen staat. Horecabazen zijn heel erg bezig met hun reputatie, dus toen we bijvoorbeeld een artikel schreven waarin we iemand zijn naam noemden en de naam van zijn bedrijf werd die man helemaal boos.

Verder kun je ook denken aan dingen zoals het uitdelen van de telefoonnummers van al hun zaken aan mensen en ze te vragen te bellen om het loon te eisen. Wat je ook kunt doen is sociale media gebruiken: slechte reviews, of gewoon wat vragen en opmerkingen over hoe werkne-

KOM IN ACTIE

Doet jouw baas moeilijk? Weigert je baas je te betalen voor de uren die je hebt gewerkt, negeren ze je verzoek op vrije dagen of word je gedwongen om ziek te komen werken? Jouw (ex-) baas kan de volgende zijn die we aanpakken! Je kunt gratis lid worden op de website.

Woon je niet in (de omgeving van) Amsterdam of Utrecht, maar ben je met een aantal toegewijde mensen die een (autonome) afdeling willen starten? Horeca United kan je helpen met het opzetten hiervan.

horeca-united.nl

mers betaald worden. De IWW Nederland heeft hiermee onlangs nog op succesvolle wijze een loonbetaling van een horecabaas afgedwongen.

Wat is je advies voor mensen in de horeca die problemen op hun werk hebben?
Het is altijd het beste om je baas er meteen op aan te spreken. De meeste bazen in de horeca willen het liefste altijd alles mondeling en informeel bespreken, maar het is beter om een geschreven reactie te hebben. Dat kan ook een WhatsAppbericht zijn, maar maak wel een screenshot voor het geval het bericht gewist wordt. Als je geen gehoor krijgt dan kun je een aangetekende brief versturen, hoe ongezellig dat ook is. Je hebt voorbeeldbrieven bij het juridisch loket voor bijvoorbeeld onbetaald loon of openstaande vakantiedagen. Sowieso is aan te raden om je uren bij te houden en dit te vergelijken met wat er wordt afgerekend, ook je overuren en vakantiedagen. Als je er niet uitkomt met je baas, dan is het natuurlijk het beste een groep als ons benaderen om het aan te vechten, maar het minste wat je kunt doen is een andere baan zoeken, want die luxe hebben we tegenwoordig in de horeca.

> Horecabazen zijn heel erg bezig met hun reputatie. Voor een horecazaak is een picket een veel grotere escalatie dan voor een kantoor

Wat is de toekomst van Horeca United?
We zijn 1 mei 2022 begonnen en we hebben nu ruim vijftig leden. Op dit moment zijn we alleen nog in Amsterdam actief, maar het is de bedoeling dat we het komende jaar groeien; in Utrecht en wie weet ook elders. Ⓐ

Met dank aan Lisa van Horeca United.

WERKOMSTANDIGHEDEN IN DE HORECA

Achter de bar staan of in de bediening werken staat nog steeds bekend als leuk en gezellig werk. Voor wie nooit in de horeca heeft gewerkt, even de feiten op een rij. De achturige werkdag is na veel strijd door de arbeidersbeweging gewonnen, maar in de horeca is het nog steeds legaal om diensten van twaalf uur te draaien. Bazen zijn dan verplicht om een uur pauze te geven maar dat gebeurt heel vaak niet. Daarnaast is werken in de horeca in de piekuren erg stressvol, in de keuken en de bediening is het rennen om de klanten op tijd hun eten te brengen. Je wordt achter de bar en in de bediening ook nog eens verwacht om representatief te zijn, te lachen naar klanten, opgewekt zijn, en de seksistische grappen van klanten op de koop toe nemen. Dat allemaal voor € 11,75 per uur (het minimumloon voor werknemers boven de 21 jaar).

Hard werken met lage betaling
Maar er is toch volop personeelstekort? Tijdens corona zijn veel horecamedewerkers ontslagen en iets anders gaan doen, en is er geen personeel meer te vinden nu de zaken het weer druk krijgen. Met de hoge prijsstijgingen in de horeca zou je verwachten dat de lonen flink verhoogd zijn, maar helaas is dat niet gebeurd. Als je de vacatures ziet, is er nog steeds sprake van een gezellige sfeer en een passende beloning, maar niemand die echt zegt dat je € 3.000 bruto krijgt als je als kok gaat werken. Terwijl de prijzen gemiddeld met elf procent zijn gestegen, ging de horeca-cao er slechts met twee procent op vooruit.[1] Horecabazen vinden het blijkbaar normaal om personeel nog steeds € 11 per uur te betalen terwijl ze € 6 voor een biertje rekenen, en daar heeft het tekort aan personeel nog weinig aan veranderd.

Horecabazen
Tegenover de uitbuiting van horecawerknemers staan horecabazen die zichzelf verrijken. Vaak worden restaurants als unieke concepten gepresenteerd, maar zijn ze gewoon allemaal van dezelfde eigenaar. De bekendste horecabaas van Amsterdam is Won Yip, eigenaar van onder andere zeven zaken rond de Dam, en met duizend mensen aan personeel in dienst.[2] Hij zei in een interview met *Het Parool* dat horecamedewerkers niet meer verdienen dan het minimumloon omdat het laaggeschoold werk is.[3] In 2016 kocht Yip het duurste penthouse van Nederland voor € 16 miljoen, om het direct daarna met flinke winst te verkopen.

Noten

1 khn.nl/tools/loontabellen-cao-horeca-per-1-januari-2023
2 deondernemer.nl/actueel/won-yip-meesterzetten-horecakoning-dam~291051
3 parool.nl/nieuws/horecaondernemer-won-yip-we-kunnen-hier-wel-een-beetje-china-gebruiken~b6ed3db1

Stop Cop City

Een strijd waar verschillende bewegingen samenkomen

Beeld Dio Cramer / Just Seeds

Sinds april 2021 woedt er in Atlanta, Georgia in de Verenigde Staten een strijd waar verschillende bewegingen samenkomen. De strijd richt zich op het tegenhouden van ‘Cop City’, een plan voor het bouwen van een trainingsfaciliteit voor de politie om zich te trainen in *urban warfare*. Als onderdeel van de trainingsfaciliteit zou er een replica van een stad worden gebouwd waar verschillende scenario’s kunnen worden nagebootst en geoefend. Een overzicht van bijna twee jaar strijd.[1]

Tekst door Teun Zwartstaart   Beeld defendtheatlantaforest.org

Een schets van de situatie
Hoewel het plan voor de Public Safety Training Centre (PSTC) al in 2017 in de achterkamers van de lokale politiek werd geboren, werden de plannen in maart 2021 pas voor het eerst publiekelijk bekend. De verontwaardiging die door de plannen werd veroorzaakt zette de lokale gemeenschappen direct aan tot het stellen van vragen, het eisen van opheldering en het uiten van een stem tegen de plannen. Als gevolg van het allesbehalve democratische karakter van de besluitvorming en het proces begon de gemeenschap om het bos heen zichzelf te organiseren, wat verschillende bewegingen bij elkaar bracht, waaronder de *abolition movement*, de ecoanarchistische beweging, de beweging die ontstaan is naar aanleiding van de moord op George Floyd, en de beweging voor de rechten van de oorspronkelijke bewoners van het land.

In 2017 werd het South River Forest – oorspronkelijk het Weelaunee Forest, de oorspronkelijke benaming van de South River – nog bestempeld voor preservatie, omdat het een van de grotere groene gebieden en dus essentieel voor de gezondheid van de stad was. Vier jaar later, in maart 2021, kondigde toenmalig burgemeester Keisha Lance Bottoms echter aan dat de nieuwe trainingsfaciliteit voor de politie zou worden gebouwd in het bos.[2] Hiervoor zou ruim zestig hectare van het bos moeten wijken. Het plan stuitte op weerstand in de lokale raad, maar nadat de initiële zestig hectare terug werd gebracht naar ruim 34 hectare werd het plan met tien stemmen (tegenover vier tegenstemmen) alsnog goedgekeurd. Het discours luidde dat de trainingsfaciliteit een noodzakelijk antwoord zou zijn op de groeiende criminaliteitscijfers in Atlanta. Dat terwijl het nog jaren zou duren voordat de faciliteit voltooid zou zijn.

De trainingsfaciliteit zou de grootste van de Verenigde Staten worden. Er zou een *mock city* worden gebouwd, inclusief nachtclub en buurtwinkel, zodat er *real time* trainingen zouden kunnen plaatsvinden. Ook zou er plaats worden gemaakt voor een schietbaan, een amfitheater, brandtorens, honden- en paardentraining et cetera. De *organizers* die tegen de plannen begonnen te organiseren doopten de faciliteit al snel om tot ‘Cop City’, wat leidde tot een brede en intersectionele campagne: Stop Cop City.

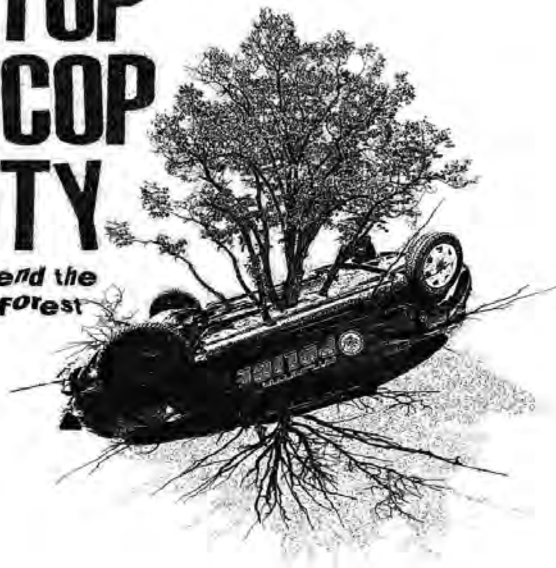
Geschiedenis Weelaunee-bos
Om te begrijpen hoe verschillende bewegingen samen zijn gekomen in deze specifieke strijd tegen Cop City, moeten we in de geschiedenis van het bos duiken. Ten eerste werd het bos, zoals al eerder werd genoemd, het Weelaunee Forest genoemd en vormde het de thuishaven van de Muscogee (Creek), een verzameling van verschillende inheemse stammen. De oorspronkelijke bewoners werden in de jaren twintig en dertig van de negentiende eeuw van hun land verdreven als gevolg van meerdere conflicten. Het land waarop ze woonden, waaronder DeKalb County, het deel waar Cop City gebouwd zou moeten worden, werd voor het grootste deel in 1821 verloot onder witte kolonisten.

Op die manier kwam het stuk land in handen van George Key die, zoals bleek in oude documenten, negentien tot slaaf gemaakte mensen op het stuk land vasthield. Nadat het land diende als plantage is het voor korte tijd gebruikt als zuivelboerderij, waarna er in het begin van de twintigste eeuw een *prison farm* werd gebouwd. Hier werden gevangenen vastgezet –vaak nadat ze waren opgepakt voor openbare dronkenschap – om vervolgens onder erbarmelijke omstandigheden, waaronder misbruik en mishandeling, te worden uitgeknepen om gratis arbeid te leveren. Het bouwen van opnieuw een carcerale institutie op deze plek zou dan ook een nieuw hoofdstuk toevoegen aan de gewelddadige en op onderdrukking gebouwde geschiedenis van dit stuk land.

Gevangenis-industrieel complex
Het proces dat heeft plaatsgevonden om Cop City erdoorheen te duwen, is niet minder stuitend dan de geschiedenis van de locatie. De lengte van het artikel is te kort om voldoende de diepte in te gaan en de complexiteiten uit te leggen. Toch moet een aantal dingen benoemd worden.

Allereerst is er sprake van een antidemocratische besluitvorming waarbij de gemeenschap van en rondom de beoogde locatie niet voldoende op de hoogte is gebracht en daarbij geen echte stem heeft gekregen in het besluit.

Nadat er in 2021 een beweging vanuit de lokale gemeenschap tegen de plannen ontstond, werd door de Atlanta Police Foundation (APF) een tweetal *public input*-sessies georganiseerd. Hier zou de lokale gemeenschap zich kunnen uitspreken tegen de plannen. Niet geheel verrassend waren de 'public input'-sessies niets anders dan Zoom-presentaties waar geen spreektijd werd ingelast voor stemmen uit de gemeenschap. Ook was de chatfunctie van Zoom uitgeschakeld zodat niemand ook maar iets kon zeggen. Ook in een in september georganiseerde derde sessie kregen de mensen uit gemeenschap geen kans om te spreken. Het was dan ook duidelijk dat er sprake is van *manufactured consent*, waarbij een spektakelstuk werd opgevoerd om het idee te wekken dat de lokale gemeenschappen betrokken zouden zijn geweest bij de besluitvorming omtrent Cop City.

Er werd volop georganiseerd vanaf het moment dat de plannen publiekelijk bekend werden

Hoewel dit erg duidelijk is en makkelijk kan worden aangetoond, is er ook sprake van een nog groter steekspel dat zich achter de schermen en minder zichtbaar afspeelt: het gevangenis-industrieel complex (*prison industrial complex*). Met dit complex wordt gedoeld op de verwevenheid van de overheid en de particuliere sector en daarmee de gedeelde belangen die zij hebben in het investeren in het gevangeniswezen. Bij de totstandkoming van Cop City is dit niet anders. Hierbij is een groot aantal spelers betrokken: politici die hun herverkiezingen proberen veilig te stellen door angst te creëren onder de bevolking; bedrijven die uit zijn op lucratieve deals voor het bouwen, vormgeven en surveilleren van projecten die te maken hebben met de politie, de gevangenis of het militaire wezen; bedrijven die profiteren van goedkope arbeid in de gevangenissen; banken die leningen uitgeven voor de bouw van carcerale instituties; de media die baat hebben bij extra online verkeer als gevolg van angstzaaiende koppen; ontwikkelaars die de politie nodig hebben om de weg vrij te maken voor de ontwikkeling van buurten en stadsdelen (beter bekend als gentrificatie); en uiteraard de politie en het gevangeniswezen zelf die baat hebben bij een maatschappij die alsmaar meer vertrouwt op het bestraffen en opsluiten van mensen.[3]

Het gevangenis-industrieel complex duidt het web aan dat alle verschillende belangen van deze partijen met elkaar verbindt en van elkaar afhankelijk maakt. Met andere woorden, een breed gedragen campagne tegen een maatschappij die gestoeld is op bestraffing en voor een maatschappij gebaseerd op *restorative justice* is automatisch een aanval op de grondvesten van de status quo. Zonder dit systeem van straf en opsluiting kan het huidige kapitalistische bestel niet functioneren en dus is de status quo er alles aan gelegen om dit systeem in stand te houden en verzet de kop in te drukken. Zoals Cheryl Rivera zegt: 'er is geen verzet tegen het kapitalisme dat niet door wapenstokken wordt neergeslagen'.[4]

Ook de media speelden hun rol rustig mee. De *Atlanta Journal-Constitution* (AJC) publiceerde direct na de stemming in augustus een redactioneel waarin de noodzaak en urgentie van Cop City werden benadrukt. Volgens het blad maakte de huidige toename van criminaliteit het absoluut noodzakelijk dat de nieuwe trainingsfaciliteit in Atlanta gebouwd zou worden. Het is overduidelijk dat ook hier een logica wordt gevolgd dat een toename in wetsovertredingen met een toename in bestraffing moet worden beantwoord. Het blad ging zelfs zo ver te stellen dat de activisten en organizers die Cop City pogen tegen te houden direct verantwoordelijk zijn voor de slachtoffers van criminaliteit in Atlanta. Later bleek dat de AJC eigendom is van Cox Enterprises en dat de CEO van het bedrijf, Alex Taylor, voorzitter is van de *fundraising*-campagne voor Cop City. Deze belangenverstrengeling laat duidelijk zien hoe zo veel verschillende spelers met macht een systeem vormen waartegen activisten zich moeten organiseren.

Acties vanuit de lokale gemeenschap

Gelukkig werd er volop georganiseerd vanaf het moment dat de plannen publiekelijk bekend werden. Vanaf april 2021 is er op verschillende niveaus veel gebeurd. Naast de

publieke verontwaardiging en het bezoek van de lokale gemeenschap aan de openbare sessies over de plannen gaan er in mei voor het eerst zeven werkvoertuigen en graafmachines in vlammen op. In juni zijn er briefjes in het bos te vinden met de mededeling dat de bomen 'gespiked' zijn: er zijn spijkers in de boom geslagen die ervoor zorgen dat kettingzagen beschadigd raken en zelfs de persoon die de zaag bedient gevaar loopt. Eind juni wordt de eerste actieweek georganiseerd. Deze actieweek is de start van een reeks vernielingen en acties bij gebouwen van betrokken partijen en is een katalysator voor de groei van de beweging. Na de eerste actieweek vinden er talloze demonstraties, meetings en bezettingen plaats.

In oktober wordt bekend dat Coca Cola uit de raad van de Atlanta Police Foundation stapt. De politieke druk begint vruchten af te werpen. In november wordt een tweede actieweek georganiseerd die vele evenementen kent, waaronder infoavonden, culturele evenementen, vreugdevuren en grootschalige meetings. De actieweek is ook het begin van de eerste bosbezetting. Er worden daarnaast demonstraties georganiseerd bij Reeves & Young, een van de bedrijven die de opdracht heeft gekregen het bos te kappen en de bouw van Cop City mogelijk te maken. Een week na de actieweek zien nog eens twee bulldozers de rode haan kraaien. Eind november komt een groep mensen van de Muscogee (Creek) naar het Weelaunee-bos om een ceremonie te houden en iedereen op te roepen het bos te verdedigen.

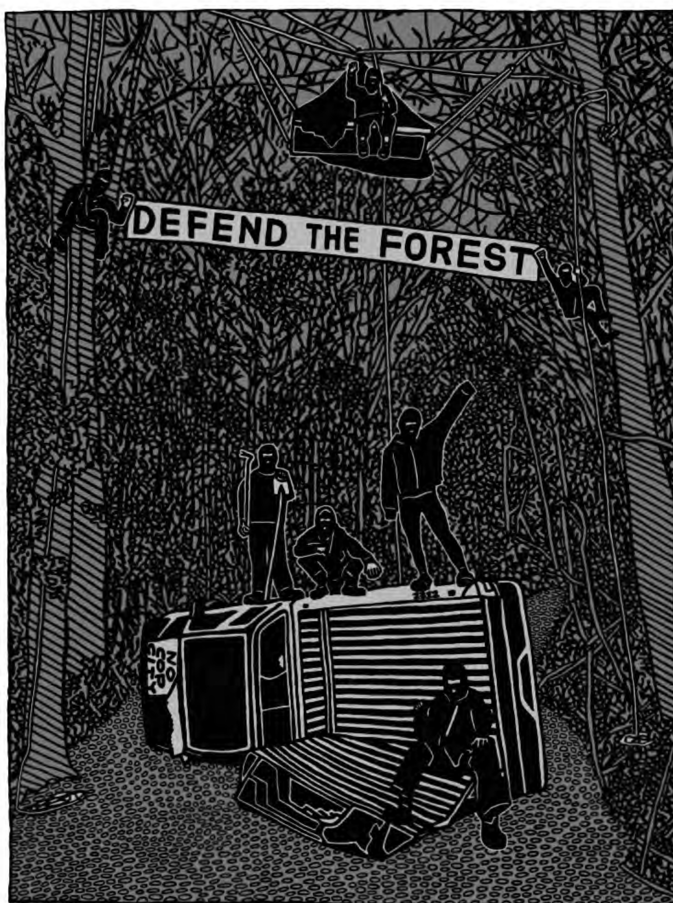
In december en januari vindt een reeks demonstraties, bezettingen en bannerdrops plaats bij de hoofdkantoren van betrokken bedrijven en ook bij de huizen van de CEO's van die bedrijven. Ook houdt de politie de eerste *raid* in het bos, waarbij het kamp van de aanwezige activisten wordt vernield en de eerste bosbezetting ontruimd wordt. Op 19 januari 2022 klimmen mensen opnieuw in boomhutten en begint de tweede bosbezetting. Een week later lopen zestig demonstranten richting het bos om de onderzoeken en voorbereidingswerkzaamheden in het bos te blokkeren en stoppen. De eerste arrestaties vinden plaats. Eind januari ziet ook de eerste solidariteitsacties in andere delen van het land: in Twin Cities, Minnessota wordt een filiaal van de Bank of America vernield en bespoten met de tekst 'Stop Cop City'. In maart gaan nog eens zes bulldozers van Reeves & Young in vlammen op en worden er pinautomaten van Wells Fargo en Bank of America in Philadelphia gesloopt omdat beide banken de Atlanta Police Foundation sponsoren.

Er is geen verzet tegen het kapitalisme dat niet door batons wordt neergeslagen

In een klein jaar tijd zijn de plannen, die initieel enkel in de achterkamers werden besproken, tot een publiek schandaal verworden waartegen een diverse en grote beweging in actie was gekomen. Op 9 april worden de namen en adressen van de beleidsbepalers van Reeves & Young online gepubliceerd. Even later, en vrij onverwachts, maakt Reeves & Young bekend dat ze uit de samenwerking stappen. Volgens de APF zit het werk van Reeves & Young erop, maar voor de activisten voelt het als het winnen van een slag.

In mei 2022 vindt een derde actieweek plaats, waarbij honderden mensen uit allerlei verschillende gemeenschappen en bewegingen zich naar het bos begeven. De strijd begint te intensiveren en de confrontaties met de politie nemen toe. De mensen raken steeds geoefender in het uit het bos weghouden van de smeris, maar dat betekent niet dat ze alle werkzaamheden kunnen stoppen. In de dagen erna vinden er opnieuw meerdere bezettingen en demonstraties plaats voor de hoofdkantoren van betrokken partijen. Niet veel later worden de hoofdkantoren ook bespoten met graffiti en worden ramen ingegooid.

Hoewel de gehele beweging als militant en extremistisch wordt afgeschilderd, bestaan de actiekampen vaak uit mensen van alle leeftijden en delen van de gemeenschap die op de laatste dag van de actieweek zichtbaar wordt als honderden mensen – voornamelijk ouders, leraren en kinderen – een mars door Atlanta lopen.

Op 17 mei reageert de politie zoals verwacht met wraak: tientallen voertuigen omsingelen het bos en ook helikopters en drones cirkelen boven de bomen. Meerdere politie- en militaire eenheden zijn opgetrommeld, de infrastructuur in het bos wordt vernield en de activisten in het bos worden bedreigd. Maar deze aanval wordt niet onbeantwoord gelaten: meer dan twintig directe acties vinden over het hele land plaats in de week na de politie-inval. Vanwege de intensivering van de strijd laat de politie in de zes maanden daarna geen werknemers meer het bos in zonder serieuze politiebescherming. Hoewel de bezetting intact blijft, worden er hier en daar nog steeds bomen geveld en voorbereidingen getroffen.

In een klein jaar tijd zijn de plannen tot een publiek schandaal verworden

In juli wordt een vierde actieweek georganiseerd, waarbij het nabijgelegen park, dat even daarvoor gesloten was om mensen tegen te houden, herbezet wordt en tot het Weelaunee People's Park wordt omgedoopt. Ook hier worden vanuit het kamp meerdere acties en bezettingen gestart, waarna er ook een muziekfestival plaatsvindt.

In december 2022 is er weer een grootschalige inval in het bos. Meerdere arrestatie- en politieteams alsook de *riot cops* omsingelen het bos met auto's, *offroad*-voertuigen, honden, drones en helikopters. Omdat ze dit keer geen werklui begeleiden is het duidelijk dat ze puur en alleen uit zijn op het arresteren van activisten en het afbreken van infrastructuur. Er worden geweren gericht op activisten, er wordt met peppersprayballen, traangas en rubberkogels geschoten, en er worden honden losgelaten op activisten die door het bos rennen. Onbemenste boomhutten worden afgebroken en uiteindelijk worden vijf mensen gearresteerd en beschuldigd van 'binnenlands terrorisme' (*domestic terrorism*). Mensen in de beweging reageren snel en proberen met mens en macht allerhande acties op te zetten en media-aandacht te genereren. Hoewel dit er niet direct voor zorgt dat de arm van de staat zich terugtrekt uit het bos, wordt een aantal dagen later bekend dat de vergunning voor het slopen van de oude Prison Farm voor de vierde opeenvolgende keer is afgewezen. Onder een regen van geweld boekt de beweging dus wel weer een kleine overwinning.

Dit is slechts een korte verzameling van de acties die sinds de lente van 2021 hebben plaatsgevonden en de manieren waarop de lokale gemeenschap met elkaar een beweging heeft gebouwd. Hoewel dit nooit zonder slag of stoot, discussie of strijd gebeurt, is er tot op de dag van vandaag en door de veelzijdige kracht van een diverse beweging nog steeds geen Cop City.

Gewelddadige repressie en grote verliezen

Toch worden er ook grote verliezen geleden. Omdat het de lokale politiekrachten niet was gelukt de bosbezetting te ontruimen, wordt in januari 2023 de Georgia State Patrol (GSP) ingeschakeld. Deze agenten hebben vrijwel geen ervaring met protesten en zijn vooral actief op de snelwegen die van en naar andere staten leiden. Op 18 januari betreden troepen van de GSP voor het eerst het bos. Om 9:04 in de ochtend klinken zo'n dertig schoten in het bos. Manuel Páez Terán, ook wel bekend als Tortuguita, wordt vermoord. De politie gaat die dag rustig door met ontruimen, het vernielen van infrastructuur en het richten van wapens op activisten.

Opnieuw wordt een *earth defender* door de lange arm van de staat vermoord

Tortuguita woonde sinds mei 2022 in het bos en hielp met het coördineren van alle hulp(middelen) die het bos bereikten, omdat hen eerder hielp met de coördinatie van hulp voor daklozen en slachtoffers van natuurrampen. Tortuguita werd vermoord omdat hen het bos beschermde. Opnieuw voegen we een martelaar toe aan de lijst met *earth defenders* die elk jaar wereldwijd door de lange arm van de staat vermoord worden. En opnieuw komt een smeris weg met de moord op een onschuldig en moedig mens. Uiteraard werd de moord op Tortuguita met vuur en vlammen beantwoord en reikte het nieuws van de moord ook tot ver buiten de Verenigde Staten. Tegelijkertijd rouwde de gemeenschap van activisten om het verlies van weer een van hun kameraden. Ⓐ

Noten

1 Dit artikel is geschreven op basis van de volgende drie artikelen:
CrimethInc., 'The City in the Forest: Reinventing Resistance for an Age of Climate Crisis and Police Militarization', op: crimethinc.com, geplaatst op 11 april 2022.
CrimethInc., 'The Forest in the City: Two Years of Forest Defense in Atlanta, Georgia', op crimethinc.com, geplaatst op 22 februari 2023.
Herskind, Micah, 'Cop City and the Prison Industrial Complex in Atlanta', op mainlinezine.com, geplaatst op 7 februari 2022.
2 Naast de trainingsfaciliteit werd ook een deel van het bos toegewezen aan Blackhall Studios, die van plan is de grootste sound stage in het land te bouwen voor het opnemen van films.
3 mainlinezine.com/cop-city-and-the-prison-industrial-complex-in-atlanta
4 lux-magazine.com/article/abolition-now-utopia-forever

Verder lezen

Om op de hoogte te blijven van de Stop Cop City-campagne houd je de websites van Crimethinc.com, mainlinzine.com en atlpresscollective.com in de gaten. Daarbij kun je Stop Cop City volgen op Instagram: @stopcopcity

De strijd tegen veelkoppige monsters

De strijd die tussen de bomen van het Weelaunee-bos wordt gestreden bewijst eens te meer dat we in onze strijd te maken hebben met veelkoppige monsters die zich niet zomaar en makkelijk laten verslaan. De Stop Cop City-campagne maakt duidelijk hoe de media, politici, de autoriteiten en bedrijven allemaal samenwerken om hun belangen te verdedigen en hun winst veilig te stellen. Het lijkt vaak op een strijd tussen David en Goliath, een strijd van stenen en stoeptegels tegen geavanceerde wapens en drones, een strijd van de natuur en de mensen die zichzelf pogen te verdedigen tegen kapitalisten die hun miljardenwinsten proberen te verdedigen, een strijd van onderop georganiseerde en gebundelde people's power tegen hen die verlangen naar een autoritaire politiestaat.

En toch blijven we strijden. Opdat de moord op Tortuguita gewraakt zal worden en Cop City nooit gebouwd zal worden. Opdat elk bos dat bezet wordt blijft bestaan en elke kapitalistische megalomanie beantwoord zal worden met collectief verzet. Opdat we de diversiteit van onze bewegingen leren te waarderen en deze niet langer gebruiken om de beweging op te splitsen in verschillende, gefragmenteerde kampen. Opdat we beseffen dat een nieuwe wereld altijd mogelijk is en dat onze kracht ligt in onze collectiviteit.

Opdat we beseffen dat een nieuwe wereld altijd mogelijk is

Voor Tortuguita

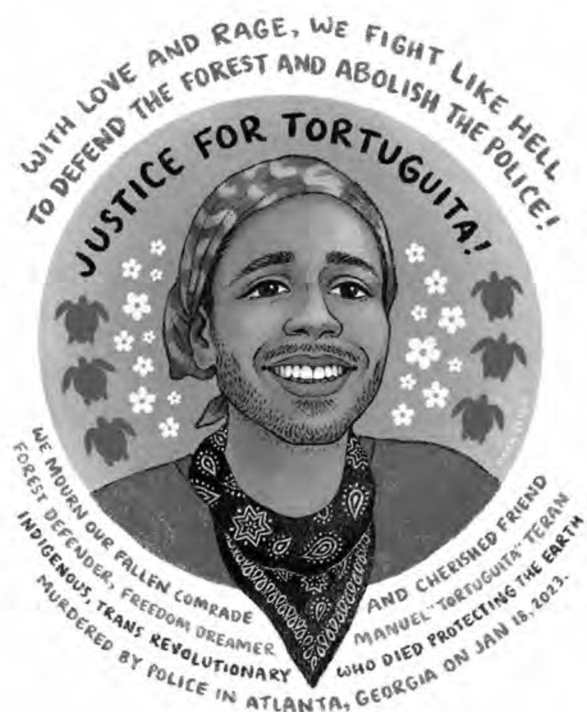
De bodem van het bos rouwt
om Kleine Schildpad
In al hun vezels vergroeid
met hen, die de groene wereld
verdedigde – een mensenkind
met de geest van een volgroeid
besef dat al wat leeft onder het
bladerdak, kruipt tussen het
schors, de veren wast op een tak
Zonder voorwaarden bestaat

De bodem van het bos voelde
de grond schudden toen
Kleine Schildpad beschoten werd
Het was alsof de bijlen en zagen
aan de voeten van de stammen
knaagden – alsof de nesten werden
leeg geschud door klauwen
van gehard staal – Ze bouwen
een stad van politiegeweld

Kleine Schildpad wist het
Angst kan een mensenkind dragen
tot ver boven de boomtoppen maar
daar waait het weg – De angst
maakt plaats voor moed
Het is alsof je vliegen kunt!

Zo vocht Kleine Schildpad
omarmd door de natuur die
hen zelf ook was – en liet daar
vele jonge scheuten ontkiemen

door Joke Kaviaar

Tekst
Princess Pelvis

DE INTERAXIE

met Elektra Tinfa

In deze rubriek ga ik op bezoek bij groepen en events die te vinden zijn in de Axiekalender, om in te gaan op het hoe en waarom achter deze initiatieven.

Vandaag spreek ik Wonderteef, een van de krakers van Utregse kraakgroep Elektra Tinfa, over hun weggeefwinkel. Elektra Tinfa is een groep jonge queers die een *safe space* wil bouwen voor queers, *questioning* personen en *allies*. 'Omdat we vinden dat er te weinig queergroepen zijn in de kraakbeweging, die over het algemeen wordt gedomineerd door cismannen en -vrouwen. We zijn absoluut geen cisman-*free-zone*, dat willen we ook niet zijn. Maar we vinden het wel belangrijk dat cismensen zich bewust zijn van de privileges die ze hebben, en dat ze daar ook aan denken als ze hier zijn', vertelt Wonderteef. Daarnaast willen ze kraken laagdrempelig maken, 'voor mensen die geïnteresseerd zijn, maar nog niet zo goed weten hoe ze het in de praktijk kunnen brengen'.

Het kraakpand ligt in een woonwijk, in de voortuin staat een meeneembibliotheekje en aan de deur hangt een bordje: 'Home is where the squat is'. Als je door het huis naar de achtertuin loopt, zie je aan het einde van de tuin een hele vrolijke schuur beschilderd met bijen. Voor de deur ligt een grote rode kater luid te spinnen. 'Dat is Boogie, de gastheer van de weggeefwinkel. Hij is de grootste charmeur, als mensen hem zien willen ze niet weg. Hij is hier heel vaak. Het mooie is dat het niet eens onze kat is!'

De weggeefwinkel bestaat sinds juni 2022. 'We hebben nagedacht over hoe we konden bijdragen aan de lokale gemeenschap en de noodopvang hier in de straat, en deze invulling leek ons een goed idee. Toen we de rechtszaak wonnen en wisten dat we hier wat langer konden blijven, zijn we ermee aan de slag gegaan. Met een huisgenoot heb ik stokken en wat touw verzameld om kledingrekken te maken. Diezelfde week was de winkel open.'

Wat kun je in de winkel vinden? Wonderteef begint een lange opsomming: 'Veel T-shirts, truien, rokken, jurken, allerlei soorten kleding, menstruatieproducten, andere persoonlijke verzorgingsitems, speelgoed, spelletjes, sieraden, wat bestek... Echt van alles. En als mensen anarchistische literatuur willen lezen, hebben we hier een plank met boeken, *zines* en stickers. De boeken kunnen ze dan lenen, zines en stickers zijn om mee te nemen.' Kleding wordt voornamelijk gedoneerd door mensen uit de buurt, familie, vrienden en kennissen. 'Spullen zoals menstruatieproducten jatten we gewoon uit de winkel, want niet iedereen kan stelen, dus dan stelen wij voor anderen. Regelmatig leggen we dat soort spullen ook in het bibliotheekje aan de voorkant, dat is wat bereikbaarder voor mensen, en ook anoniemer.'

De spullen uit de weggeefwinkel komen bij allerlei mensen terecht. 'We hebben een samenwerking met een tijdelijke opvang in de straat, een COA. De bewoners komen hier spullen halen, ook uit andere opvangen in de omgeving.' Die komen inmiddels wat minder vaak. Wonderteef: 'Ik heb het idee dat ze nu wel redelijk voorzien zijn, maar dat ze ook langskomen om uit de routine te komen, niet zozeer omdat ze iets nodig hebben. Af en toe nemen ze iets mee.' Doordat de bewoners van de noodopvang hoofdzakelijk mannen zonder kinderen zijn, blijven er vaak kinderkleren over. 'Op een gegeven moment hadden we veel te veel, toen heb ik er een berichtje uitgestuurd en dan komen ook wel eens mensen langs die gewoon krap bij kas zitten. De *freeshop* is voor iedereen.'

In de buurt zelf maken niet veel mensen gebruik van de winkel. 'Misschien omdat ze niet durven of willen, maar het kan ook zijn dat het niet zo nodig is. We wonen in een best goede wijk, veel koophuizen, middenklasse.' Toch zijn er wel geïnteresseerden. 'Er was hier weleens een oud vrouwtje die altijd als ze langsliep even ging kijken bij de boeken en weleens wat meenam. Op een dag vroeg ze of we er geen geld voor wilden, wij zeiden van niet. Toen kwam ze terug met een plantje.' Uit de wijk krijgt Elektra Tinfa best veel positieve reacties. 'Ik heb gevoel dat mensen inzien dat we bijdragen aan de *community*. Dat we niet alleen enge krakers zijn.' Het mooiste dat ze ooit kregen was een prachtig ingelijste foto van de Oudegracht, met op de achtergrond de Dom. 'Dat was een bedankje van iemand, voor wat we doen.'

Op 5 maart viert Elektra Tinfa hun éénjarige jubileum. Over toekomstplannen zijn wel ideeën: 'Ik hoop zelf dat we onze weggeefwinkel straks, als het weer mooier weer wordt, eens in de zoveel tijd naar buiten kunnen brengen. Aan de straat of in het parkje. En hopelijk gaan we deze zomer weer groenten verbouwen, om wat meer zelfvoorzienend te zijn. We blijven gewoon actief, én ons ding doen.'

Zelf neem ik ook iets mee uit de weggeefwinkel, een okergele trui. Bij vertrek word ik uitgelaten door Boogie, die wil graag op pad. Buiten neemt hij nog even afscheid, zijn vacht is vol en zacht. Inderdaad een heel charmante en galante gastheer. Ⓐ

Wie nieuwsgierig is geworden naar deze freeshop, kan Elektra Tinfa bereiken via elektratinfa@outlook.com, of via @elektratinfa op Instagram.
De Axiekalender vind je op Instagram; @de.axiekalender.

BOERENPROTESTEN IN NEDERLAND EN EEN SMEULENDE LONT IN BELGIË

door Boer Tijs

Het is ons wat in onze Lage Landen; boerenprotest na boerenprotest breekt uit of dreigt te ontvlammen. Op de barricades boeren en boerinnen die hun veestapel moeten afbouwen. Waarom? De overtollige uitstoot van stikstof die onze kwetsbare natuurgebieden bedreigt. Waarom? Omdat de Europese Unie die wil beschermen. Wie? De Europese Unie. Dat politiek vehikel dat vrijhandel installeert en beschermt en vooral gelooft in dromen van internationale markten en dus ook import en export. Dat politiek vehikel heeft in de jaren vijftig en zestig onze boer(inn)en opgedrongen te vergrootschaligen. En nu nog dwingt die Europese Unie hen – door een hele resem liberaliseringen en vrijhandelsakkoorden – steeds harder om de concurrentiestrijd aan te gaan met 'de rest van de wereldmarkt'. En, als in de beste sprookjes, toont dat beest ook haar andere gelaat – haar gelaat als beschermer van 'haar' natuur.

We kunnen de boer(inn)enprotesten niet behandelen zonder eerst die perverse ambiguïteit van de Europese Unie te duiden, maar we kunnen ze ook niet voorbij gaan door te kijken naar de evoluties in boer(inn)enmiddens uit het verleden. Ik hanteer daarvoor graag een theoretisch kader dat door Jan Douwe van der Ploeg wordt geschetst in zijn boek *The New Peasantries: Struggles for Autonomy and Sustainability in an Era of Empire and Globalization*.[1] Expres gebruikt deze Wageningse professor de term *peasantries*. Het woord *peasant* is immers nauwelijks te onderscheiden van een scheldwoord. Het is het archetype van de domme boer(in), aan het klooien met een stok in de grond om wat dan ook geproduceerd te krijgen. Of wat aan het lummelen met hun kudden schapen in de wegberm zodat die beesten niet omvallen van de honger.

Boer(inn)enlandbouw – autonomie is troef

Jan Douwe doet dat echter zeer bewust. Dat rondlummelen met schapen wordt door veel boeren en herders enorm nauwgezet gedaan. Ze weten heel goed waar ze op welk moment met hun schapen rondhangen en hoe ze daar, uit nagenoeg niets – pakweg een wegberm – toch het beste aan voedingsstoffen kunnen onttrekken. Voedingsstoffen niet enkel om hun schapen groot te brengen, maar ook om mest te produceren die dan, op de akkers, tot waardevolle gewassen wordt omgezet. En nog meer bewondering lijkt Jan Douwe te hebben voor die boer(in) met die stok. Met niets meer dan een stok, spade, schoffel of hak slagen boer(inn)en wereldwijd erin om voedsel te produceren. De stok is vanaf haar fabricage tot haar technisch vernuftig gebruik niet veel meer dan een basisgereedschap en toch slaagt die boer(in) erin om die zo te hanteren dat er voedsel wordt geproduceerd. Zonder fossiele brandstoffen, met gewoon de kracht van het vege lijf, de vruchtbaarheid van de bodem, het potentieel van de fotosynthese en alle levende wezens die dankzij die bodem en die fotosynthese overleven. Het is feitelijk iets supergeniaals en het is tegelijk tekenend dat het door de gemiddelde westerse mens en het gros van de machthebbers sinds oudsher als 'achterlijk en archaïsch' wordt beschouwd.

De EU moderniseert

De Europese Unie kon niet anders dan die peasants – in het Frans *paysan(ne)s*, in het Spaans *lxs campesinxs* of bij ons de boer(inn)en – in die economische hoedanigheid als boerenlandbouwers ook te categoriseren als achterlijk. Als fris westers machtsblok in opbouw wilde ze na de Tweede Wereldoorlog voorgoed haar landbouw moderniseren.[2] Al die autonome boer(inn)enbedrijven die hun surplus wel op de markt verkochten, maar het gros van hun productie nodig hadden om hun eigen systeem te laten draaien zónder afhankelijk te worden van geld, leningen of fabrieken, moesten 'geholpen' worden. Van de boer(in) ging men ondernemers maken. Hierin werd de EU – toen nog de Europese Economische Gemeenschap (EEG) – geholpen door een heleboel industrieën die klaarstonden met motoren, veevoeders, pesticiden en kunstmest. Maar dat agro-industrieel complex wou geld verdienen. Er was dus ook een flinke staatskas nodig om die transitie van boerenlandbouw naar ondernemerslandbouw te financieren. Het Marshallplan bracht raad en zowaar een derde van het Europese budget werd sinds die tijd, via landbouwsubsidies, in de voedselproductie gestopt. Nooit meer honger, zo zweerde de jonge Europese Unie.

...na de ondernemers de kapitalisten

Nu terugkijkend op de gevolgen van die 'ondernemersstrategie' is terugblikken op een kerkhof.[3] De akkervogels, de plattelandsgemeenschappen, de haagkanten, de kleine wegelkes, de stroper, de bomen, de gonzende plattelandseconomie met haar smidsevuur en haar mandenvlechters, de geluiden van de lente, de duizenden boeren en boerinnen, de vele variëteiten van graan en groenten, alles lijkt wel verstomd.[4] Tot overmaat van ramp verandert nu ook nog het klimaat. Waar boer(inn)en richting ondernemerslandbouw werden gedreven met een flinke subsidiepot en een Europese Unie die een stevig prijzenbeleid voerde om de landbouwproducten niet te goedkoop te maken voor de boer en niet te duur voor de consument is dat alles nu op. Of beter, nu moet alles op de neoliberale leest geschoeid. Als de pot geld op is, is dat omdat we het geld niet meer durven of willen halen bij de echte rijken en als de overheid niet meer wil interveniëren ten goede van haar burgers is dat gelinkt aan dat diepblauwe geloof dat de markt zichtzelf reguleert. Onder invloed van die neoliberale tendenzen erodeert het landschap van boer(inn)enondernemers naar dat van een kapitalistisch landbouw-

model. Landbouwbedrijven worden overgenomen door de financiële sector of door de veevoederfabrikanten, en supermarkten beginnen zich in de landbouw in te kopen. *Call it a brave new world*.

Maar dus. Even bij de les blijven. De EU heeft van de landbouw in haar contreien het economisch organisme gemaakt dat we nu rondom ons zien razen. Megastallen, traktoren met meer dan 300 pk, machines van 15 ton voor de oogst, legers seizoensarbeiders die af en aan worden gevoerd met busjes en binnenkort kunstvlees uit fabrieken en drones die het landbouwwerk uitvoeren. Daarbij komt ook nog eens de realiteit van instabiele markten bij die door oorlog en handelsconflicten de prijzen van landbouwproducten kunnen doen kelderen, maar evengoed die van kunstmest of pesticiden in *no time* kunnen doen stijgen. De EU die dit monster heeft gecreëerd zit dus nu knap verveeld omdat haar natuur niet meer te redden lijkt. Enige maatschappijkritische visie wordt er niet aan de dag gelegd, een analyse van het economisch bestel wordt niet gemaakt. De boel moet gewoon worden gereinigd, worden groengewassen. Dat die groenwaspraktijk een heleboel boerenbedrijven op de schop neemt, dat is dan maar zo. Maar eigenlijk is het een slang die in haar eigen staart bijt… en maar blijft vreten.

Gezocht – strategie op links

De grote alarmbellen bij mij gaan niet aanslaan wanneer ik dan de boerenprotesten zie ontbranden. Het is logisch dat de actoren van een sector zich weren wanneer de kaalkap dreigt. Voor mij gaan de alarmbellen rinkelen wanneer op links er weinig steun of zelfs geen begrip komt voor die protestbewegingen. Het is waar, het is niet eenvoudig om mee te sporen met deze boer(inn)enprotesten. Het lijkt op het eerste zicht boer(in) tegen natuur. Het is dan een hachelijke onderneming om ons op dit schaakbord te zetten. Toch is de bovenstaande analyse van het agro-industrieel bestel een belangrijk denkkader dat op links nagenoeg ontbreekt.

In dat denkkader kunnen we niet 'blij' zijn met een landbouwsector vol ondernemers, maar het risico dat al die ondernemingen steeds sterker in handen komen van een select kapitalistisch clubje kan ook niet het gewenste resultaat zijn. In theorie is 'herboeren' aan de orde. Boeren en boerinnen moeten terug kansen krijgen om autonomer te worden. De ketens van de financiële, de veevoeder-, de pesticiden- en de machinesector moeten verbroken worden… Maar waar begin je dan? Er zijn veel ingangen in dit debat, maar één van de ingangen kan zijn 'door mee op de barricades te staan'; door solidariteit te betuigen met getroffen bedrijven en door dat niet te doen zónder onze mening, maar mét onze mening. 'Ja, wij strijden voor jou, maar wij strijden ook voor de natuur.' 'Kijk naar je ketenen, ik kan je vertellen hoe ze daar kwamen, maar jij kan ze verbreken.' 'Maak vandaag een gezonde beslissing met je bedrijf zodat morgen je kinderen het kunnen overnemen.' En *last but not least*: 'Let op voor recuperatie langs extreemrechtse kant. Kies je bondgenoten in de strijd goed.'

Huiswerk en dat oude syndicalisme

Dat betekent dat we ook flink wat huiswerk hebben in eigen middens. Als de Farmers Defence Force (FDF) nu door sommige mensen van links als extreemrechts wordt weggezet omdat ze op uitnodiging van een Europees Parlementslid van de uiterst rechtse Rassemblement Nationale (RN) ingingen op een conferentie in het Europees Parlement in Straatsburg[5] dan is mijn vraag in de eerste plaats niet waarom FDF op die uitnodiging inging. Mijn vraag is vooral waarom de linkse krachten niet dicht bij deze strijdende partij zitten. Dat (centrum)links in het Europees Parlement ingedommeld ligt tot daar aan toe, maar sinds wanneer geeft straatvechtend links hele actiegroepen cadeau aan extreemrechts?

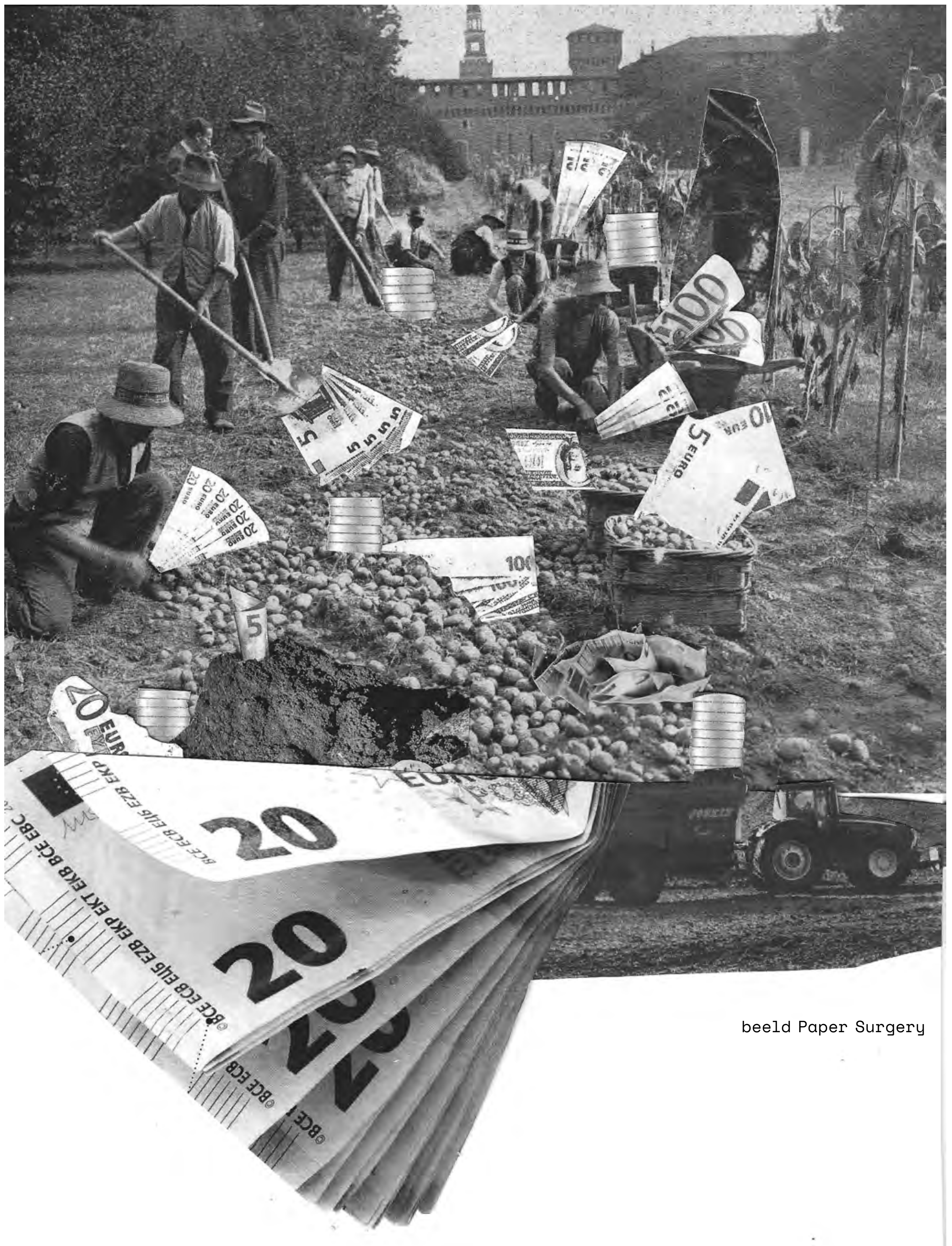
Het legt een pijnlijk dilemma bloot voor de anarchistische en linkse antiautoritaire bewegingen. Worden wij 'identitair'[6] en houden we ons enkel bezig met de interne beslissingen over wat in onze beweging koosjer is en wat niet, of gaan we terug de uitdaging aan om echt syndicaal te gaan werken en grote delen van de samenleving te inspireren? Wij hebben massa's ervaring met het organiseren van demo's, het uitstippelen van campagnes, het omgaan met repressie en politiegeweld en de communicatie rond acties naar de buitenwereld. We hebben dus veel protestbewegingen iets te bieden. En ik herhaal, we moeten dat niet belangeloos doen. Wij hebben een agenda van grenzeloze solidariteit en antiracisme, wij nemen keihard stelling tegen transfobie en voor LGBTQI+-rechten, wij kraken huizen en bouwen een tegencultuur. Actiegroepen die dergelijke thema's aanvallen kunnen we niet steunen… Maar staken we de voorbije tien jaar voldoende de hand uit?

We moeten beseffen dat we extreemrechtse figuren binnen actiegroepen kunnen isoleren door ons als linkse collectieven in die actiegroepen te profileren. Het komt er niet op neer om één keer op een demo te verschijnen, maar om mee aan de tekentafels te gaan zitten met de actiegroepen die strijden voor hun leven. Ik roep elke anarchist(e) op om hun sector in de samenleving te kiezen en dichtbij hen te gaan staan. Vanuit de oude strategie van het syndicalisme kunnen we misschien terug ademruimte creëren voor een rechtvaardigere samenleving.

… verenigt u. Ⓐ

Noten

1 Jan Douwe van der Ploeg, *The New Peasantries: Struggles for Autonomy and Sustainability in an Era of Empire and Globalization* (Londen, 2008).
2 Eén van de krachtigste 'tools' voor die transitie was het 'Plan Mansholt'. De politieke context van dit plan wordt mooi geduid in *De graanrepubliek* van Frank Westerman.
3 De gevolgen van het Plan Mansholt op het terrein komen mooi naar voor in *Hoe God verdween uit Jorwerd* van Geert Mak.
4 Voor iedereen die dit weer iets te romantisch vindt: ja, het is een bikkelharde realiteit – het boerenbestaan – maar het is de enige levenswijze die we als mens tot nu toe hebben ontdekt – samen met de jager-verzamelaarculturen – die bijna écht energieneutraal is, het rendement van zonnepanelen ten spijt.
5 farmersdefenceforce.nl/conferentie-in-europees-parlement-straatsburg-voor-fdf-over-de-nederlandse-boerenprotesten/
6 Ik kies expres deze term omdat ik dat identitaire 'wel goed - niet goed'-spelletje van onze beweging soms hekel en ik het problematisch vind voor onze werking.

beeld Paper Surgery

EEN KIJK OP DE BOERENPROTESTEN

door Alexandra Sparker

De laatste paar jaar zijn er protesten van boeren in Nederland. Iedereen kent de beelden van boeren die de snelweg bezetten, of de keer dat de deur van het Groningse provinciehuis er uit werd geramd. Deze protesten zijn ontstaan uit onvrede over de maatregelen van de overheid omtrent stikstof (waar boeren zonder twijfel de grootste bijdrage aan leveren[1]) en het algehele gevoel belazerd te worden.

Als gevolg van de manier waarop de protesten tot uiting komen, staan ze bij linksradicalen vooral bekend als een reactionair fenomeen en worden ze gezien als pogingen van een kapitalistische klasse om broodnodige hervormingen ten behoeve van natuurherstel uit de weg te gaan. In dit artikel wil ik aantonen dat een meer genuanceerde kijk op z'n plek is en voorstellen doen over hoe we ons tot de boeren zouden kunnen verhouden.

Boeren als precaire kapitalisten
Ondanks het feit dat boeren in de technische zin miljonairs zijn, zit die waarde in de praktijk vooral in de grond van hun bedrijf en is het niet vreemd voor boeren om onder de armoedegrens te leven.[2] Veel bedrijven maken namelijk structureel verlies door de grondkosten. Zo heeft bijvoorbeeld de akkerbouw, volgens onderzoek van *Het Financieele Dagblad*, van de laatste tweeëntwintig jaar zestien jaar in het rood gestaan en stond de melkveehouderij als industrie zelfs twintig jaar in het rood.[3] De enige uitzondering wordt gevormd door glastuinbouwbedrijven, die alle jaren winst hebben gemaakt. Waarschijnlijk komt dat omdat er minder ruimte nodig is voor deze sector, waardoor er per stuk grond meer productie kan worden gedraaid.

Hier komt nog bij dat veel boerenbedrijven grote leningen hebben afgesloten met banken en strikte verplichtingen zijn aangegaan met leveranciers, waardoor het moeilijk voor ze is om steeds nieuwe investeringen – ten behoeve van bijvoorbeeld de verduurzaming van hun bedrijf – te kunnen doen.[4]

Oftewel, er is vanuit radicaal gedachtegoed veel terechte kritiek mogelijk op agrarische praktijken, van dierenleed tot monocultuur, de algehele kapitalistische aard van landbouwbedrijven en natuurlijk problemen met stikstof. Maar het is daarbij goed om in gedachten te houden dat de boeren zelf vaak geen rijke klasse vormen, maar integendeel juist in een precaire situatie zitten.

Reactionaire kant en de agri-lobby
Hoewel boeren dus precaire kapitalisten zijn en dus geen spreekwoordelijke *fat cats*, is het natuurlijk nog steeds onacceptabel dat er boeren zijn die de stikstofcrisis ontkennen en dat bij protestacties vaak de banden aangehaald worden met *creeps* zoals Baudet. Hierin zit een hoop wrok tegen de overheid die ontstaan is als gevolg van de steeds veranderende maatregelen en voortkomt uit een angst voor hun toekomst.[5] Verder is het legitiem om te erkennen hoe lobby's als de Land- en Tuinbouworganistatie Nederland (LTO) belangrijke veranderingen voortdurend in de weg staan en de boerenprotesten ook gebruiken voor het beschermen van hun eigen financiële belangen.[6,7] Ik bepleit dan ook niet dat we deze aspecten niet moeten erkennen en afkeuren. Dit zijn namelijk elementen die onverenigbaar zijn met een strijd tegen kapitalisme en de daarbij behorende vernietiging van de natuur.

Mogelijke punten voor solidariteit
Wij als anarchisten kunnen echter wel een perspectief bieden waarin de terechte wrok van boeren wordt gescheiden van de meer reactionaire tendensen. In dit perspectief moeten we bijvoorbeeld ageren dat boeren verhaal moeten gaan halen bij de Rabobank en FrieslandCampina, maar daarbij wel duidelijk maken dat het stikstofprobleem een reële dreiging is voor het welzijn van onze leefomgeving. Verder denk ik hier aan omscholing gefinancierd door de overheid, en een landbouw die gebaseerd is op een meer holistische kijk op de natuur. Ik denk hier ook aan pleiten voor een meer collectieve landbouw gebaseerd op het voeden van de mensheid en niet op het najagen van winst. Oftewel, een socialere en meer ecologisch verantwoorde landbouw, waar de last van de transitie niet voornamelijk op de schouders van de boeren zelf komt te liggen. Ⓐ

Noten

1 RIVM Stikstofcijfers: rivm.nl/stikstof
2 Jolien van de Griendt, '45 procent van stoppende boeren komt in financiële problemen, blijkt uit Meldpunt Boer met Kiespijn', op: omroepbrabant.nl, geplaatst op 11 januari 2020.
3 Vasco van der Boon en Pim Kakebeeke, 'Landbouw in Nederland maakt bijna altijd verlies', op: fd.nl, geplaatst op 3 februari 2023.
4 BNNVARA, 'Eurocommissaris Timmermans roept Rabobank op af te boeken op leningen intensieve landbouw', op: bnnvara.nl, geplaatst op 26 maart 2021.
5 Gizelle Mijnlief en Jaap Tielbeke, 'Kijk op Facebook, niet naar de NOS', op: groene.nl, geplaatst op 25 augustus 2021.
6 Roos Benard, 'Een kijkje achter de schermen van de schimmige landbouwlobby', op: greenpeace.org, geplaatst op 20 februari 2020.
7 Montesquieu Instituut, 'Arco Timmermans: "De landbouwlobby helpt twijfel zaaien over cijfers en feiten"', op: montesquieu-instituut.nl, geplaatst op 24 juni 2022.

STOP DE ECHTE WAANZIN!

door Boerenforum

Met de gelekte documenten van MAP-7 worden de Vlaamse landbouwbedrijven voor de zoveelste keer in korte tijd getorpedeerd. Net als met 'Stop de waanzin' worden landbouwers opnieuw vol woede de straat op gejaagd. Wij vragen ons af waarom.

Wie heeft er belang bij de mensen die voor ons voedsel zorgen tot wanhoop te drijven met holle campagnes, gelekte documenten, voorstellen tot regelgeving die nergens op slaan? Net als met het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), de koolstofcredits en de stikstofcrisis, slaan het beleid en de meeste organisaties die zeggen het goed voor te hebben met boer en boerin, de plank volledig mis.

Zo ook nu met MAP-7. Al na tien jaar van het mestactieplan (MAP) werd het duidelijk dat deze aanpak niet werkt. Even was er een lichtpunt toen we met de bedrijfsadviseurs van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) samenwerking kregen in plaats van controle en boetes. Maar al snel werd dit door de minister van landbouw afgevoerd en werd verder ingezet op extra nutriëntenemissierechten (NER-D) mits mestverwerking en represailles.

We blijven hangen in *end-of-the-pipe* oplossingen, die we hier niet nog eens op een rijtje gaan zetten. Wij als boeren kennen ze ondertussen al genoeg en vloeken er elke dag opnieuw op. Ze verplichten ons om volgens computer gegenereerde cijfers, regels en boekhouding te werken. Ze verhinderen ons om in harmonie met de natuur te werken, die onvoorspelbaar is, maar wel overvloed geeft als ze gerespecteerd wordt in haar grilligheid.

De gelekte info slaat nergens op en dient naar ons inzien enkel om boer en boerin de straat op te jagen om de verkeerde redenen. De straat op voor de agro-industrie, voor de banken en toeleveringsbedrijven die van landbouw een verdienmodel voor zichzelf hebben gemaakt. Een verdienmodel dat ons boeren nooit een waardige prijs zal geven, dat ons nooit de kans zal geven om duurzaam degelijke voeding te produceren voor de mensen rondom de boerderij.

Op zoek naar de bron van deze malaise komen we bij de werkelijke oplossingen voor onze landbouw. Het zijn die brongerichte oplossingen die we nodig hebben, en laat het net die zijn waar we niks over horen. Blijkbaar is het gemakkelijker om te dweilen in plaats van de kraan dicht te draaien. Wie heeft belang bij het niet dichtdraaien van de kraan? Wie heeft belang bij de externe input op een landbouwbedrijf?

Ze verhinderen ons om in harmonie met de natuur te werken

Voor ons is het ondertussen heel duidelijk dat bijna alle externe input schadelijk is voor het landbouwbedrijf. Schadelijk voor de bedrijfsvoering, de bodem, de planten, dieren en toxisch voor boer en boerin. Rampen zoals PFAS tonen keer op keer aan dat ons economisch neoliberaal model ons leefmilieu en de mensen die erin werken in gevaar brengen.

We moeten dringend de bronbevuiling benoemen en de problemen aanpakken bij de bron. Volgens ons zijn dit de systemen die onze landbouw onderuit halen:

1. De zinloze import van soja en export van vlees waaraan iedereen dik verdient, behalve de boeren en consumenten in zowel het zuiden als het noorden.

2. Het zinloos transporteren van voedsel. Het is toch onvoorstelbaar dat je in Vlaanderen, patattenland bij uitstek, in de courante supermarkten aardappels uit Israël vindt?!

3. Het ongebreideld doorgroeien van de verwerkingsindustrie, van *retail*, supermarkten, et cetera. Dit maakt de korte keten kapot. Er blijft geen lokale winkel, melkerij, slagerij of bakkerij meer over, die de boer helpt om producten lokaal te verkopen.

4. De input van kapitaal en subsidies, zoals de steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), die de boer steeds opnieuw opjaagt om te investeren en aan schaalvergroting te doen. Het enige resultaat daarvan is dat investeerders steeds meer verdienen en de boeren steeds minder.

5. De uitputting van de bodem door monoculturen die ons opgedrongen zijn door de industrie.

6. De technofix zoals luchtwassers, mestverwerking, methaan reducerende pillen en koolstofcredits. Stuk voor stuk pleisters op de wonde die het probleem niet bij de bron aanpakken en enkel te kaderen zijn binnen een verdienmodel voor de (agro-)industrie.

7. Fossiele brandstof, chemicaliën, kunstmest en steeds grotere machines die bodem, plant en dier respectloos behandelen en doden. Ze brengen winst voor multinationals en enkel de dood voor de boer.

8. De véél te grote veestapel die ons leefmilieu niet kan dragen en ons opgedrongen is omdat we geen eerlijke prijs krijgen voor onze voedselproductie.

9. Boeren die dierlijke NPK's (mest) tegen betaling moeten afvoeren en daarna nogmaals moeten betalen om chemische NPK's (kunstmest) aan te voeren.

10. De markt van vraag en aanbod, een wereldwijd gecreëerd systeem, waarin het aanbod altijd fictief groter is dan de vraag. Op geen enkele manier staat dit systeem ons toe om aanspraak te maken op een correcte prijs voor onze producten.

We hebben geen nood meer aan oplossingen die het huidige landbouwmodel op de rails houden. Nu, vandaag nog, moeten we de transitie inzetten. Vandaag moet er een plan komen dat het ons mogelijk maakt om aan de toekomst te werken van een boerenlandbouw. Het probleem kunnen we voor morgen niet meer opgelost krijgen, maar wel terdege in de toekomst, voor onze kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen.

We moeten dringend de bronvervuiling benoemen en de problemen aanpakken bij de bron

In juli riepen we op om net als in Nederland een Vlaams boerenplan op te stellen met oplossingen die onze problemen bij de bron aanpakken en de stap zetten naar een nieuw, stevig en degelijk landbouwmodel. Met deze oproep vragen we nogmaals dat alle boeren, boerinnen en landwerkers hier hun schouders onder zetten. Ⓐ

Steun Boerenforum, word lid en laat jouw visie en ideeën horen. Zo gaan we samen voor een vitaal landbouwmodel.

boerenforum.wordpress.com

KRONIEK MIGRATIESTRIJD

'Niet gay genoeg' ondersteuning LGBT+-vluchtelingen

DIVERSE DATUMS
Het initiatief LGBT Asylum Support biedt al enige jaren ondersteuning aan en voert campagne voor LGBT+ vluchtelingen die geen verblijfsstatus toegekend krijgen. LGBT Asylum Support roept onder meer op mensen te ondersteunen bij de behandeling van hun zaken in rechtbanken: **DONDERDAG 24 NOVEMBER** voor een lesbische asielzoekster uit Sierra Leone bij de rechtbank Zwolle

Vluchtelingen protesteren tegen omstandigheden opvang

DIVERSE DATUMS
Ruimtegebrek, slechte faciliteiten en uitzichtloosheid zijn op veel opvanglocaties aan de orde van de dag, bovenop lange wachttijden bij de IND. Op diverse plaatsen komen vluchtelingen hier zelf tegen in actie: Op diverse plekken gaan individuele vluchtelingen tijdelijk in honger- en soms ook dorststaking, veelal wegens de oplopende wachttijden en de daaruit voortvloeiende voortdurende onzekerheid over hun toekomst. Begin maart begint een groep van dertien in de noodopvang in Vlissingen aan een hongerstaking.
Begin januari gaan vluchtelingen uit de noodopvang in Doetinchem, waar ze veel langer dan aangekondigd moeten verblijven met uiterst sobere voorzieningen, de straat op om aandacht te vragen voor hun situatie. Het COA bestraft een aantal van hen met overplaatsing naar een andere crisisnoodopvang.
→ Half januari protesteren tientallen vluchtelingen in het asielzoekerscentrum in Amsterdam Osdorp twee dagen lang tegen de lange wachttijden bij de IND. 'De IND gedraagt zich alsof we geen mensen zijn', aldus één van hen.
→ Diezelfde week trekt een groep vluchtelingen die verblijft op een asielboot in Huizen al protesterend naar het gemeentehuis vanwege gebrekkige informatievoorziening door het COA en het uitblijven van antwoorden over bijvoorbeeld het aanvragen van een burgerservicenummer.
→ In het asielzoekerscentrum in Wageningen organiseren begin maart LHBTIQ+ asielzoekers na het overlijden van een Russische transvluchtelinge, een protest onder de noemer '#NoMoreSilence', tegen oplopende wachttijden, ongelijkheid in procedures en (homofobe) misstanden in het azc.

Protesten Soedanese vluchtelingen

Soedanese vluchtelingen in Nederland komen diverse malen in actie naar aanleiding van de verontrustende ontwikkelingen in Soedan, waar een militaire staatsgreep in 2021 een einde maakte aan een korte, hoopvollere overgangsperiode na de coup tegen de dictatuur van president al-Bashir in 2019. De IND heeft beslissingen op asielaanvragen van Soedanezen voorlopig uitgesteld. Op woensdag 30 november, maandag 19 december, woensdag 25 januari (steeds in Den Haag) en zaterdag 25 februari (Amsterdam), vinden protesten plaats tegen het militaire bewind, tegen een dubieuze deal met een deel van de oppositie én voor verblijfsrecht in Nederland voor mensen die uit Soedan gevlucht zijn.

Bannerdrop Amsterdam Light Festival

VRIJDAG 2 DECEMBER
Zo'n honderd activisten van Alarm Phone hangen twaalf verlichte spandoeken met teksten als 'Bridges not Borders' en 'No One is Illegal' aan bruggen langs de route van het Amsterdam Light Festival. Met de actie wordt kritiek geleverd op het Europese en Nederlandse migratiebeleid, door 'te benadrukken dat niet iedereen die op een boot reist even welkom is en een rondleiding krijgt'.

Directe actie tegen IND-kantoren

VRIJDAG 9 DECEMBER
Diverse IND-kantoren worden onder meer met verfbommen belaagd, als protest tegen het Nederlandse en Europese migratiebeleid, en de rol van de IND daarin. De actie maakt deel uit van de internationale Abolish Frontex-actiedagen.

Noem hun namen!

10-18 DECEMBER
Tussen 10 (Dag van de Mensenrechten) en 18 december (Internationale Dag van de Migrant) organiseert MiGreat op 21 locaties herdenkingen voor de 48.647 mensen die sinds 1993 overleden door Fort Europa.
Er worden namen van omgekomen vluchtelingen voorgelezen en er wordt informatie gedeeld.

Oud & nieuwdemo bij Detentiecentrum Rotterdam

ZATERDAG 31 DECEMBER
Zoals nagenoeg bij elke jaarwisseling vindt op oudejaarsavond een onaangekondigde lawaai- en solidariteitsdemonstratie plaats bij een (vluchtelingen)gevangenis, dit jaar bij het detentiecentrum bij Rotterdam The Hague Airport.

Solidemo Detentiecentrum Rotterdam

11 FEBRUARI
Na een ontsnappingspoging uit het detentiecentrum in Rotterdam krijgen de daar vastzittende vluchtelingen te maken met toenemende repressie, zo blijkt uit de schaarse berichten die zij naar buiten weten te krijgen. Zo'n twintig mensen houden een spontane solidariteitsdemonstratie. 'Mensen op de afdelingen reageerden opgewonden door te zwaaien, hun licht aan en uit te zetten in de cel, in het donker met aanstekers heen en weer te bewegen en enkelen door met pannen en/of stoelen tegen de ramen te slaan.'

SJAKOO'S BOEKENTIPS

David Graeber
PIRATE ENLIGHTENMENT
Or the real Libertalia

PIRATENVERLICHTING
Een verborgen geschiedenis van de Verlichting
De in Frankrijk begonnen Verlichting wordt aangeprezen als dé beweging die het fundament heeft gelegd voor de 'moderne vrijheid'. David Graeber begint met de (niet zo verbazingwekkende) openbaring dat het eurocentrische patriarchaat in die fictie de rol van vrouwen en niet-Europese bronnen achter een doek schuift. Dat is niet eens waar dit boek over gaat. In *Pirate Enlightenment* gaan we nog een eeuw verder terug in de tijd, naar de radicaal democratische experimenten die op Madagaskar plaatsvonden. Of zoals hij het zelf zegt:

Let us tell, then, a story about magic, lies, sea battles, purloined princesses, slave revolts, manhunts, make-believe kingdoms and fraudulent ambassadors, spies, jewel thieves, poisoners, devil worship, and sexual obsession that lies at the origins of modern freedom.

Graeber is bij uitstek geschikt om dit verhaal te brengen vanwege zijn affiniteit met directe actie zoals Occupy Wall Street en zijn passie om met gevoeligheid voor marginaliteit tegen de dominante geschiedschrijving in te gaan. Wel is de stijl soms een beetje te wetenschappelijk.

Allen Lane, (2023)
ISBN 9780241611401
€ 26,99, 175 pagina's, paperback
Maven Publishing, (2023)
ISBN 9789493213395
€ 22,50, 160 pagina's, hardcover

Arthur & Jarmo Berkhout
ANTI-NIHILISME
Engagement in de 21ste eeuw
Lokaal en uit eigen scene: middels een toegankelijke filosofische bloemlezing, beschrijvingen van de actualiteit en een paar scherpe films, brengen de gebroeders Berkhout de neoliberale terreur en mogelijke oplossingen daartegen in kaart. Van Hannah Arendt en Aimé Césaire tot aan Charlie Chaplin en *Blade Runner 2049*. Al lezend proef ik de passie van een betoog terwijl ik de beschouwelijke argumentatie bewonder: er wordt in dit boek geen morele uitspraak gedaan. *Anti-nihilisme* is geschikt voor zowel filosoof als activist. Vooral zij die woord bij daad willen voegen vinden hier een ware theoretische schatkist. Soms moet de spotlight juist op theorie en denkwijze liggen om duurzame ammunitie te bieden aan actie.

In zijn geheel een prima boek en een brede oriëntatie rondom het onderwerp. De keuze om meer op de context dan (anti)nihilisme zelf in te gaan, gaat ten koste van de diepgang.

Het hoort bij het nihilisme van de macht om krachten te mobiliseren tegen verandering, ook tegen het soort verandering dat noodzakelijk blijkt. In weerwil daarvan die verandering nastreven, in het vertrouwen dat de noodzakelijke antwoorden in dat proces gegenereerd worden, dat is engagement

Uitgeverij Pluim, (2022)
ISBN 9789493256217
€ 24,99, 198 pagina's, paperback

Robert Zaretsky
THE SUBVERSIVE SIMONE WEIL
A Life in Five Ideas

Simone Weil
FILOSOOF IN DE FABRIEK
Filosofische en politieke geschriften

ONDERDRUKKING & VRIJHEID
Filosofische politieke geschriften
Simone Weil, Simone Weil, Simone Weil. Lerares filosofie en fabrieksarbeider, soldaat en pacifist. Simone Weil trekt zich niks aan van conventies en breekt gendernormen en theoretische afstand dwars doormidden. Terecht hebben wij een grote hoeveelheid boeken van deze denker en doener die in Nederland niet eens wordt behandeld bij de studie Wijsbegeerte. *Filosoof in de fabriek* is een bundel teksten die 'het product [zijn] van Weils fabriekservaring en haar engagement in het revolutionair syndicalisme. Die ervaring inspireert haar tot een radicalisering van haar kritiek op de economische orde, die verder gaat dan de gangbare marxistische opvattingen.' *Onderdrukking & vrijheid* is ook een prachtige bundel van Weils politieke filosofie waarin naar voren komt dat Weil een ecologisch pionier was:

Simone Weils kritiek op een ongebreideld industriesysteem, dat de mens aan zich onderwerpt, de grondstoffen plundert en de natuur vernietigt, heeft nog niets aan kracht ingeboet. Vele jaren vóór de Club van Rome waarschuwde ze voor de cultus van de ontwikkeling van de productiekrachten, voor 'de groei om de groei', die zowel door marktkapitalisme als 'staatssocialisme' werd bedreven.

Tot slot komt dit alles samen in *The Subversive Simone Weil*, een biografie van Weil haar leven. Dit boek bedrijft in tegenstelling tot vele andere biografieën geen solipsistische fetisjisering van het leven van de auteur, maar gebruikt achtergrondkennis evenals inhoud om een beter beeld te geven over Weil en haar ideeën.

The University of Chicago Press, (2021)
ISBN 9780226549330
€ 22,99, 180 pagina's, hardcover
Kelderuitgeverij, (2023)
ISBN 9789079395583
€ 19,50, 193 pagina's, paperback
Kelderuitgeverij, (2018)
ISBN 9789079395378
€ 17,50, 284 pagina's, paperback

Aziz Choudry
ACTIVISTS AND THE SURVEILLANCE STATE
Learning from Repression

De straten, het openbaar vervoer, de universiteit, het ziekenhuis of op het toilet via de mobiele telefoon: camera's zijn er om je te bekijken. Dit boek gaat over surveillance van de staat op activisten vanaf de Koude Oorlog tot aan vandaag de dag. Choudry schrijft zelf het beginstuk, maar laat verder vooral een divers scala activisten aan het woord over hun ervaringen en tactieken. Interessante ideeën die ons verder brengen dan telefoons in de koelkast of een *need to know*-basis. Het boek speelt zich vooral af in Engeland en Noord-Amerika, maar net zoals elke grote stad zijn eigen Kalverstraat heeft, verschillen ook parlementaire repressiepatronen niet veel van elkaar. AIVD-vriendelijk dus. Tijdens het lezen wordt duidelijk dat bepaalde maatregelen in het buitenland een stuk ingrijpender zijn dan in Nederland en het is verleidelijk om te denken dat het daarom niet op ons toepasbaar is. Toch ben ik ervan overtuigd dat het extreem nuttig is om ons voor te bereiden op het ergste. Jammer dat dit € 32 moet kosten...

Engagement with national security is always about knowledge and learning. […] We no longer remember past struggles that won us the social gains, social programs and human rights, as well as limitations placed on the national security state, that we often take for granted. We have been forced to forget where we have come from; our histories have never been recorded and passed down, and we are denied the social literacy that allows us to relive our past and, therefore, grasp our present.

Pluto Press, (2019)
ISBN 9780745337807
€ 31,80, 264 pagina's, paperback

M.E. O'Brien & Eman Abdelhadi
EVERYTHING FOR EVERYONE
An Oral History of the New York Commune 2052-2072

In tegenstelling tot de meeste expliciet politieke fictie hebben we hier niet te maken met een dystopie, maar een utopie. Of tenminste, kapitalisme heeft zichzelf kapotgemaakt (met de nodige nevenschade) en er was een revolutie waarna een autonome commune werd gesticht rondom het oude New York. In deze tweede helft van de eenentwintigste eeuw worden we meegenomen in dialogen met twaalf personages die worden geïnterviewd door O'Brien & Abdelhadi, en net zoals de poëtica Octavia E. Butler voorschrijft, stelt deze roman ons in staat om een wereld voor te stellen voorbij de beperkte creativiteit die het kapitalistische dogma overlaat.

John: 'Yeah, I work a lot. I am an auntie to tons of kids. I play music. I like parties. I'm good at managing things. I love my commune. I've been around. My new hobby is making drugs.'
Hassan: 'Ugh. People of your generation always say partners like it automatically means romance. We're all partners! Everyone in the unit is a partner! But if you mean romance, a couple here and there. No live-ins. I don't like that shit. Too messy.'

Addams: '[Pause.] I had a lot of siblings Nine of them… My mother ran the house. It was a big job. Constant cooking, tons of cleaning, taking care of guests, managing the education of my sisters and me. She was working all the time. There were always people around. I was never alone growing up. It was like the commune in that way.'

Common Notions, (2022)
ISBN 9781942173588
€ 17,99, 239 pagina's, paperback

Anna Lowenhaupt Tsing
THE MUSHROOM AT THE END OF THE WORLD
On the Possibility of Life in Capitalist Ruins

DE PADDENSTOEL AAN HET EINDE VAN DE WERELD
Leven op de ruïnes van het kapitalisme

'What do you do when your world starts to fall apart? I go for a walk, and if I'm really lucky, I find mushrooms.' Dat is de zin waarmee dit onderzoek begint. Lowenhaupt Tsing maakt van de verlammende realisatie dat de wereld naar de verdoemenis gaat een poëtische schoonheid en daarin vertolkt ze een houtsnijdende antropologische analyse over kapitalisme, ecologie, gender en racisme, en dat alles via één paddenstoel. Deze schimmelachtige vrucht – de matsutake – is in staat rond de kraters van kernrampen op te duiken, maar niet in ontbost beton, en dus ook niet zoveel meer in thuisland Japan. Dat geeft noodzaak om verder in de wereld te zoeken naar plekken waar deze schimmel te vinden valt. Zodoende ontstaat er een wereldse handelsroute waar deze antropoloog discriminatie, emancipatie en ecologie feilloos blootlegt. Het boek zelf is in harmonie met haar inhoudt: mooie kaft, fraai geplaatste foto's en comfortabel papier. Kortom: kwaliteit.

To live with precarity requires more than railing at those who put us here (although that seems useful too, and I'm not against it). We might look around to notice this strange new world and we might stretch our imaginations to grasp its contours. This is where mushrooms help. Matsuke's willingness to emerge in blasted landscapes allows us to explore the ruin that has become our collective home.

Princeton University Press, (2015)
ISBN 9780691220550
€ 21,99, 331 pagina's, paperback
Octavo Publicaties, (2022)
ISBN 9789490334291
€ 29,50, 432 pagina's, paperback

Al de besproken boeken zijn verkrijgbaar en bestelbaar bij de betere boekhandels (Fort van Sjakoo te Amsterdam, Rosa te Groningen en Boekhandel Opstand te Den Haag). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de enige alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár.

Fort van Sjakoo, Jodenbreestraat 24 te Amsterdam, 020 - 625 89 79, info@sjakoo.nl, sjakoo.nl

SOUNDTRACK VOOR DE REVOLUTIE

door Christiaan Verweij

Interview met Rymke Wiersma

In deze aflevering van Soundtrack voor de revolutie is Rymke Wiersma aan de beurt. We kennen haar natuurlijk van haar bijdragen in de *Buiten de Orde*, haar betrokkenheid bij Atalanta en haar inzet om de wereld te verbeteren.

Naar welke muziek luisterde je tijdens je kinderjaren?
Bij ons thuis werd vooral naar klassieke muziek geluisterd. Mijn vader was een groot liefhebber van Bach, maar ook van Vivaldi, Händel, Mozart, Beethoven, noem maar op. Op zondagmiddag werd soms speciaal voor mij *Peter en de wolf* gedraaid, een compositie van Prokofjev, waarin een spannend verhaal werd verteld over, ik geloof, een eendje dat door een wolf werd opgegeten, er kwam een opa in voor en een jager, Peter zelf natuurlijk en de wolf. Die rollen werden allemaal door verschillende instrumenten uitgebeeld. Het liep vast slecht af met de wolf, en ik zal dat vast zielig gevonden hebben, want ik vond de wolven in *Roodkapje* en in *De zeven geitjes* ook altijd vreselijk zielig. Maar die instrumenten vond ik leuk. Het was in ons gezin ook zo'n beetje vanzelfsprekend dat je een instrument ging bespelen. De meeste kinderen begonnen met blokfluit, maar wij hadden een piano staan en ik kon niet wachten om daarop te kunnen spelen. Zo begon ik op mijn achtste met pianoles, maar later ben ik de blokfluit er toch bij gaan doen, ik kon toen al niet kiezen.

Kinderliedjes op school vond ik soms wel en soms niet leuk. Dat had meestal met de wijsjes te maken, want de teksten waren eigenlijk altijd nogal vreemd. Kortjakje – waar ging dat over?! Toen had ik in elk geval geen idee. Maar daar maakten we ons als kinderen ook helemaal niet druk om. Ik heb altijd het meest gehouden van (al dan niet vrolijke) middeleeuwse wijsjes en 'droevige' melodieën. Dat kwam voor mij vrij precies. Toen ik thuis een keer zei dat ik *De vier jaargetijden* van Vivaldi zo mooi vond zei mijn vader: 'dan komt het wel goed, want Vivaldi is een voorloper van Bach'. Hij heeft gelijk gekregen, want ik ben net als hij een grote Bach-fan geworden.

Mijn moeder hield daarnaast ook wel van wat lichtere muziek, Franse chansons bijvoorbeeld. Maar ze luisterde, denk ik, eerder naar de radio dan dat ze voor zichzelf een plaat opzette. We hadden een paar gospelplaten (Mahalia Jackson) en een paar jazzplaten. Ik denk meer uit een soort algemene muziekinteresse van mijn vader dan dat ze het nou zo mooi vonden. Zo hadden we ook *Le sacre du printemps* van Stravinsky, waar ik rond mijn vijftiende helemaal weg van was. Een neef van mij improviseerde op de piano en dat vond ik fantastisch, dat wilde ik ook. Jaren later ontdekte ik de modern gecomponeerde muziek. Die deed ik dan soms na op de piano (Iannis Xenakis bijvoorbeeld) en dat klonk erg goed, althans dat vond ik zelf, haha. Niet iedereen kon het waarderen.

Bij welke artiest ontdekte je de combinatie van kunst en protest?
Dan denk ik toch vooral aan Bob Dylan. Soms luisterde ik naar popmuziek, maar dat was voor mij een totaal andere categorie. Bij popmuziek ging het volgens mij meer om de teksten, en ook natuurlijk om het dansen. Dansen vond ik leuk, maar teksten gingen meestal mijn andere oor weer uit. Bij veel teksten is dat geen gemis. Van Bob Dylan onthield ik wel eens een paar zinnetjes, dat waren geen doorsneeteksten. In Nederland had je natuurlijk Boudewijn de Groot met onder andere 'Er komen andere tijden', een vertaling van Dylan. En hij zong 'Minister president, slaap zacht'. Ook had je Armand, met 'Ben ik te min?' Zo waren er wel meer maatschappijkritische liederen. Muzikaal sprak Dylan me wel het meeste aan.

Toen ik begin twintig was en naar 1 mei-vieringen en dat soort dingen ging, hoorde ik allerlei linkse strijdkoren met liederen van Brecht en Eisler. In diezelfde tijd ging ik veel naar voorstellingen van opstandige toneelgroepen zoals Proloog, Vuile Mong en z'n Vieze Gasten, die ook allerlei protestliederen zongen, en je had natuurlijk de Internationale Nieuwe Scene (INC) met hun prachtige liederen, die ik meteen op de piano ging spelen – ja, weer was ik meer gericht op de 'wijsjes' dan op de teksten, hoewel die van de INC me vaak wel bijbleven omdat er verhaal in zat. Ik heb later een dik boek met liederen van de INC gekocht. Een jaar of vijftien geleden hebben we met een groepje nog pogingen gedaan een anarchistisch koor op te richten. We zijn in de beginfase blijven steken helaas, maar we hadden wel een paar van die liederen op het programma staan. Nooit mee opgetreden hoor, maar het was wel leuk.

Heb je een voorbeeld van een actie waar de combinatie goed benut werd?
Hierbij moet ik denken aan de bekende antikruisrakettendemonstratie in Den Haag, in oktober 1983, toevallig of niet de grootste demonstratie ooit in Nederland. In die tijd hadden we in Utrecht een feministische muziekgroep (een stuk of acht blazers en een paar trommels erbij), Ulu-

khamba. We waren geïnspireerd door een optreden van Urban Sax, een Franse groep met zo'n veertig saxofoons, die minimal-achtige frases speelden, eindeloos herhaald. Heel ritmisch. Ze maakten daar een hele act van in meestal witte kleren, en met bepaalde, zich ook herhalende, bewegingen. Zoiets wilden wij ook, maar dan met alleen vrouwen, ik geloof voornamelijk lesbische vrouwen, de meeste kwamen uit de radicale hoek van de vrouwenbeweging. Kraaksters, anarchistisch. We oefenden in de kelder van het Vrouwenhuis in Utrecht.

We vonden het allemaal logisch om mee te demonstreren in Den Haag, en onze instrumenten mee te nemen. We zouden spelend meelopen. We hadden al een aantal vaste riedels, maar tijdens de demonstratie ontstonden improviserend nieuwe stukken. Eén stuk was heel imposant, we hebben het later 'De kruisraket' genoemd, en nog vaak gespeeld bij demonstraties, blokkades en optredens. Muziek is zeer welkom bij acties. We werden bij de ene demonstratie gevraagd om vervolgens weer bij een andere actie te komen spelen. Een heel mooie ervaring was bij een bezetting van de stadhuishal in Utrecht, tijdens een actie tegen de A27 door Amelisweerd (1983). We speelden in die hal en iedereen werd stil. De akoestiek was geweldig, het galmde en we speelden een heel langzaam stuk, genaamd 'Voor eeuwig', met tenorsaxofoon, altsaxofoon, twee basklarinetten, een trompet, een gewone klarinet en misschien nog meer, maar ik denk alleen de blaasinstrumenten die keer. Het was lang voor de tijd van de mobieltjes, er zijn geen opnamen of foto's van. Iedereen lag op de grond en wij stonden daar te spelen. Helaas heeft het niet kunnen voorkomen dat de bomen gekapt werden. Maar ik denk dat muziek veel kan doen. Ik geniet ook altijd van de Fanfare van de Eerste Liefdesnacht, Tegenwind en al die andere straatorkesten, die allemaal al heel lang bestaan. Nu zijn er vaak sambabands, zoals laatst bij de blokkade van de A12. Wat ook een heel mooi initiatief is, en daar heeft de trompettiste die ooit bij ons in Ulukhamba zat veel aan bijgedragen (ze is lang artistiek leider en dirigent geweest), is de groep Catching Cultures Orchestra, een groep die bestaat uit bewoners van asielzoekerscentra, vluchtelingen en lokale muzikanten. De muziek die ze spelen komt overal vandaan, en is heel meeslepend. Online is hier veel over te vinden.

Zelf maak je vooral instrumentale muziek. Kan protestmuziek zonder tekst?
Tja, goeie vraag! Ik denk niet dat de muziek van Atalanta, dus van Weia en mij met soms nog iemand erbij onder de noemer 'protestmuziek' valt. Het is eerder misschien utopische muziek. Hoewel een utopie per definitie onbereikbaar is, terwijl het leuke van muziek is dat je die hier

en nu kunt maken. Misschien niet in de allerbelabberdste omstandigheden, dan heb je wel iets anders aan je hoofd, maar wel in een wereld met veel problemen. Dan is een van de dingen die je kunt doen, naast protesteren, iets moois of goeds of indrukwekkends neerzetten. Als ik deze heel eigen muziek maak, stap ik een heel aparte wereld in. Zoals mensen die bijvoorbeeld veel van wiskunde houden dit ook hebben, het is een ander heelal. Geen vlucht, vind ik. Deze andere heelallen bestaan gewoon ook en verdienen het bezocht te worden. Dat geldt natuurlijk voor kunst sowieso, voor literatuur, voor schilderkunst. Het speciale aan muziek is dat die er helemaal is, je zit er in. Dat je er helemaal in zit kan overigens ook knap irritant zijn – als je de muziek niet mooi vindt!

We hebben met Atalanta verschillende keren opgetreden voor een anarchistisch publiek, en soms zelfs met een discussie erbij over de vraag of er (zonder teksten) anarchistische muziek bestaat. Ja en nee lijkt mij. Muziek op zich is apolitiek. Er bestaan geen anarchistische toonsoorten of anarchistische instrumenten. Maar de muziek die wij maken is wel vrije muziek, meestal geheel spontaan geïmproviseerd, onafgesproken, vaak zonder vaste toonsoort en ook het ritme is geheel vrij. Toch ontstaan er in die spontaniteit vaak herkenbare melodieën, houden we een tijdlang een bepaald ritme aan, enzovoort. Dus ook dat is weer vrij. Op die manier past onze muziek wel goed bij anarchisme. Niemand is de baas, de structuren zijn vrij, geen dwingende akkoordenschema's. Alles kan en alles mag, maar wel goed naar elkaar luisteren, het gaat om het geheel, het samenspel. Je let erop dat ook anderen tot hun recht komen.

Wat komt krachtiger over volgens jou: een geschreven tekst of een gecomponeerd muzieknummer?
Ik ben natuurlijk vooral veel met geschreven teksten bezig. Boeken, folders, pamfletten, posters, die kunnen allemaal zeer krachtige teksten bevatten. En muziek kan ook heel krachtig zijn. Ik denk dan bijvoorbeeld ook aan een aantal composities van Louis Andriessen (1939-2021), zoals *De staat*, en het prachtige lied 'Y despues', de tekst is een gedicht van Federico García Lorca. Online te beluisteren in de originele uitvoering met orkest De Volharding en zang van Astrid Seriese. Als je het over krachtige muziek hebt…

De Volharding bestaat nu niet meer helaas, maar dat orkest speelde vroeger ook vaak bij grote manifestaties, bijvoorbeeld tegen de neutronenbom. In de jaren zeventig dus. Daar traden dan ook allerlei linkse strijdkoren op, zoals Morgenrood. Sommige liederen vond ik echt mooi, zoals 'De moorsoldaten', dat we met ons anarchistisch koor ook nog geoefend hebben.

Als ik aan die protestliederen denk, denk ik ook aan de feministische strijdkoren, en je had eind jaren zeventig allerlei feministische en lesbische groepen, zoals bijvoorbeeld de Flying Lesbians, een Duitse groep. Een stel vrouwen dat ik kende had een band met de naam Linda Luxaflex, ze zongen in het Nederlands. Op feesten werden die platen gedraaid en op festivals traden die groepen op. Het gaf ontzettend veel energie, alleen al het idee dat vrouwen dit soort dingen konden zonder daarvoor mannen nodig te hebben. Er waren in die tijd steeds meer vrouwen die bijvoorbeeld saxofoon gingen spelen, en dan liefst geen sopraan of alt, maar tenor of bariton. Weia heeft op een vrouwenmuziekfestival in 1980 (in Nijmegen) opgetreden met een saxofoongroep van rond de vijfentwintig vrouwen!

Utrecht kent een rijke geschiedenis van protestmuziek en anarchisme. Wat zijn jouw favoriete bands?
Utrechtse bands, dat zegt me niet zoveel, ik heb weinig met 'bands' eigenlijk, of het zouden jazzbands moeten zijn. Een activistische muziekgroep heette Rapalje, en die traden kort geleden nog op, na tientallen jaren, bij een actie tegen de verbreding van de A27 bij Amelisweerd. Maar muzikaal zijn er ook mooie ontwikkelingen. Een heel leuke ontwikkeling in de Utrechtse improvisatiescene vind ik de groep BUI. Een groep jonge musici, die optredens organiseert met daarna sessies waarbij iedereen kan meespelen, ook gedichten en dans zijn erbij welkom, of wat voor kunstvormen dan ook. Alles geheel geïmproviseerd. Ik heb nooit eerder bij muzikanten zo'n aansluiting gevoeld. Maar onder protestmuziek valt het niet. Eerder, net als onze eigen muziek, onder eigenzinnige muziek.

Met Atalanta brengen jullie boeken uit. Het liefst volgens de DIY-gedachte helemaal zelf vervaardigd. Waarom is dit voor jullie zo belangrijk?
Door alles zelf te doen heb je ook alles zelf in de hand. Heerlijk dat niemand zich verder met de inhoud of de vormgeving kan bemoeien. Althans niet iemand die heel andere ideeën heeft, of commerciële motieven. We zouden het liefst dingen gratis weggeven, maar dat is op den duur niet handig, dus we proberen onze spulletjes zo goedkoop mogelijk te houden. Op anarchistische boekenmarkten valt het me trouwens op dat als we de vaste prijzen loslaten en verkopen voor een vrijwillige bijdrage, we er eerder meer dan minder geld aan overhouden. Soms laten we dingen drukken, omdat het te dikke boeken zijn om zelf mooi te kunnen binden, of te grote oplagen, zoals onze spelletjes. Maar de vormgeving en de inhoud blijven honderd procent van onszelf. Ik heb een aantal romans geschreven, en hiervoor heb ik er wel eens over gedacht om te proberen die te laten uitgeven door een andere, wat officiëlere uitgeverij. Dat is nog niet gebeurd tot nu toe en ik vind het eigenlijk ook wel zo leuk en overzichtelijk om alles gewoon bij Atalanta uit te brengen. Het voordeel van een andere, grotere uitgeverij zou zijn dat ik er een heel ander publiek mee kan bereiken. Maar daar zou ik dan inhoudelijk geen concessies voor willen doen, en qua vormgeving eigenlijk ook niet.

In de jaren negentig kwam *girlpower* op in de punkscene. Heb je daar iets mee?
Punk bestond al lang en er waren al veel andere vrouwenbands, in de punk blijkbaar nog niet. Ik kende wel mensen die in punkbandjes zaten, ook meiden. Soms fantaseerde ik er wel eens over om op mijn basklarinet mee te spelen, want ik vond het heerlijk om daar lekker op los te *freaken* ('piep-piep-knor'), daarin kon ik me helemaal uitleven, en dat was wel een overeenkomst met hoe die punkers erop los ragden. Maar ik houd eigenlijk helemaal niet van elektrische gitaren, haha, en ik miste dan toch het subtiele. Het gevoelige. Dat vind ik belangrijk, dat dat er ook in zit, maar dan niet op een sentimentele manier. Aan sentimenteel gekweel (dus een groot deel van de huidige popmuziek, vooral de commerciële hits) heb ik een erge hekel.

Welke vrouw is voor jou het boegbeeld van protestmuziek?
Er komt eerst niks in me op, daarna denk ik Patti Smith, niet omdat dat voor mij zo is, maar omdat ik denk dat velen uit de linkse scene haar zouden noemen. En ik vind haar ook wel een leuk mens. Maar ten eerste denk ik niet in termen van boegbeelden, ten tweede is protestmuziek voor mij een te smal onderdeel van de muziek, en ten derde weet ik het sowieso niet. Ik denk nu ook aan een jazzgroep, die liederen uit de Spaanse Burgeroorlog speelde, waarin Carla Bley zat, zij arrangeerde de muziek voor het Liberation Music Orchestra, waarin onder anderen de bassist Charlie Haden zat, die groep verkende tegelijkertijd de vrije jazz en de politieke muziek; het eerste album richtte zich specifiek op de Spaanse Burgeroorlog. Er is ook een mooi stuk van tenorsaxofonist John Coltrane (1926-1967) op een van diezelfde Spaanse melodieën, maar dan zonder tekst, het heet 'Olé'. John Coltrane maakte, naast prachtige free jazz, ook een heel mooi nummer: 'Alabama', ter herdenking van de aanval door de Ku Klux Klan waarbij vier zwarte kinderen omkwamen. En wat Spaanse strijdliederen betreft, die worden nu ook heel mooi vertolkt door Almudena Rubio. Zo kan ik doorgaan, er is eigenlijk te veel om op te noemen. Maar je vroeg welke vrouw voor mij belangrijk was in de muziek. Als we het woordje 'protest' weglaten, laat ik dan Weia noemen. Door haar en met haar werd ik geïnspireerd om andere soorten muziek te verkennen dan ik gewend was. Bijvoorbeeld free jazz, maar ook allerlei soorten Afrikaanse muziek, Indiase muziek, minimal... De klassieke en eigentijdse Europese muziek hebben we samen verder verkend. We zijn naar honderden concerten geweest, luisterden platen en later cd's van de bieb, traden zelf op (ook honderden keren), maakten een plaat en later enkele cd's en een muziekfilm (zie daarvoor de speciale muziekpagina op onze website). Zij speelde toen tenorsaxofoon, en zoals ik al zei waren er begin jaren tachtig enorm veel vrouwen die dat ook gingen doen. Daarom wilde ik graag wat anders. Maar ook omdat ik dat instrument gewoonweg prachtig vond: basklarinet.

Welk nummer mag niet ontbreken aan de soundtrack voor de revolutie?
Misschien moet dat nummer nog geschreven worden, zoals ook de ideale revolutie nog gemaakt moet worden. Of misschien kan ik nog beter zeggen: geen enkel nummer, en er hoeft ook niets geschreven te worden. Voor mij is spontane muziek de meest geschikte muziek, ter plekke bedacht en dus elke keer weer anders. Maar wel altijd met alle oren wijd open voor iedereen die mee wil doen. Ofwel: *instant composing*, zoals het ICP dat noemt, met drummer Han Bennink – die trouwens ook met mensen van The Ex heeft opgetreden. Ⓐ

Verder lezen

Binnenkort wordt deze rubriek, aangevuld met diverse muziekfilmpjes, op globalinfo.nl geplaatst. Voor meer informatie over Rymke: at-a-lanta.nl (hier is ook muziek op te vinden). Weia heeft voor deze website een 'geschiedenisje van de (free) jazz' geschreven: at-a-lanta.nl/weia/Jazz.html

GRAAI UIT DE KAST

De cd van Comedia Mundi valt wellicht niet onder protestmuziek, maar straalt voor mij onbetwistbaar de wens uit om de wereld anders te organiseren. In 2008 maakte ik kennis met de groep tijdens een informatiedag over de politiek/anarchistische woonwerkcoöperatie Longo Mai bij Omslag – Werkplaats voor Duurzame Ontwikkeling in Eindhoven, een indrukwekkende dag. De leden van Comedia Mundi, die naast muziek ook theater maken, zijn allen woonachtig in Longo Mai-gemeenschappen in Europa. Maar het feit dat er ook een gemeenschap in Costa Rica is klonk te mooi om waar te zijn. Toevallig had ik al het plan om een maand later het vliegtuig naar de Verenigde Staten te nemen om daarvandaan al fietsend in zeven maanden naar Colombia te reizen. Costa Rica was dus ineens op fietsafstand voor mij.

Het was ergens in maart of april 2009 dat ik bij Finca Sonador in Costa Rica mijn fiets tegen een boom parkeerde. Een paar dagen kon ik daar logeren bij een vluchtelingenfamilie uit Nicaragua. In Costa Rica verdiende de man des huizes de kost met het plukken van ananassen. Zijn verhalen over het vele gif dat er aan te pas kwam en de slechte omstandigheden waaronder hij en zijn collega's hun werk moesten uitoefenen, hebben mij ervan overtuigd om geen ananas meer in de supermarkt aan te schaffen. In de avonduren klopte ik vaak bij Roland aan, een Duitse anarchist die één van de oprichters is van de Finca Sonador en Longo Mai. We kregen er keer op keer maar geen genoeg van om over politiek te praten en vooral over hoe we de wereld kunnen veranderen. Longo Mai in Costa Rica is begonnen als een zelfgeorganiseerde vluchtelingenopvang. Vandaag de dag zet het zich vooral in als ecologisch centrum waar geëxperimenteerd wordt met alternatieve teelmethoden. En dit doet me nu weer denken aan de cd van Comedia Mundi. Want als je de wereld wilt verbeteren, dan moet je zelf het heft in handen nemen. Precies zoals Comedia Mundi en Longo Mai doen. Ⓐ

Comedia Mundi
… De Nous … Von Nus… Musique Tsigane

UITGANGSPUNTEN DE VRIJE BOND

1. De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.
2. De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
   - gelijkwaardigheid van alle mensen;
   - autonomie van het individu;
   - zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
   - een goed milieu en een vitale natuur;
   - de afschaffing van alle vormen van gezag (bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied);
   - de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.
3. De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën, en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.
4. Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.
5. De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen is inherent daaraan.
6. De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving, alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar kunnen leren en kunnen samenwerken.
7. De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.

WORD LID VAN DE VRIJE BOND

Word lid van de Vrije Bond!
Ontvang *Buiten de Orde* viermaal per jaar!

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen € 0 t/m € 500:
€ 2,- per maand
Inkomen € 500 t/m bijstand:
€ 4,- per maand
Inkomen bijstand t/m minimumloon:
€ 6,- per maand
Inkomen hoger dan minimumloon:
€ 8,- per maand
(meer is ook welkom)

Geef je op via: vrijebond.nl/word-lid

Je contributie kun je overmaken op:
IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGB NL2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

STRIPPAGINA

DOOR: GUS MOYSTAD, RUBEN GRINGHUIS, EN EYEHATETATTOOS

RUUB 0323

gus m.